

บทที่ 4

ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและระบบบริหารจัดการ ของคามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและระบบบริหารจัดการของคามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี ผู้วิจัยดำเนินการเขียนผลการศึกษาโดยแบ่งเนื้อหาในบทที่ 4 นี้ออกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ 2 หัวข้อดังต่อไปนี้

1. บริบทชุมชนอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ในฐานะชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ
2. ระบบบริหารจัดการของคามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี

บริบทชุมชนอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ในฐานะชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์บริบทชุมชนอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ในฐานะชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจะนำเสนอบริบทในทางประวัติศาสตร์เนื่องจากชุมชนอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี หรือจะเรียกกันสั้น ๆ ว่า ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกนั้น เป็นชุมชนทางศาสนาที่มีความต่อเนื่องจากอดีตมาถึงปัจจุบันเป็นเวลาาร่วม 300 ปี โดยตั้งอยู่บนความเชื่อของคริสต์ศาสนา นิกายคาทอลิก การเป็นชุมชนคาทอลิกทำให้มีความเชื่อมโยงทางแนวคิดทางศาสนากับศูนย์กลางศาสนาคาทอลิกที่วาติกัน ดังนั้นเมื่อแนวคิดของศาสนาในระดับสากลเปลี่ยนแปลงก็มีผลให้ชุมชนวัดโรมันเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ในการที่จะทำความเข้าใจบริบทที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุของชุมชนนั้นผู้วิจัยแบ่งบริบททางประวัติศาสตร์ของชุมชนออกเป็น 3 ช่วงใหญ่ ๆ คือ

1. ชุมชนอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ในช่วงก่อนการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2
2. ชุมชนอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ในช่วงหลังการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2
3. ชุมชนอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ในช่วงหลังครบรอบ 100 ปีจนถึงปัจจุบัน

ชุมชนอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ในช่วงก่อนการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2

การนำเสนอชุมชนวัดโรมันคาทอลิกในช่วงก่อนสัมมนาวาติกันครั้งที่ 2 ต้องการชี้ให้เห็นว่าชุมชนดังกล่าวในช่วงดังกล่าว นั้นไม่ถือว่าเป็นชุมชนที่มีหลักปฏิบัติและการจัดองค์กรที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุที่เห็นได้ชัดเนื่องจากชุมชนวัดโรมันคาทอลิกยังตั้งอยู่บนแนวคิดทางศาสนาที่เรียกว่า “นอกพระศาสนจักรไม่มีความรอด” แนวคิดของพระศาสนจักรคาทอลิกสากล ที่ชุมชนมีความผูกพันในทางศาสนา แนวคิดนอกพระศาสนจักรไม่มีความรอดดังกล่าว มองว่าคริสต์ศาสนาเป็นศาสนาที่เที่ยงแท้แต่เพียงศาสนาเดียว ดังนั้นคนนอกศาสนาคริสต์จึงไม่สามารถบรรลุชีวิตที่สมบูรณ์ได้ ถ้าไม่ได้ทำพิธีเข้านับถือคริสต์ศาสนา ดังนั้นแนวคิดดังกล่าวพยายามที่จะให้คนนอกศาสนาคริสต์หันมานับถือคริสต์ศาสนาโดยใช้รูปแบบต่าง ๆ เช่น การร่วมมือกับลัทธิล่าอาณานิคม หรือการตั้งสมณกระทรวงเผยแผ่ความเชื่อไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อให้คนพื้นเมืองเปลี่ยนมานับถือคริสต์ศาสนา เป็นต้น (ชัชยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และ โชติสา พิวนวล. 2551 : 6-16) แนวคิดเช่นนี้จึงไม่เอื้อต่อการทำงานกับผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาอื่นอย่างเท่าเทียมกับคนในศาสนาคาทอลิกเอง

แนวคิดนอกพระศาสนจักรไม่มีความรอด ซึ่งหมายถึงแนวคิดที่ว่า ใครก็ตามที่ปฏิบัติตามวิถีชีวิตของตนอย่างซื่อสัตย์และจริง เขาผู้นั้นก็สามารถรอดได้ แม้จะไม่ใช่คาทอลิกหรือคริสต์ก็ตาม ได้มีบทบาทผลต่อชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจากการเผยแพร่ของศูนย์กลางศาสนาเข้ามาในประเทศไทยในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 ตั้งแต่สมัยพระนารายณ์มหาราชแนวคิดดังกล่าวตั้งอยู่บนลัทธิเจนเซนนิสต์ (Jansenism) ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีบทบาทในการทำงานเผยแผ่ศาสนาของมิชชันนารี ภายใต้ความเชื่อที่ว่าพระเจ้าเที่ยงแท้มีแต่พระองค์เดียว ซึ่งเป็นพระเจ้าของชาวคริสต์ ส่วนพระเจ้าของศาสนาอื่น ล้วนเป็นพระเท็จเทียมดังนั้นแนวคิดของลัทธิเจนเซนนิสต์ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับพุทธศาสนาในสังคมไทย ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเห็นได้จากการพิมพ์หนังสือปฎิจาวิสัยนาและรายงานการประชุมสมัชชาที่กรุงศรีอยุธยาเมื่อปี พ.ศ. 2207 (Synod of 1664)

หนังสือปฎิจาวิสัยนาถูกเขียนขึ้นครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ โดยพระสังฆราชลาโนเป็นผู้นำของศาสนจักรคาทอลิก พระสังฆราชลาโนได้เข้ามาศึกษาภาษาไทย บาลี คำสอนพระพุทธศาสนา และวัฒนธรรมไทยเพื่อช่วยอธิบายหลักคำสอนของศาสนาคริสต์ให้แก่คนไทย ท่านได้เขียนหนังสือขึ้นทั้งหมด 26 เล่ม แต่มีเล่มหนึ่งซึ่งกลายมาเป็นจุดขัดแย้งระหว่างคาทอลิกกับพระพุทธศาสนาก็คือหนังสือที่ใช้ชื่อว่าปฎิจาวิสัยนา วัตถุประสงค์แต่เดิมของสังฆราชลาโนที่เขียนปฎิจาวิสัยนาขึ้นก็เพื่อเป็นคู่มือสำหรับบาทหลวงและครูคำสอนใช้ในการสอนหลักคำสอนของคริสต์ศาสนา โดยมีได้มีเจตจำนงเผยแพร่ไปสู่วงกว้าง แต่ภายหลังพระบารเมศสวรรคตหนังสือได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเบียดเบียนศาสนาคริสต์ ในข้อหาอุหมิ่นพระพุทธศาสนาว่าเป็น

ศาสนาที่ขี้เถียงโดยอ้างความเที่ยงแท้แต่เพียงศาสนาเดียวของคริสต์ศาสนา นอกจากนี้การนำเสนอเนื้อหา หนังสือปุจฉาวิสัชนาเขียนขึ้นด้วยท่าทีของนักปรัชญาสมัยกลางคือมักยกความคิดของผู้ต่อสู้ต่างสำนักคิดมาหาเหตุหักล้างและสรุปให้เห็นถึงความเหนือกว่าของสำนักตน ตัวอย่างเช่น (ไม่ปรากฏผู้แต่ง. 2501 : 1, 19, 27)

“ถาม : ในโลกนี้ มนุษย์ถือศาสนาอันผิดแยกแตกต่างกันอยู่ การที่มนุษย์ถือลัทธิอันแตกต่างกัน ดังที่ท่านเห็นผิดชอบประการใด

ตอบ : การที่มนุษย์ถือลัทธิอันแตกต่างกันดังนี้ ไม่สมควรเลย พระศาสนาเที่ยงแท้คงมีอยู่แต่พระศาสนาเดียว พระอาทิตย์ดวงเดียวส่องแสงไปทั่วโลกจันใดศาสนาที่ขี้เถียงแท้ส่องความสว่างไปสู่จิตใจแห่งมนุษย์ทุกคนจันนั้น

ถาม : ในการแสวงหาศาสนาที่เที่ยงแท้นั้น เราจะยึดถืออะไรเป็นหลักที่แน่นอน

ตอบ : เราจงยึดถือหลักสองประการ ประการหนึ่งศาสนาที่นับถือพระผู้สร้างฟ้าแผ่นดินและสิ่งทั้งปวง ศาสนานั้นเป็นศาสนาที่เที่ยงแท้ ประการสอง ศาสนาที่สามารถดัดแปลงความประพฤติของมนุษย์ให้ดี สอนหน้าที่ของเราต่อพระเป็นเจ้า ต่อมนุษย์ทั้งหลาย และต่อตนเองโดยครบบริบูรณ์ ศาสนานั้นเป็นศาสนาที่เที่ยงแท้

ถาม : ส่วนพระพุทธเจ้า (พระสมณะ โคดม) เป็นพระเป็นเจ้าที่เที่ยงแท้หรือ

ตอบ : ตามพุทธประวัติ เราทราบว่าคุณพุทธเจ้า (พระ โคดม) เป็นมนุษย์คนหนึ่งท่านไม่ได้สร้างสิ่งใดเลย ท่านเองได้รับชีวิตจากพระผู้สร้าง ท่านไม่ได้เป็นเจ้าของโลก ไม่ได้เป็นผู้บำรุงรักษาโลก พระพุทธจึงเป็นพระเป็นเจ้าไม่ได้

ถาม : ครั้งแรกพระพุทธเจ้าเป็นแต่มนุษย์ก็จริง ครั้นอยู่มาท่านได้สร้างพระบารมีเป็นอันมาก (ถึงสี่อสงไขยกัณฐะแสนมหากัลป์) จนกระทั่งตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าไม่ใช่หรือ

ตอบ : ผู้ใดเป็นมนุษย์ แม้จะสร้างบุญกุศลสักเท่าใด ผู้นั้นก็ยังคงเป็นมนุษย์อยู่เรื่อยไป หาเท่าเทียมพระผู้สร้างได้ไม่ พระเป็นเจ้าและมนุษย์ผิดกัน นักหนาเปรียบเสมือนแสงพระอาทิตย์ และแสงตะเกียงเล็กน้อย”

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ส่วนการประชุมสมัชชาที่กรุงศรีอยุธยา พ.ศ. 2207 เพื่อวางแผนเกี่ยวกับคำสอนว่าด้วยความรอดของคนต่างศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระพุทธศาสนา ในประเด็นว่าต้องทำอะไรเพื่อให้คนต่างศาสนากลับใจนั้น ผลการประชุมเสนอหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับการไหว้วันมัสการพระที่ขี้เถียงของศาสนาอื่นไว้ดังนี้ (ธีรพล กอบวิทยากุล. ม.ป.ป. : 29-30)

1. ให้คนไหว้วันมัสการพระเที่ยงเทียม ยกเลิกการบูชาดังกล่าวโดยแสดงให้เห็นว่าที่มาของธรรมเนียมนี้มาจากชาตาน (ปีศาจ)
2. เตือนคนต่างศาสนาที่บูชาพระพุทธรูปให้เขาเสียใจ เป็นทุกข์ถึงบาป
3. การอดทนใช้โทษบาป และการทำบุญในศาสนาของเขาไร้ประโยชน์ โดยเตือนเขาให้คิดถึงความตาย การพิพากษาของพระเจ้า และนรกที่ไม่มีวันสิ้นสุด

4. ก่อนจะอธิบายคริสต์ศาสนา ให้คนต่างศาสนาอธิบายความเชื่อถือในศาสนาของเขา รวมทั้งที่มาของศาสนา หลังจากนั้นพระสงฆ์ธรรมทูตจะต้องพิสูจน์หักล้างความเชื่อนั้น

แนวคิดพระศาสนจักรไม่มีความรอดที่เข้ามาประเทศไทยมีผลต่อความเชื่อของชุมชนวัดโรมันคาทอลิกมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชุมชนในจังหวัดริมำจนถึงก่อนสัมมนาว่าดกันครั้งที่ 2 กล่าวคือ ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกในปัจจุบันตั้งถิ่นฐานมาจากกลุ่มคาทอลิกที่เป็นผู้นวนอพยพ กลุ่มคริสตชนดังกล่าวมีฐานอัตลักษณ์ทางศาสนาที่เข้มแข็งอยู่แล้วในประเทศเวียดนาม ดังนั้นเมื่ออพยพเข้ามาคาทอลิกเหล่านี้จึงได้สร้างชุมชนวัดโรมันคาทอลิกขึ้นมาใหม่ในจังหวัดริมำ โดยเริ่มจากการสร้างวัดน้อยกับบ้านพักพระสงฆ์ ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์กลางของชุมชน ส่วนการปกครองชุมชนนั้นก็มีการจัดตั้งตามแบบหมู่บ้านคาทอลิกในประเทศเวียดนาม ที่มีหัวหน้าและรองหัวหน้าเป็นฆราวาสปกครองชุมชนภายใต้การดูแลของพระสงฆ์ (วิทยาลัยแสงธรรม. 2533 : 112-113; เสรี พงศ์พิศ. 2527 : 65-69)

ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกที่สะท้อน โครงสร้างการปกครองของชุมชนดังกล่าว คือ ในการปกครองจะมีคนกลุ่มหนึ่งประกอบด้วยหัวหน้า รองหัวหน้า และผู้นำชุมชนเป็นผู้ปกครองดูแลวัดภายใต้การดูแลของพระสงฆ์มิชชันนารี หัวหน้าและรองหัวหน้ำดังกล่าวต้องรู้เรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นในชุมชนคาทอลิก ต้องชำระข้อพิพาท ลงโทษคนผิดให้เสียค่าปรับ ไล่ชื่อคา หรือแม่แต่ให้ติดคุกที่วัด (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. 2552 : 40) นอกจากนี้ผู้นำดังกล่าวยังต้องเป็นผู้นำในการภาวนาร่วมกัน ไปเยี่ยมคนเจ็บป่วย เพื่อให้เตรียมตัวตายอย่างสงบ และแจ้งให้คุณพ่อเจ้าวัดทราบ (อาเดรียง โลงเน. 2546 : 142-143)

ลักษณะของชุมชนวัดโรมันคาทอลิกที่จังหวัดริมำก็จะเป็นเช่นเดียวกับชุมชนคาทอลิกทั่วไปในประเทศไทยก่อนสมัยรัชกาลที่ 5 คือ รัฐไทยได้จัดให้ชุมชนคาทอลิกเป็นชุมชนชายขอบที่เรียกว่า “ค่ายคริสต์ตั้ง” เหตุผลในการเป็นชุมชนชายขอบของสังคมไทย เป็นเหตุผลของรัฐในการควบคุมคนต่างชาติแต่การเป็นชุมชนชายขอบก็ยังเป็นประโยชน์ต่อคาทอลิกเองด้วย คือ การที่คาทอลิกรวมตัวอยู่กัน ในชุมชนเช่นนี้จะช่วยรักษาความเชื่อคาทอลิกไว้ได้ เนื่องจากชุมชนจะช่วยดูแลซึ่งกันและกันไม่ให้หลุดออกนอกพระศาสนจักรคาทอลิกไป (วิทยาลัยแสงธรรม. 2533 : 213-214; ซีรพล กอบวิทยากุล. ม.ป.ป. : 82)

ในการปกครองชุมชนคาทอลิก รัฐไทยจะมอบอำนาจให้กับคาทอลิกปกครองตนเอง โดยฝ่ายราชการจะไม่เข้าไปแทรกแซง คือ หัวหน้าคริสตังจะมีหน้าที่ในการจัดระเบียบให้เกิดความสงบเรียบร้อย และให้ความเที่ยงธรรมในเรื่องชำระคดีความในหมู่คาทอลิกด้วยกันเอง ถ้าหากยังตกลงกันไม่ได้จึงจะนำเรื่องขึ้นไปหาคุณพ่อหรือพระสังฆราชเป็นขั้นสุดท้าย โดยไม่ต้องให้ทางราชการพิจารณา (วิทยาลัยแสงธรรม, 2533 : 213-214; ชีรพล กอบวิทยากุล, ม.ป.ป. : 82; วิكتور ลาร์เก, 2539 : 6)

การอยู่กันเป็นชุมชนคาทอลิก ทำให้คริสตชนสามารถลดการถูกกดขี่บีบบังคับจากระบบราชการของรัฐไทย เนื่องจากพลเมืองไทยโดยทั่วไปนั้นต้องถูกเข้าเวรรับราชการในระบบไพร่ ถ้าดำเนินตามระบบปกติคาทอลิกอาจถูกขุนนางที่ไม่ชอบคาทอลิกข่มเหงรังแกจนถึงขั้นเอาไปจำคุกก็ได้ แต่ในชุมชนของตัวเอง คาทอลิกจะเข้าเวรรับราชการโดยผ่านหัวหน้าคาทอลิกเป็นผู้ดำเนินการ นอกจากนี้ชาวต่างชาติหรือคนต่างศาสนาคนใดที่กลับใจมาเป็นคาทอลิกก็ต้องย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนคาทอลิกด้วย (วิทยาลัยแสงธรรม, 2533 : 213-214; ชีรพล กอบวิทยากุล, ม.ป.ป. : 82)

กล่าวโดยสรุปตั้งแต่การตั้งถิ่นฐานชุมชนมาเป็นเวลา 200 กว่าปีก็จะพบว่า ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกนั้นยังมีแนวคิดเรื่องนอกพระศาสนจักรไม่มีความรอดซึ่งเป็นแนวคิดก่อนการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 อย่างเห็นได้ชัดดังนั้นชุมชนคาทอลิกมีลักษณะเสมือนเป็นชุมชนปิดที่ห้ามไม่ให้คริสตชนไปปฏิสัมพันธ์กับคนต่างศาสนา จึงไม่เชื่อต่อการทำงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุเลย เช่น พระสงฆ์พ่อเจ้าวัดจะห้ามไม่ให้คริสตชนไปรับรางวัลตามงานวัดพุทธ หรือแม้แต่การไปชมการแสดงลิเกหรืองิ้วก็อาจถูกคุณพ่อลงโทษ นอกจากนี้ความสัมพันธ์ของวัดกับสังคมภายนอกจึงเป็นเรื่องเฉพาะระหว่างพระสงฆ์พ่อเจ้าวัดกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ อีกทั้งการแต่งงานระหว่างคาทอลิกกับคนต่างศาสนานั้น คนต่างศาสนาจะถูกบังคับให้มาเรียนคำสอนและล้างบาปก่อนที่จะแต่งงานกัน จนบางครั้งมีคำกล่าวในหมู่ผู้ชายนอกศาสนาคาทอลิกที่มาแต่งงานกับคนนับถือคาทอลิกที่ว่า “เข้ารีตเอาเมียฉวน” (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2552 : 112)

ชุมชนอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ในช่วงหลังการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2

สังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 เป็นการประชุมของพระศาสนจักรคาทอลิกทั่วโลกที่มุ่งปฏิรูปคำสอนของศาสนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลง ผลการประชุมพบกระบวนการปฏิรูปคำสอน ซึ่งส่งผลต่อชีวิตทางศาสนาของชุมชนและศาสนิกชนที่นับถือศาสนาคาทอลิกที่มีอยู่ทั่วโลก

สังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 จัดให้มีขึ้นในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2505 และเสร็จสิ้นลงในวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2508 โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมเป็นผู้นำพระสงฆ์ไม่ว่าจะเป็นพระคาร์ดินัล

พระสังฆราช และพระสงฆ์รวมถึงฆราวาสที่เกี่ยวข้องจากทั่วโลก ถึง 2,500 คน ผลการประชุมปรากฏออกมาเป็นเอกสารที่สำคัญ ๆ ดังนี้ (บิล ฮีบซซ์. 2547 : 27)

1. ธรรมนูญ 4 ฉบับ ธรรมนูญในที่นี้หมายถึงคำสอนที่เป็นแก่นของศาสนาและมีความสำคัญต่อพระศาสนจักรโดยส่วนรวม ได้แก่

- 1.1 ธรรมนูญเรื่องพระศาสนจักร (Lumen Gentium)
- 1.2 ธรรมนูญเรื่องการเผยแผ่ของพระเจ้า (Dei Verbum)
- 1.3 ธรรมนูญเรื่องพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ (Sacrosanctum Concilium)
- 1.4 ธรรมนูญเรื่องพระศาสนจักรในโลกปัจจุบัน (Gaudium et Spes)

2. กฤษฎีกา 9 ฉบับ กฤษฎีกาของคริสต์ศาสนาเป็นเอกสารที่กล่าวถึงข้อคำสอนที่มีความสำคัญ แต่เป็นสิ่งที่ยังต้องศึกษาเพิ่มเติม

- 2.1 กฤษฎีกาเรื่องสี่อมวลชน (Inter Mirifica)
- 2.2 กฤษฎีกาเรื่องคริสต์ศาสนสัมพันธ์ (Unitatis Redintegratio)
- 2.3 กฤษฎีกาเรื่องบรรดาคริสตจักรคาทอลิกตะวันออก (Orientalium)
- 2.4 กฤษฎีกาเรื่องอำนาจหน้าที่ของพระสังฆราชในการอภิบาลสัตบุรุษในพระศาสนจักร

(Christus Dominus)

- 2.5 กฤษฎีกาเรื่องการอบรมพระสงฆ์ (Optatum Totius)
- 2.6 กฤษฎีกาเรื่องการปรับปรุงและฟื้นฟูชีวิตนักบวช (Perfectae Caritatis)
- 2.7 กฤษฎีกาเรื่องการแพร่ธรรมของฆราวาส (Apostolicam Actuositatem)
- 2.8 กฤษฎีกาเรื่องการปฏิบัติงานและชีวิตของพระสงฆ์ (Presbyterorum Ordinis)
- 2.9 กฤษฎีกาเรื่องงานธรรมทูตของพระศาสนจักร (Ad Gentes)

3. คำแถลง 3 ฉบับ คำแถลงเป็นการกล่าวถึงข้อคำสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งบางครั้งเป็นเรื่องที่มีความขัดแย้งอยู่ และต้องพัฒนาต่อไปให้เป็นข้อความเชื่อ (Dogma) ได้แก่

- 3.1 คำแถลงเรื่องการอบรมตามหลักพระคริสตธรรม (Gravissimum Educationis)
- 3.2 คำแถลงเรื่องความสัมพันธ์ของพระศาสนจักรกับบรรดาศาสนาที่มีใช้คริสต์ศาสนา

(Nostra Aetate)

- 3.3 คำแถลงเรื่องเสรีภาพในการนับถือศาสนา (Dignitatis Humanac)

เอกสารการปฏิรูปคำสอนของสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 มีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของชุมชนวัดโรมันคาทอลิก และการทำงานที่เป็นมิตรต่องานผู้สูงอายุในเวลาต่อมา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลสำคัญมาจากการเปลี่ยนแนวคิด “นอกพระศาสนจักรไม่มีความรอด” ของลัทธิเจนเซินมาสู่การปฏิเสธแนวคิดดังกล่าว ผลก็คือ

แนวคิดการสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 ปฏิเสธแนวคิดที่ว่า “นอกพระศาสนจักรไม่มีความรอด” อย่างเห็นเด่นชัดตามที่ระบุไว้ในธรรมนูญซึ่งเป็นเอกสารข้อคำสอนที่มีระดับความสำคัญสูงสุด เรื่องพระศาสนจักร วรรคที่ 15 ว่า (เสรี พงศ์พิศ. 2527 : 214)

“บรรดาผู้ที่ไม่ได้รู้จักข่าวดีเรื่องพระคริสต์เจ้าหรือพระศาสนจักรของพระองค์ ไม่ใช่เพราะความผิดของตน แต่ยังมุ่งหาพระเป็นเจ้าด้วยความจริงใจ พยายามทำดีตามน้ำพระทัย ปฏิบัติตามเสียงมโนธรรมบอกโดยมีพระหรรษทาน (Grace) ช่วยอุดหนุนอยู่ เขาเหล่านี้ก็จะได้รับความรอดด้วยพระญาณสอดส่อง (Providence) ไม่เว้นที่จะประทานความช่วยเหลือที่จำเป็นสำหรับเอาตัวรอดให้แก่ผู้ที่ไม่ได้รู้ถึงความรู้แจ่มแจ้งถึงพระเจ้า มิใช่เพราะความผิดของตน ถึงกระนั้นก็ยังพยายามดำเนินชีวิตที่ดีงาม และทั้งนี้ย่อมสำเร็จไปไม่ได้ หากไม่มีพระหรรษทานช่วยเหลือสิ่งที่ดีงาม และความจริงที่มีอยู่ พระศาสนจักรถือว่าเป็นการเตรียมพระวรสารของพระองค์ผู้ส่องสว่างมนุษย์ทั้งหลาย ได้ประทานสิ่งเหล่านี้มาก็เพื่อให้เขาได้รับชีวิตในที่สุดนั่นเอง...”

การปฏิเสธแนวคิด “นอกพระศาสนจักรไม่มีความรอด” ของสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 ดังกล่าว ตั้งอยู่บนฐานคิดของแนวคิดที่เรียกว่าประวัติศาสตร์แห่งความรอด ประวัติศาสตร์แห่งความรอดเป็นการมองประวัติศาสตร์แบบชาวคริสต์ที่มองว่าประวัติศาสตร์ของมนุษยชาตินั้นมีจุดเริ่มต้นมาจากพระเจ้า และมีจุดหมายปลายทางก็คือพระเจ้าเช่นกัน ดังนั้นประวัติศาสตร์แห่งความรอดคือประวัติศาสตร์ที่ขับเคลื่อนไปสู่ความหลุดพ้นที่สมบูรณ์ในพระเจ้า และไม่มีผู้ใดหรือคนกลุ่มใดอยู่นอกประวัติศาสตร์นี้เลยทั้งคนที่เป้นคาทอลิกและไม่เป็นคาทอลิก เมื่อมนุษย์ทุกคนมีเป้าหมายสุดท้ายเป็นจุดเดียวกัน แต่ก็ไม่ใช่ว่าทุกคนจะรู้จักคำสอนของพระเยซู ดังเช่นผู้นับถือคาทอลิก ผู้ที่ไม่รู้จักพระเยซูก็สามารถมุ่งไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้โดยอาศัยพลังผลักดันที่คาทอลิกเรียกว่าพระหรรษทาน ซึ่งการสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 ถือว่ามีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน แต่แสดงออกมาในรูปแบบวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป กล่าวโดยสรุปแล้วประวัติศาสตร์แห่งความรอดจึงเป็นประวัติศาสตร์ของมนุษย์ทุกคน ไม่ใช่เฉพาะผู้ที่นับถือคาทอลิกเท่านั้น (เสรี พงศ์พิศ. 2527 : 215-217)

การปฏิเสธแนวคิด “นอกพระศาสนจักรไม่มีความรอด” สภาสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 แสดงให้เห็นจากการปฏิเสธแนวคิดที่ว่าสังฆกรรมดำรงอยู่แต่เฉพาะในพระศาสนจักรเท่านั้นกล่าวคือความเชื่อในอดีตของพระศาสนจักรคาทอลิกถือว่ามีพระเจ้าของคาทอลิกเท่านั้นที่เป็นพระเจ้าที่เที่ยงแท้แน่นอน แต่ในสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 ยอมรับถึงสังฆกรรมที่ดำรงอยู่ในศาสนาอื่น ๆ ด้วย ซึ่งแต่เดิมนั้นถือว่าเป็นศาสนาพื้นเมืองในสายตาของลัทธิล่าอาณานิคม การยอมรับสังฆกรรมของศาสนาต่าง ๆ เป็นคำสอนที่ปรากฏในคำแถลงเรื่องความสัมพันธ์ของพระศาสนจักรกับบรรดาศาสนาที่มีใช่คริสต์ศาสนาที่ระบุไว้ว่า (เสรี พงศ์พิศ. 2531 : 96)

“พระศาสนจักรคาทอลิกไม่ได้ปฏิเสธสิ่งใดที่จริงและศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาเหล่านี้ พระศาสนจักรพิจารณาด้วยความเคารพอย่างจริงใจ ซึ่งวิธีปฏิบัติและวิถีชีวิตตลอดจนกฎและหลักธรรมคำสอนเหล่านี้ ถึงแม้จะผิดไปจากที่ตนเองถือและสอนหลายประการ แต่บ่อยครั้งก็นำแสงสว่างจากองค์ผู้เป็นสัจธรรมมาสู่มนุษย์ อย่างไรก็ตามพระศาสนจักรประกาศและยึดมั่นที่จะประกาศองค์พระคริสต์ ซึ่งเป็นหนทาง ความจริง และชีวิต ในพระองค์นั้นมนุษย์จะต้องพบชีวิตทางศาสนาอย่างเต็มเปี่ยมในพระองค์นั้น พระเป็นเจ้าได้รับทุกสิ่งกลับมาคืนดีกับพระองค์

ฉะนั้นพระศาสนจักรจึงขอเตือนลูก ๆ ให้รับรู้ ปกป้อง และทำให้คุณค่าทางจิตทางศีลธรรมและทางสังคม และวัฒนธรรมซึ่งมีอยู่ในตัวคนต่างศาสนาเหล่านี้ ให้ลูก ๆ ทำเช่นนี้ โดยการเสวนาร่วมมือกับผู้นับถือศาสนาอื่น ด้วยความฉลาด รอบคอบและความรัก และโดยแสดงความเชื่อและดำเนินชีวิตแบบคริสตชน”

การปฏิเสธแนวคิด “นอกพระศาสนจักรไม่มีความรอด” และการผูกขาดศีลธรรมไว้ในเฉพาะคาทอลิกได้นำพระศาสนจักรคาทอลิกไปสู่ความหมายและบทบาทใหม่ในการทำงานกับคนอื่นที่ไม่ใช่คาทอลิกดังคำกล่าวในธรรมนูญเรื่องพระศาสนจักรที่ว่า (เสรี พงศ์พิศ. 2531 : 223)

“ในบรรดาประชาชาติทั้งหลายในโลก จะมีก็แต่ประชากรของพระเป็นเจ้าแต่หนึ่งเดียว ประชากรนี้มีพลเมืองจากทุกชาติ มีลักษณะเป็นอาณาจักรที่จริง แต่เป็นอาณาจักรสวรรค์มากกว่าของโลกนี้ ศักดิ์บุรุษทุกคนแม้จะกระจัดกระจายทั่วไปในโลก ก็ล้วนมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน ในพระจิตเจ้า..สากลภาพอันเป็นลักษณะพิเศษซึ่งประดับประชากรของพระเป็นเจ้านี้ เป็นพระคุณจากพระองค์เอง ด้วยเหตุนี้พระศาสนจักรจึงพยายามอยู่เสมอที่จะรวบรวมมนุษยชาติและสมบัติทั้งหลายของมนุษยชาติให้เข้ามาอยู่ในการปกครองของพระคริสต์เจ้าผู้ทรงเป็นประมุข จะได้เป็นอันเดียวกันอาศัยพระจิตเจ้านั้นเอง... มนุษย์ทุกคนได้รับเรียกให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชากรของพระเจ้านั้นมีเอกภาพสากลเป็นเครื่องหมายแสดง และก่อให้เกิดสันติภาพสากลอันแท้จริง เอกภาพสากลอันนี้แผ่คลุมไปจนถึงมวลมนุษย์ซึ่งรวมกันในชั้นต่าง ๆ กัน คือผู้ที่มีความเชื่อคาทอลิก ผู้อื่นที่เชื่อในพระคริสต์เจ้าและมนุษยชาติทั้งสิ้นอีกด้วย เพราะว่าทุกคนล้วนได้รับเรียกเข้ามารับความรอด อาศัยพระหรรษทานของพระเป็นเจ้านั้นเอง”

จากข้อความที่กล่าวมาอาจสรุปถึงความหมายใหม่ของพระศาสนจักรคาทอลิกว่า พระศาสนจักรคาทอลิกเป็นชุมชนศาสนาที่ยังไม่ใช่ชุมชนที่สมบูรณ์ในอุดมคติ พระศาสนจักรในฐานะชุมชนของผู้ได้รับศีลล้างบาปทางศาสนาคาทอลิก ถึงแม้จะได้ชื่อว่าเป็นประชากรของพระเจ้า แต่พระศาสนจักรที่เป็นอยู่จริงก็ยังไม่ใช่สังคมอุดมคติที่สมบูรณ์ของชาวคริสต์ เนื่องจากชาวคาทอลิกก็ยังประกอบด้วยทั้งคนดีและคนมีบาป ดังนั้นพระศาสนจักรคาทอลิกจึงต้องมีการพัฒนาตัวเองต่อไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แนวคิดดังกล่าวปรากฏในธรรมนูญเรื่องพระศาสนจักร ข้อที่ 8 ว่า (เสรี พงศ์พิศ. 2531 : 222)

“ในขณะที่พระคริสต์ผู้ทรงศักดิ์สิทธิ์บริสุทธิ์ปราศจากข้อตำหนิ ไม่เคยทำบาปเลย เสด็จมาชดเชยความผิดของมนุษย์นั้น พระศาสนจักรซึ่งโอบเอาคนบาปไว้ในอ้อมอกจึงเป็น พระศาสนจักรศักดิ์สิทธิ์ และขณะเดียวกันยังต้องรับการชำระให้บริสุทธิ์อยู่เสมอ และจำต้องเดินไป ตามทางแห่งการใช้โทษบาป และรื้อฟื้นจิตตารมณ์ของคนอยู่ตลอดเวลา”

นอกจากนี้สังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทใหม่ของ พระศาสนจักรคาทอลิกโดยการนำของรัฐบาลิกนกล่าวคือบทบาทในปัจจุบันของพระศาสนจักร คาทอลิกนั้นไม่ใช่การเผยแพร่ศาสนาให้คนเข้ารีตหรือรับศีลล้างบาปเป็นสมาชิกของพระศาสนจักร แต่ภารกิจก็คือการเป็นพยานของความเชื่อในสังฆกรรมที่พระเยซูคริสต์ได้ทรงปฏิบัติและสั่งสอน เพื่อนำสังคมมนุษยชาติไปถึงความหลุดพ้น ดังนั้นการดำเนินชีวิตของคริสตชนจึงเป็นเพียงชุมชน ตัวอย่างของพระเยซู โดยให้การเสวนากับคนอื่นที่ไม่ใช่คริสตชนให้ความเห็นเป็นที่ประจักษ์ ภารกิจดังกล่าวจะเห็นได้จากคำสอนของการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ในธรรมนูญเรื่องพระศาสนจักร ในโลกสมัยนี้ที่ว่า (เสรี พงศ์พิศ. 2527 : 233-234)

“...เพื่อที่จะเป็นองค์พยานประกาศพระคริสต์เจ้าอย่างได้ผลดี คริสตชนต้องรวมเข้ากับ คนเหล่านี้ โดยให้ความเคารพยกย่องและรักเขา ถือว่าตนเป็นสมาชิกในกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ด้วย มีส่วนร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมและสังคม โดยการติดต่อคบค้าและบูรณาการงานในชีวิตมนุษย์ ต้องสนิทคุ้นเคยกับประเพณีนิยมของชาติและศาสนาของเขา ต้องรู้จักค้นพบพืชพันธุ์ของพระคริสต์เจ้า ที่ซ่อนอยู่ในประเพณีนิยมเหล่านั้น ด้วยความชื่นชมและเคารพ ในขณะที่เดียวกันต้องเอาใจใส่เฝ้าดู ความเปลี่ยนแปลงลึกซึ้งที่เกิดขึ้นในหมู่ชนชาติต่าง ๆ และดำเนินการอย่าให้มนุษย์ในสมัยของเรา หลงวิทยาศาสตร์ และวิชาการของโลกปัจจุบันจนเกินไป หันเหไปจากเรื่องพระเป็นเจ้าเสีย ตรงกันข้าม ควรพยายามให้เขาเกิดมีความปรารถนาร้อนรนขึ้น ที่จะรับรู้ความจริงและความรักที่พระเป็นเจ้า ทรงเผยให้เราทราบ พระคริสต์เจ้าเองทรงหยั่งดูจิตใจของมนุษย์ และทรงนำเขามาถึงความสว่างของ พระเป็นเจ้า โดยตรัสสนทนากับเขาฉันท์เพื่อนมนุษย์จริง ๆ ในทำนองเดียวกันศิษย์ของพระองค์ ซึ่งค้ำค้ำด้วยพระจิต รู้จักมนุษย์ที่ตนดำรงอยู่ด้วยกัน และสนทนาสังสรรค์กับเขา เพื่อเขาจะได้รู้ ในการสนทนาอย่างจริงใจและอดทนด้วยว่า พระเป็นเจ้าทรงมีพระทัยดี ประทานความมั่งคั่งร่ำรวย (ในคุณค่า) แก่ชนชาติต่าง ๆ บ้าง ในขณะที่เดียวกันก็พยายามเชื่อมโยงความหมายของสิ่งดั่งามเหล่านั้น เข้ากับพระวรสาร ช่วยปลดปล่อยและนำให้อยู่ใต้อำนาจของพระคริสต์”

คำสอนจากการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของชุมชนวัด โรมันคาทอลิกและการปฏิบัติที่เปิดกว้างสำหรับคนนอกชุมชนมากขึ้นตั้งแต่มีการเผยแพร่แนวคิด ของสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 และปรากฏเป็นรูปธรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา ดังจะเห็น ได้จากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่สำคัญบางประการภายในชุมชน

1. การปรับตัวเรื่องศาสนสัมพันธ์

ก่อนการสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีเปรียบเสมือนเป็นชุมชนปิดที่ห้ามไม่ให้คริสตชนไปปฏิสัมพันธ์กับคนต่างศาสนาดังที่กล่าวมาแล้วก่อนสังคายนาवादิกัน เช่น การห้ามไม่ให้คริสตชนไปไร่ร้าง หรือการไปชมการแสดงลิเกหรืองิ้ว คนต่างศาสนาจะถูกบังคับให้มาเรียนคำสอนและล้างบาปก่อนที่จะแต่งงานกับคาทอลิก แต่หลังจากการนำสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 มาใช้ในชุมชนคาทอลิกจันทบุรี ก็สามารถไปไร่ร้าง ดูลิเกหรืองิ้ว และแต่งงานแบบต่างคนต่างถือศาสนาได้ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2552 : 112)

นอกจากนี้การสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 ยังมีผลให้วัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี ได้เริ่มทำงานด้านศาสนสัมพันธ์กับศาสนาอื่น เช่น การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าอาวาสของวัดไผ่ล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระธรรมวงศ์มุนี ได้ก่อให้เกิดผลในทางศาสนสัมพันธ์หลายประการมาจนถึงปัจจุบัน เช่น การช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างศาสนา โดยนำคริสตชนไปทอดผ้าป่าที่วัดไผ่ล้อม ในขณะที่เดียวกันพระธรรมวงศ์มุนีก็ได้บริจาคเงินเพื่อช่วยสร้างศาลาริมน้ำหน้าวัดโรมันคาทอลิก (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2552 : 113)

การแต่งงานระหว่างคริสตชนกับคนต่างศาสนาหลังการสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 เปิดโอกาสให้แต่ละฝ่ายเลือกนับถือศาสนาของตัวเองได้ โดยไม่ถูกบังคับให้ล้างบาปเหมือนในอดีต เช่น จากการสำรวจในงานวิจัยในปี 2550 เรื่องสถานการณ์ร่วมสมัยของชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี พบว่า มีคาทอลิกแต่งงานกับคนต่างศาสนาถึงร้อยละ 51 และจากการจัดเสวนากลุ่มเฉพาะขององค์กรคาทอลิกในวัดจันทบุรีมีข้อสรุปร่วมกันว่า ถึงแม้การแต่งงานระหว่างคนต่างศาสนาจะทำให้ปริมาณคนล้างบาปลดลง แต่กลับพบว่าคนต่างศาสนาที่หันมาล้างบาปช่วงแต่งงานเป็นคริสตชนที่มีความศรัทธา และกิจกรรมของวัดมากกว่าคนที่เป็คาทอลิกแต่กำเนิด (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2552 : 113)

2. การปรับคาทอลิกให้เป็นศาสนาที่รับวัฒนธรรมพื้นเมืองมากขึ้น

หลังการสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 วัดโรมันคาทอลิกมีการเปลี่ยนรูปแบบการใช้ภาษาและขนบธรรมเนียม เนื่องจากชาวคาทอลิกจันทบุรีเป็นชาวเวียดนามอพยพ ทำให้ภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษาเวียดนาม แต่หลังจากการสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 แล้ว ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีก็มีการพยายามปรับเปลี่ยนให้ผสมผสานกลมกลืนกับคนไทยในท้องถิ่น เช่น การปรับมาใช้ภาษาพื้นเมือง โดยมีการลดการสวดญวนลงจากอาทิตย์เป็นเดือน และตามเทศกาล จนในปัจจุบันแทบไม่มีการสวดญวนเลย ทำให้วิถีชีวิตของคาทอลิกจันทบุรีก็เกือบจะกลายเป็นไทยไปหมด สิ่งทีพอจะเหลือให้เห็นอยู่บ้างก็คือนามสกุลของนักบวชหรือสัตบุรุษหลายคนของวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี เช่น อานามวัฒน์ อานามพงศ์ อานามนารถ เป็นต้น คำว่า “อานาม” นั้น มาจากรากศัพท์

ภาษาเวียดนาม “อันนัม” ซึ่ง “อัน” นั้น แปลว่า สันติ ส่วน “นัม” แปลว่า ทางใต้ของจีน การมีชื่อนามสกุลว่าอานาม เช่น อานามนารถ เป็นนามสกุลพระราชทานแก่นายบุญ โดยให้มีศักดิ์เป็นหลวงนารถ อานามนารถ ที่แปลว่า เป็นที่พึ่งของคนเวียดนาม (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. 2552 : 114)

3. การมีส่วนร่วมของฆราวาสในงานอภิบาล

หลังจากการเข้ามาของแนวคิดการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 จะพบว่า ฆราวาสในจันทบุรีจะมีบทบาทเกี่ยวกับงานทางศาสนาของวัดโรมันคาทอลิกมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การเป็นกรรมการสภาวัดหรือสภาอภิบาล (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. 2552 : 115)

ก่อนการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 นั้น งานอภิบาลของวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีอยู่ภายใต้โครงสร้างแบบพีรามิดที่อำนาจสูงสุดอยู่ที่พระสงฆ์ โครงสร้างดังกล่าวเป็นผลผลิตของโครงสร้างพระศาสนจักรในยุโรปที่ได้รับอิทธิพลจากระบบศักดินาโดยถือว่าพระศาสนจักรทั้งหมดขึ้นกับพระสันตะปาปาแต่เพียงผู้เดียวในฐานะที่เป็นตัวแทนของพระเป็นเจ้า ดังนั้นในการทำงานอภิบาล เช่น กิจการขององค์กรคาทอลิกในวัดก็จะเป็นไปตามการตัดสินใจของคุณพ่อเจ้าวัดเป็นหลัก แต่หลังจากกระแสการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ตั้งแต่ พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา ได้ก่อให้เกิดรูปแบบสภาวัดที่มาจากการเลือกตั้ง และสามารถร่างบัญญัติของตนเอง (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. 2552 : 116)

ผลจากการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 มีผลต่อการทำงานงานด้านผู้สูงอายุของชุมชนวัดโรมันคาทอลิกมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ภายในชุมชนมีการจัดองค์กรชุมชนที่เป็นระบบมากขึ้น โดยพิจารณาถึงความหลากหลายตามวัยของคาทอลิก ตั้งแต่เด็ก เยาวชน วัยทำงาน จนถึงวัยผู้สูงอายุ ดังนี้

(รายงานสภาพปัจจุบันของอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ปี ค.ศ. 2000-2005. 2548 : 17 ; อนุสรณ์สมโภช 275 ปีของการตั้งวัด และ 75 ปีของวัดหลังปัจจุบัน วัดแม่พระปฏิสนธินิรมล. 2528 : 107-113)

1. องค์กรด้านเด็กและเยาวชน

ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกได้จัดองค์กรในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่สำคัญคือ

กลุ่มกองหน้ารำเริงมีเป้าหมายอยู่ที่การฝึกฝนนักเรียนชั้นประถมศึกษาให้รู้จักอยู่ร่วมกับคนอื่น ส่วนนักเรียนที่สนใจเรื่องศาสนาก็สามารถเข้าร่วมกลุ่มพลีลได้ สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ทางชุมชนคาทอลิกก็จะมีองค์กรรองรับ 2 องค์กร คือ กลุ่มวาย ซี เอส (Young Catholic Student) และกลุ่มเจน

นอกจากนี้กรณีของเด็กและเยาวชนนอกโรงเรียนนั้น ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกยังได้จัดให้มีกลุ่มวาย ซี ซี (Young Catholic Club) มุ่งให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางสังคม

ส่วนกลุ่มเด็กช่วยมิสชามงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในพิธีกรรมทางศาสนา (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. 2552 : 70)

2. องค์กรด้านวิชาชีพ องค์กรด้านวิชาชีพเป็นองค์กรสำหรับคาทอลิกที่อยู่ในวัยทำงาน ซึ่งมี 2 องค์กรที่สำคัญ คือ กลุ่มครูคาทอลิก และกลุ่มเวชบุคคล ซึ่งเป็นการรวมตัวของแพทย์และบุคลากรด้านสาธารณสุขของคาทอลิกในจังหวัดจันทบุรี

3. องค์กรด้านผู้สูงอายุ ชุมชนคาทอลิกจันทบุรีได้ให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุ โดยจัดให้มีกลุ่มผู้สูงอายุขึ้นมา และมีผู้นำฆราวาสมาเป็นประธาน ทางกลุ่มได้มีการประชุมทุกเดือน เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุของวัดจันทบุรี เช่น การยกย่องพ่อแม่ เป็นต้น (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. 2552 : 71)

การมีกลุ่มผู้สูงอายุทำให้มีผลต่อมาให้ทางวัดยังได้เปิดบ้านพักผู้สูงอายุเพื่อให้บริการแก่ผู้สูงอายุ ภายใต้การบริหารงานของคณะนักบวชคามิลเลียนทั้งที่เป็นคาทอลิกและไม่ใช่คาทอลิก

4. องค์กรด้านงานพิธีกรรม องค์กรด้านงานพิธีกรรมมีเป้าหมายอยู่ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของฆราวาสในพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งพบว่าผู้เข้าร่วมมักจะเป็นผู้สูงอายุ ได้แก่ กลุ่มนักขับร้องจะเน้นการมีส่วนร่วมของฆราวาสที่สนใจเกี่ยวกับดนตรีในพิธีกรรม กลุ่มผู้ช่วยพิธีกรรมจะเน้นการมีส่วนร่วมของฆราวาสทำหน้าที่ผู้ช่วยพระสงฆ์ในพิธีกรรม กลุ่มช่วยงานศพเป็นกลุ่มที่มีบทบาทเกี่ยวกับงานศพ โดยเฉพาะการช่วยเหลือศพของคนยากจน ส่วนกลุ่มสวดภาษานวนเป็นกลุ่มใหม่ที่พยายามสืบทอดการสวดภาษานวนในโอกาสต่าง ๆ และกลุ่มผู้อ่านพระคัมภีร์ กระตุ้นให้ฆราวาสตระหนักถึงความสำคัญของพระวาจาในชีวิต และเตรียมบทอ่านที่ใช้ในพิธีกรรม (อาสนวิหารพระนางมารีออปุติสนธินิรมล. ม.ป.ป. : 28)

5. องค์กรด้านงานอภิบาล มีองค์กรที่ทำงานด้านงานอภิบาลของวัดโรมันคาทอลิก จะพบว่าเป็นผู้สูงอายุเข้าร่วมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ อาสนวิหารพระนางมารีออปุติสนธินิรมล. ม.ป.ป. : 70)

กลุ่มแบ่งปันพระวาจา เป็นกลุ่มที่อุทิศตนดำเนินชีวิตตามพระคัมภีร์ โดยอาศัยการรวมตัวของคาทอลิกมาร่วมกันอ่านและแบ่งปันพระวาจา

พลมารี เป็นกลุ่มที่เน้นเรื่องการภาวนาเป็นสำคัญ มีการพัฒนาความศรัทธา และสงเคราะห์บรรเทาใจคนทุกข์ยาก โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยให้สมาชิกเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ มีการสวดภาวนาและทำงานร่วมกันตามนโยบายของแม่พระ รวมทั้งรับใช้พี่น้องทั่ว ๆ ไปตามจิตตารมณ์ของแม่พระ

คุร์ซิลโล เป็นคณะที่มีจุดมุ่งหมายหนักไปในทางฟื้นฟูจิตใจของคริสตชน ให้รักและใกล้ชิดกับพระเจ้าโดยยึดถือตัวอย่างของพระเยซูเจ้า อาศัยทางด้านความรู้สึกลำบากบรรมบ่มนิสัยให้มีคุณธรรมประจำใจ มีความละเอียดต่อการทำบาป และการทำผิดศีลธรรม รู้จักควบคุมบังคับจิตใจตนเอง รู้จักอดทนเสียสละ ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

เซอร์ร่า เป็นกลุ่มทำนุบำรุงและส่งเสริมกระแสเรียกแห่งการเป็นพระสงฆ์และนักบวช ในพระศาสนจักรคาทอลิก และสนับสนุนให้สมาชิกปฏิบัติตามหน้าที่แห่งกระแสเรียกการรับใช้ ในฐานะคริสตชนของตนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พระเมตตา กลุ่มนี้เกิดจากสัตบุรุษที่มีความศรัทธา มุ่งสวดภาวนาขอพระเมตตาจาก พระเยซูเจ้าตามวัดต่าง ๆ วอนขอให้เพื่อนมนุษย์ที่กำลังทุกข์ทรมานในปัญหาต่าง ๆ มีความสุข รอดพ้นจากความทรมาน

ส่งเสริมชีวิตครอบครัว เป็นกลุ่มที่เกิดจากความตระหนักว่าครอบครัวเป็นสถาบันแรก ของสังคม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องวางแผนการพัฒนาโดยเริ่มที่สถาบันครอบครัว ให้สามีและภรรยา เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อกันและกันเกี่ยวกับบุตร อีกทั้งยังต้องเรียนรู้การวางแผน ครอบครัวยิ่ง ซึ่งหมายถึง การจัดระบบครอบครัว เศรษฐกิจและอนาคตของทายาท

6. องค์กรด้านการสงเคราะห์และพัฒนา เป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ แก่คาทอลิกและนอคาทอลิกทุกผู้ทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุ ได้แก่

กลุ่มวินเซนต์เดอโพล มีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความทุกข์ยากของผู้ยากจน หรือผู้ถูกทอดทิ้ง เช่น ปัญหาด้านการครองชีพ ความเจ็บป่วย ความยากจน ความชรา ความพิการ ต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

ส่วนกลุ่มเครดิตยูเนียน ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 (2 ปี หลังสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2) โดยอาศัยเอกสารเรื่อง การพัฒนาประชากร (Populorum Progressio) ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจาก เอกสารในสังคายนาเรื่องพระศาสนจักร ในโลกสมัยนี้ (Gaudium et Spes) ที่วางหลัก ทั่ว ๆ ไปว่า พระศาสนจักรต้องสนใจด้านสังคม

ชุมชนอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ในช่วงหลังครบรอบ 100 ปี จนถึงปัจจุบัน

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 พัฒนาการของชุมชนวัดโรมันคาทอลิกในช่วง 300 ปี นั้นมีสร้างวัด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 5 หลังด้วยกัน โดยวัดหลังปัจจุบันมีอายุครบ 100 ปี หลังจากที่มีการสร้างขึ้นตั้งแต่ปี 2448 ดังนี้ คือ (สง่า นามทอน ในอนุสรณ์สมโภช 275 ปีของการตั้งวัดและ 75 ปีของวัดหลังปัจจุบัน. 2528 : 30-35; วิทยาลัยแสงธรรม. 2533 : 229)

วัดหลังที่ 1 สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2255 บาทหลวงโตแลนติโน ได้นำชุมชนคาทอลิกสร้าง วัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีที่เป็นทางการหลังที่ 1 วัดที่สร้างในครั้งนี้เป็นลักษณะวัดน้อย (Chapelle) วัดถูกสร้างขึ้นบนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจันทบุรี ในบริเวณเนินสูงริมฝั่งทางทิศใต้ของเจดีย์ วัดจันทนารามไปประมาณ 200-300 เมตร วัดหลังที่ 1 จึงถือได้ว่าเกิดขึ้นจากการร่วมมือร่วมใจกัน ระหว่างคุณพ่อกับสัตบุรุษ

วัดหลังที่ 2 บาทหลวงและคริสตชนชาวจันทบุรีได้พร้อมใจกันสร้างวัดหลังที่ 2 ขึ้นในบริเวณเดิม หลังจากทางกรไทยเข้าใจผิดว่าคาทอลิกชาวเวียดนามเป็นโจรสลัด และมีการจับกุมตัวไปยังอยุธยา ต่อมาในปี พ.ศ. 2295 เมื่อบาทหลวงเดอแกวมาเดินทางมาถึงวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีพบว่าไม่มีวัดและสัตบุรุษอยู่เลย แต่พ่อค้าของพระสงฆ์องค์ใหม่มาเป็นเจ้าอาวาสวัดทราบไปถึงคริสตชนที่หนีการจับกุมไปซ่อนตัวอยู่ในป่า คริสตชนกลุ่มนี้ก็ออกมารวมกลุ่มกัน และปลูกกะต้อบเป็นที่อยู่อาศัย พร้อมกันนี้ก็ได้สร้างวัดเล็ก ๆ เป็นหลังที่ 2 ของชุมชน วัดหลังนี้ปลูกด้วยไม้ไผ่และกระดานเก่า ๆ หลังคาใช้มุงด้วยใบตาล

วัดหลังที่ 3 วัดโรมันคาทอลิกหลังนี้ถูกสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2377 เป็นอาคารในลักษณะชั่วคราวเท่านั้น คือสร้างด้วยไม้ไผ่และกระดานเก่า ๆ โดยย้ายวัดใหม่เข้ามาอยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำจันทบุรี บาทหลวงเคลมังโซ ได้สร้างวัดหลังที่ 3 ขึ้น ในบริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดหลังปัจจุบัน อันเป็นช่วงเดียวกับที่รัชกาลที่ 3 ได้โปรดให้สมเด็จพระยามหาประยูรวงษ์มาสร้างป้อมและเมืองใหม่ที่ชุมชนเนินวงเพื่อป้องกันศึกจากประเทศเวียดนามที่บาดหมางกับไทยในกรณีเจ้าอนุวงศ์เจ้าเมืองเวียงจันทน์

วัดหลังที่ 4 วัดหลังนี้ถูกสร้างขึ้นเนื่องจากชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีเจริญเติบโตขึ้นมากในช่วงปี พ.ศ. 2398 ดังจะเห็นได้จากการมีสัตบุรุษมากกว่า 1,000 คน ประกอบกับวัดเดิมก็ทรุดโทรมและคับแคบ เนื่องจากตัววัดทำด้วยไม้กระดานเก่า ๆ คุ้ง และมุงด้วยใบตาล บาทหลวงรังเฟงจึงขอรับเงินบริจาค เพื่อสร้างวัดหลังใหม่หลังที่ 4 พระสังฆราชปลัดเลอแกวส์ได้สนับสนุนให้บาทหลวงรังเฟงสร้างวัดหลังใหม่ขึ้นมา โดยบอกบุญแก่ชาวคาทอลิกในประเทศไทย การก่อสร้างเป็นวัดอิฐปูนอย่างถาวร จากพระนิพนธ์ของรัชกาลที่ 5 ทำให้เราทราบว่าวัดหลังที่ 4 ลงมือสร้างตั้งแต่ พ.ศ. 2398 จนถึง พ.ศ. 2419 ก็ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ วัดหลังที่ 4 จึงใช้เวลาในการสร้างกว่า 20 ปี

วัดหลังที่ 5 ซึ่งเป็นวัดหลังปัจจุบัน ถูกสร้างวัดขึ้นในปี พ.ศ. 2448 เนื่องจากวัดหลังที่ 4 คับแคบเกินไปสำหรับสัตบุรุษที่เพิ่มขึ้น เพราะตามสถิติปรากฏว่ามีสัตบุรุษเพิ่มขึ้นกว่าหนึ่งพันคน บาทหลวงเปรีกัลสร้างวัดหลังที่ 5 โดยใช้เวลา 4 ปี และมีสัตบุรุษช่วยเหลืออย่างมาก ในการสร้างวัดหลังนี้โดยต้องใช้เรือบรรทุกทรายจากแม่น้ำจันทบุรีมาใช้ และยังต้องใช้ช่างจำนวนมากได้อาคารวัดสำหรับเป็นฐานแทนเสาเข็มด้วย

ดังนั้นในปี พ.ศ. 2558 เมื่อครบรอบ 100 ปี ของวัดหลังที่ 5 จึงได้มีการปรับปรุงวัดใหม่อย่างกว้างขวางทั้งภายในและภายนอกวัด 6 ด้านด้วยกันคือ 1) ด้านสถาปัตยกรรมภายในและภายนอก อาสนวิหาร 2) ด้านกระจกสีของวัด 3) ด้านพิธีกรรม 4) ด้านแสงสว่างรวมถึงไฟฟ้าและระบบเครื่องเสียง 5) ด้านเฟอร์นิเจอร์ที่ทำพิธีภายในวัด 6) ด้านภูมิทัศน์ (อาสนวิหารพระนางมารีอา ปฏิสนธิ นรมล. 2552 : 42)

การเปลี่ยนแปลงการบูรณะวัดทั้ง 6 ด้านดังกล่าว ก่อให้เกิดโฉมหน้าใหม่ของอาสนวิหาร วัดโรมันคาทอลิก ดังเห็นได้จากลักษณะของวัดก่อนบูรณะและหลังบูรณะ

การปรับปรุงบูรณะวัดในโอกาสครบรอบ 100 ปี เกิดขึ้นในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจพื้นฐานของชุมชนวัดโรมันคาทอลิก คือ การเปลี่ยนแปลงจากชุมชนการเจริญในและค้าขายพลอยของคาทอลิกที่มีการเฟื่องฟูมาตั้งแต่ทศวรรษ 2500 เริ่มตกต่ำลงตั้งแต่ทศวรรษ 2520 เป็นต้น มาจนกระทั่งมิได้เป็นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนอีกต่อไป กล่าวคือ

อาชีพการเจริญในและการค้าขายพลอยเกิดขึ้นหลังจากที่มีการค้นพบแหล่งขุดพลอยในจังหวัดจันทบุรี และทำให้อาชีพทอเสื่อชบเซาลงไปจนทำให้จังหวัดจันทบุรีได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีอัญมณีหลากหลาย การทำอาชีพพลอยเฟื่องฟูทั้งชุมชนมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 2500 หลังจากช่วงเลี้ยวเจริญกิจ อาจารย์พลอยคาทอลิกได้ลงทุนตั้งโรงงานเจริญในพลอยโดยใช้เครื่องจักรสมัยใหม่มากกว่า 100 เครื่อง คาทอลิกที่เข้าไปเป็นลูกจ้างเจริญในพลอยและได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำพลอยจากโรงงานช่วงเลี้ยว คาทอลิกกลุ่มนี้ต่อมาสามารถแยกตัวออกมาลงทุนในธุรกิจพลอยด้วยตัวเอง จนทำให้การทำพลอยขยายตัวไปทั้งชุมชนคาทอลิก

การทำอาชีพพลอยของคาทอลิกมีส่วนทำให้พลอยกลายมาเป็นธุรกิจสำคัญของจังหวัดจันทบุรี และขยายตัวเป็นธุรกิจระดับประเทศ ร่องรอยของธุรกิจพลอยของคาทอลิกจันทบุรีจะเห็นได้จากการเรียกย่านที่อยู่ของชุมชนคาทอลิกในเขตถนนศรีจันทร์และถนนกระจำวว่าเป็นตลาดพลอย หรือถนนอัญมณี เนื่องจากย่านตลาดพลอยของถนนอัญมณีแต่เดิมเป็นแหล่งผลิตและค้าขายพลอยหลักของจันทบุรี (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2552 : 37)

ในช่วงเฟื่องฟูพลอยชุมชนชาวคาทอลิกก็ได้เข้าสู่วงจรธุรกิจของพลอยอย่างกว้างขวาง การเปลี่ยนอาชีพมาเจริญในพลอยของชุมชนคาทอลิกทำให้ครอบครัวมีรายได้สูงขึ้นมากกว่าการทอเสื่อหลายเท่าตัว กล่าวคือ อาชีพทอเสื่อจะได้อาทิตย์ละไม่เกินหนึ่งพันบาท แต่ทำพลอยได้อาทิตย์ละไม่ต่ำกว่าสองพันถึงสามพันบาท ดังนั้นจึงเป็นผลให้ชาวชุมชนคาทอลิกหลายต่อหลายคนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นอย่างชัดเจน จนมีคำกล่าวที่ว่า “จากเสื่อกลายเป็นเสื่อ” (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2552 : 34)

การเจริญในพลอยในอำเภอเมืองจันทบุรีที่ขยายตัว ช่วงทศวรรษ 2500 มีผลให้เกิดอาชีพใหม่ที่ต่อเนื่องจากการเจริญในพลอย ซึ่งทางวิชาการเรียกว่า ผลเชื่อมโยง (Linkage Effect) กิจกรรมเชื่อมโยงจากการเจริญในพลอยขยายออกเป็นอาชีพใหม่ 2 ทาง คือ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2552 : 34-35)

ผลเชื่อมโยงย้อนหลัง (Backward Linkage Effect) จากการเจียรไนพลอยได้ก่อให้เกิดอาชีพใหม่ก่อนหน้าที่จะเป็นเจียรไนพลอย เช่น การขุดพลอย การเผาพลอย การขายหรือให้เช่าที่ดินเพื่อการขุดพลอย การขายของร้านโชห่วย การขายของกินของใช้ขนาดย่อมหรือการเกิดธุรกิจบันเทิง

ผลเชื่อมโยงไปข้างหน้า (Forward Linkage Effect) จากการเจียรไนพลอยได้ก่อให้เกิดอาชีพใหม่ที่ตามมาจากการเจียรไนพลอย เช่น การเดินพลอย (พ่อค้าคนกลางในการขายพลอย) พ่อค้าพลอยเจียรไนแล้ว ธุรกิจเงินกู้ในการค้าพลอย ธุรกิจการค้าขนาดย่อมหรือพ่อค้าแม่ค้าขายของหาบเร่ขนาดย่อม รวมถึงการขายตัวของธุรกิจอื่น ๆ ในเมืองจันทบุรี

การเกิดภาวะตกต่ำของการเจียรไนพลอย และการค้าขายพลอยในชุมชนคาทอลิกเกิดขึ้นเนื่องจากวัตถุดิบที่เป็น “พลอยก้อน” มีต้นทุนสูงขึ้นจากการที่พลอยหายากขึ้น ราคาน้ำมันสูงขึ้น รวมถึงค่าจ้างแรงงานในการขุดพลอยที่มากขึ้นด้วย กล่าวคือ ปริมาณพลอย ซึ่งถือเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจันทบุรี ได้ลดน้อยลงในระยะเวลาอันสั้น นั่นเป็นเพราะว่ามีการขุดพลอยจากแหล่งต่าง ๆ ภายในจันทบุรี เป็นจำนวนมากในช่วงที่การค้าขายพลอยเฟื่องฟู ดังนั้นปริมาณพลอยจึงลดน้อยลงมากจนไม่คุ้มค่ากับการลงทุนทำเหมืองขุดพลอยอีกต่อไป ถึงแม้ว่าเหมืองพลอยที่นี้ยังพอมืออยู่บ้าง

การลดลงของพลอยก้อนในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำหรับการเจียรไนพลอยได้ลดลงอย่างเห็นได้ชัดประมาณปี พ.ศ. 2530 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบ่อพลอยก้อนที่ชุมชนคาทอลิกนำมาใช้เป็นหลัก คือ บ่อหนองบอน บ่อไร่และบ่อเวฬุ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2552 : 38)

การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจหลักของชุมชนที่เดิมมีฐานจากการเจียรไนและการค้าขายพลอยสามารถแสดงให้เห็นว่า หลังจากเกิดการตกต่ำของธุรกิจการผลิตอัญมณีพลอยแล้วนั้น อาชีพของครอบครัวคาทอลิกจันทบุรีได้เปลี่ยนไปจากเดิม กล่าวคือในอดีตนั้นชุมชนคาทอลิกมีอาชีพเสมือนเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ตั้งแต่การเป็นช่างฝีมือ การทอเสื่อจันทบูร การทำพลอย แต่หลังจากการตกต่ำของพลอยแล้ว ชุมชนคาทอลิกยังไม่สามารถหาแบบแผนในการประกอบอาชีพรูปแบบใหม่ของตนเองได้ ดังนั้นในปัจจุบันจึงมีลักษณะของความหลากหลายของอาชีพในชุมชน ได้แก่ การทำงานรับจ้างทั่วไป การเป็นพนักงานกินเงินเดือน การทำธุรกิจส่วนตัว การรับราชการ การค้าขายรายย่อย และการค้าพลอยที่ยังหลงเหลืออยู่ ดังตาราง 3 และ 4 (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2552 : 41-44)

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพหลักของครอบครัวช่วงธุรกิจการผลิตพลอยรุ่ง (n = 295)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบแบบสัมภาษณ์	6	2.03
รับราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ	41	13.90
พนักงานเอกชน	6	2.05
เจียรในพลอย	69	23.39
ค้าพลอย	10	3.39
เดินพลอย	5	1.69
รับจ้างทั่วไป	45	15.25
ธุรกิจส่วนตัวอื่น ๆ	10	3.39
เกษตรกรรม	3	1.02
ค้าขาย	69	23.39
ทอเสื่อ	12	4.07
พนักงานธนาคาร	6	2.05
อื่น ๆ	13	4.41
รวม	295	100.00

ที่มา : ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2552 : 41

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพหลักของครอบครัว หลังการตกต่ำของธุรกิจการผลิตพลอย (n = 295)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบแบบสัมภาษณ์	46	15.59
รับราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ	45	15.25
พนักงานเอกชน	7	2.37
เจียรพลอย	13	4.41
ค้าพลอย	2	0.68

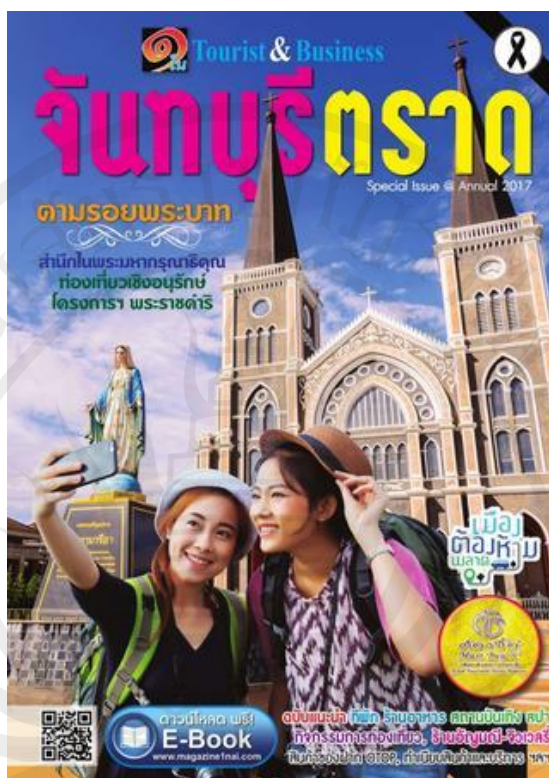
ตาราง 4 (ต่อ)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เดินพลอย	3	1.02
รับจ้างทั่วไป	56	18.98
ธุรกิจส่วนตัวอื่น ๆ	10	3.39
เกษตรกรรม	5	1.69
ค้าขาย	83	28.14
ทอเสื่อ	3	1.02
พนักงานธนาคาร	4	1.36
อื่น ๆ	18	6.10
รวม	295	100.00

ที่มา : ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2552 : 43

จากตาราง 3 และ 4 เมื่อวิเคราะห์อาชีพของครอบครัวคาทอลิกหลังการตกต่ำของธุรกิจพลอย ก็พบว่า คาทอลิกในจันทบุรีประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่พลอยตามลำดับคือ ค้าขาย ร้อยละ 28.14 รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 18.98 ส่วนอาชีพที่เกี่ยวข้องกับพลอยโดยตรง คือ เจียรไนพลอย ค้าพลอย เดินพลอย ลดลงเหลือแค่ร้อยละ 6.11 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงธุรกิจพลอยรุ่งเรืองตามตาราง 3 ก็จะพบว่ามีครอบครัวคาทอลิกทำอาชีพเกี่ยวข้องกับพลอยถึงร้อยละ 29.47 ประเด็นนี้จึงแสดงให้เห็นถึงความตกต่ำของธุรกิจพลอยในชุมชนคาทอลิกอย่างเห็นได้ชัด

อย่างไรก็ดีภายหลังจากการตกต่ำของอาชีพเจียรไนและค้าขายพลอยในชุมชนวัดโรมันคาทอลิก เหตุการณ์การบูรณะวัดในช่วงครบรอบร้อยปีซึ่งได้เปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ของวัดโรมันคาทอลิกก็เป็นโอกาสที่ดีที่นำชุมชนไปสู่การพัฒนาฐานเศรษฐกิจใหม่ของชุมชนที่เกิดจากการท่องเที่ยว เนื่องจากโฉมหน้าใหม่ของวัดคาทอลิกได้กลายมาเป็นสัญลักษณ์ของการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี (ภาพประกอบ 2)

ภาพประกอบ 2 ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

การท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรีแต่เดิมนั้นจันทบุรียังไม่เฟื่องฟูเหมือนดังเช่น ปัจจุบัน เนื่องจากจันทบุรีในฐานะเป็นเพียงเมืองผ่านของการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งทะเลตะวันออก นักท่องเที่ยวมักมีเป้าหมายท่องเที่ยวที่จังหวัดระยอง หรือจังหวัดตราด โดยเฉพาะที่เกาะช้าง ในฐานะการเป็นเมืองผ่านเช่นนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาภายหลัง เพราะในอดีตนั้น จันทบุรีถือว่าเป็นจังหวัดเป้าหมายของการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นการจัดรถทัวร์มาซื้อผลไม้ช่วงหน้าผลไม้ หรือการไปเที่ยว น้ำตกพลิ้ว (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2552 : 66)

การมีฐานะเป็นแค่เมืองผ่านในการท่องเที่ยวของจันทบุรี อาจมีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุ แต่สาเหตุหนึ่งก็คือ นโยบายการกำหนดพื้นที่สำหรับตลาดซื้อขายผลไม้ของนักท่องเที่ยว นโยบายแต่เดิมนั้นนักท่องเที่ยวจะมาซื้อผลไม้ในบริเวณทุ่งนาเซย ภายในเทศบาลเมืองจันทบุรี แต่ก่อให้เกิดปัญหาขยะและการจราจรติดขัดดังนั้นจึงมีความพยายามที่จะทำให้พื้นที่ในเมืองมีความสะอาด และการจราจรสะดวกโดยทางเทศบาลพยายามที่จะย้ายตลาดขายผลไม้แก่นักท่องเที่ยวและจัดระบบจราจรใหม่ภายในตัวเมือง แต่ผลที่ตามมาก็คือตัวเมืองจันทบุรีกลายเป็นเมืองปิดสำหรับรถทัศนาวจร ถึงแม้ว่าทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเปลี่ยนจุดซื้อขายผลไม้ไปที่สามแยกปากแซง แต่ก็ไม่สามารถดึงนักท่องเที่ยวได้เหมือนเช่นอดีต (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2552 : 66)

ความพยายามที่จะฟื้นการท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรี เกิดจากการเข้ามาของกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund : SIF) ซึ่งมีผลให้คนกลุ่มหนึ่งรวมตัวกันเป็นชมรมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี เพื่อขอ โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากกองทุนดังกล่าว ชมรมฯ พยายามจัดท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี ในลักษณะเป็นชุดกิจกรรม (Package) เช่น กลุ่มท่องเที่ยวทะเล กลุ่มท่องเที่ยวภูเขา กลุ่มท่องเที่ยวเมืองเก่าหรือวัฒนธรรม เป็นต้น

การฟื้นฟูการท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรีขยายตัวขึ้นจากการสนับสนุนของภาครัฐ โดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดจันทบุรีมีนโยบายที่จะขยายการค้าขายพลอยในบริเวณถนนอัญมณี จากเดิมที่กระจุกตัวในวันศุกร์และเสาร์เป็นหลักให้เป็นธุรกรรมที่เกิดขึ้นทุกวัน ดังนั้นจึงส่งเสริมให้ชุมชนรอบ ๆ ถนนอัญมณี ได้สร้างโครงการในการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชนเพื่อมาสนับสนุนธุรกรรมการค้าพลอยในถนนอัญมณี ตัวอย่างเช่น ชุมชนริมน้ำจันทบุรี ได้จัดทำโครงการพัฒนาถนนริมน้ำ เป็นย่านการค้า โดยจะเริ่มต้นจากการนำเที่ยวบ้านเก่าในแถบริมน้ำ 10 หลังคาเรือน ตั้งแต่ท่าเรือตาโทไปจนถึงท่าหลวง ผู้เกี่ยวข้องหวังว่ากิจกรรมการเที่ยวบ้านเก่าสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2552 : 64)

เมื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรีขยายตัวขึ้น วัดโรมันคาทอลิกก็ได้ถูกผนวกเข้าในกระแสการส่งเสริมการท่องเที่ยวในปัจจุบันโดยวัดโรมันคาทอลิกได้รับความร่วมมือจากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่เข้ามามีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ชุมชน โดยใช้งานคริสต์มาสเป็นจุดเน้น โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ได้จัดให้มีการจัดเฉลิมฉลอง อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมลและชุมชนริมน้ำเก่าจันทบุรี ขึ้นในวันที่ 23-25 ธันวาคม พ.ศ. 2563 และจัดให้มีการจัดทำ แสง สี เสียงสามมิติฉายทอดลงบนตัวอาคารโบสถ์ อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล และมีการจุดพลุอย่างสวยงาม โดยผู้ร่วมชมงานต่างชื่นชอบและถ่ายภาพเก็บความประทับใจกันเป็นจำนวนมาก (จันทวีจิตต์. ออนไลน์. 2558)

ต่อมาวัดโรมันคาทอลิกยังคงได้รับยังคงมีการสนับสนุน โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยอง ร่วมกับสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจันทบุรี โดยมีคุณสิริรัก คุณประภากร เป็นนายกสมาคม ได้ร่วมกันจัดงาน “เที่ยวจันทสุขใจ” ฉลองคริสต์มาส รับพรพระกุมาร และท่องเที่ยววิถีไทยไลฟ์สไตล์วิถีจันท วันที่ 23-25 ธันวาคม 2559 โดยใช้ชื่อวันงานว่า Miracle X'mas night @Chantaburi (ไทยรัฐออนไลน์. ออนไลน์. 2559)

ความต่อเนื่องของความร่วมมือระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานระยอง ร่วมกับสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจันทบุรีมีผลให้วัดโรมันคาทอลิกสามารถจัดงานมหัศจรรย์แห่งพระคริสต์สมภพ (Miracle Christmas) มหัศจรรย์แห่งพระคริสต์สมภพในวันที่ 23-24 ธันวาคม 2560 ชมการแสดง 3D แอนิเมชัน แสงสีฉาบอาคารอาสนวิหารและไฟประดับฉลอง (Lighting

Decoration) ไฟประดับฉลองโอกาสคริสต์มาส พลุเที่ยงคืน ตัดปาเนตโตเน่ ขนมปังแห่งคริสต์มาส ฉลองเวลาชื่นชมยินดี ถ้าพระกุมารแสดงถึงเส้นทางศรัทธาชุมชนคริสต์ เชื้อสายเวียดนามกว่า 300 ปี ด้วยการประดับตกแต่งถ้ำจำลองถึงเหตุการณ์คืนพระเยซูทรงบังเกิด (คืนคริสต์มาส) โดยรอบ อาสนวิหาร บ้านแบ่งปัน เลิฟ แอนด์ แชร์ริง (Love & Sharing) จิตตารมย์โอกาสคริสต์มาสในการมองความรักและการแบ่งปัน เช่น ของขวัญ ขนม อาหารนานาชาติ (อินวาย. ออนไลน์. 2560)

แต่ในปีถัดมาการจัดงานก็เปลี่ยนชื่อไปเป็นงานมหัศจรรย์แห่งพระคริสตสมภพของ จันทบุรี 2018 (Chanthaburi Miracle Christmas 2018) ยกฐานะงานเป็นระดับประเทศโดยใช้ชื่องานว่า “งานคริสต์มาสที่น่ารักที่สุดในประเทศไทย” โดยยังคงเน้นการแสดงแสงสีเสียงตระการตา บนผนังโบสถ์ขนาดยักษ์ โขว์ดอกไม้ไฟเต็มฟ้า รวมร้านอร่อยจากทั่วจังหวัดจันทบุรี กิจกรรมดี ๆ สำหรับครอบครัว ในวันที่ 22-24 ธันวาคม พ.ศ. 2561 พร้อมกับการจุดพลุฉลองในเวลาเที่ยงคืน นับร้อย ๆ ลูก และประเพณีการตัดขนมปังปาเนตโตเน่สัญลักษณ์ของวันคริสต์มาส (หนึ่งในไทยแลนด์. ออนไลน์. 2561)

และในปี พ.ศ. 2562 ก็ยังพบความร่วมมือ จากนางสาวเสาวนีย์ คนกล้า ผู้อำนวยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจันทบุรี และนางสาวฉนิษฐา วัฒนพงษ์ นายกสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ร่วมกันจัดงาน Chanthaburi Miracle Christmas Festival of Lights 2019 เป็นกิจกรรมแห่งความสุขในการเฉลิมฉลองการประสูติของพระเยซู ที่แสดงถึงความชื่นชมยินดี ความรัก การแบ่งปัน นำเสนอวิถีชุมชนชาวคริสต์ที่อบอุ่น ภายในงานมีการจัดแสดงแสง สี เสียง การประดับตกแต่งโคมไฟ การจุดพลุ วิถีชีวิตชุมชน โดยได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติจำนวนมากเข้าร่วมชม โดยงานจัดระหว่างวันที่ 21-24 ธันวาคม 2562 (เที่ยวทั่วไทยอร่อยทั่วโลก. ออนไลน์. 2562)

ระบบบริหารจัดการของบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี

ในการนำเสนอการวิเคราะห์ระบบบริหารจัดการของบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี นั้นจะแบ่งระบบบริหารจัดการดังกล่าวให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ อภิการบริหารจัดการ (Metagovernance) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับฐานคิดของการบริหารจัดการกับการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน (Operation) โดยตรง ดังนั้น ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอโดยแบ่งเป็นหัวข้อที่สำคัญ 2 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ

1. อภิการบริหารจัดการของบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี
2. การบริหารจัดการของบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี

อภิการบริหารจัดการของบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี

ในการนำเสนอหัวข้ออภิการบริหารจัดการของบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี ซึ่งเป็นฐานคิดของการบริหารจัดการนั้น พบว่า เป็นฐานคิดที่มีความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี กับคณะนักบุญคามิลโล แห่งประเทศไทย รวมทั้งคณะคามิลเลียนในระดับสากล ด้วยซึ่งถือว่าเป็นฐานคิดของคณะคามิลเลียน ฐานคิดที่เป็นอภิการบริหารจัดการของคณะคามิลเลียน ก็ถือว่าเป็นผลผลิตของแนวคิดการปฏิรูป คำสอนในการสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 กล่าวคือ คณะคามิลเลียนก็อยู่ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง สาธารณสุข และพระศาสนจักร เช่นเดียวกับการทำสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 ดังนั้นคณะคามิลเลียนจึงต้องหันกลับมาตรึงตรองหลักการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสังคมยุคหลังที่มีอุตสาหกรรม เพื่อให้ได้ประโยชน์ต่อประสิทธิภาพในการทำงานกับผู้ป่วยมากที่สุด ในการนี้คณะคามิลเลียนได้ทำความเข้าใจสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ผ่านการตีความ นิมิตรหมายแห่งกาลเวลา (Sign of the Time) เพื่อวางบทบาทของคณะคามิลเลียนตามแนวทางของ คำสอนจากการสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 โดยคณะได้จัดสมัชชาวิสามัญที่เซยาโน จังหวัดซาแลร์โน ประเทศอิตาลี เมื่อวันที่ 9 มกราคม ถึง 5 มีนาคม พ.ศ. 2512 ธรรมนูญของคณะฉบับแก้ไข ตามจิตตารมณ์ของการสังคายนาवादิกัน ครั้งที่ 2 ได้ยืนยันภารกิจของคณะคามิลเลียนว่า (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 247)

“พระศาสนจักรคือผู้แพร่ธรรมและการประกาศพระวรสารเป็นหน้าที่ของประชากร ทั้งหมดของพระเป็นเจ้า คณะนักบวชของเราโดยการถือชื่อสัตย์ต่อคำสั่งของพระคริสต์เจ้า ในการรักษาผู้ป่วยและในการประกาศพระวรสาร น้อมรับเอาหน้าที่นี้เป็นของตน และร่วมมีส่วน ในกิจการแพร่ธรรมต่าง ๆ โดยอาศัยพระพรพิเศษเฉพาะนี้”

จากธรรมนูญของคณะคามิลโลที่ได้รับการอนุมัติอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ในสมัชชาของคณะ ในปี พ.ศ. 2526 และได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการจากสมณกระทรวง สถาบันนักบวช และฆราวาส วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2530 ได้ชี้ให้เห็นถึงภารกิจของคณะที่มีต่อผู้ป่วยที่ยากจนที่สุด และถูกทอดทิ้งว่าในโลกสมัยใหม่หลังवादิกันครั้งที่ 2 สามารถแสดงออกมาได้ 3 แนวทางหลักคือ

1. การให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยขั้นสุดท้ายและผู้ที่กำลังสิ้นใจ
2. การเอาใจใส่ต่อผู้ป่วยในประเทศกำลังพัฒนา
3. ความเอาใจใส่เป็นพิเศษต่อทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านการสาธารณสุขในดินแดน ธรรมทูต โดยให้ความช่วยเหลือด้านการสาธารณสุขให้กับทุกคน ไม่ว่าจะมีความเชื่อในศาสนาใด (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 249)

ดังนั้น ในที่นี้จะนำเสนอให้เห็นฐานคิดที่สำคัญ 2 ประการของบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โชเชียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี คือ

1. โลกทัศน์และอุดมการณ์ของคณะคามิลเลียน
2. จิตตารมณ์ของคณะคามิลเลียน

1. โลกทัศน์และอุดมการณ์ของคณะคามิลเลียน

โลกทัศน์และอุดมการณ์ในที่นี้หมายถึงระบบคิดที่เป็นคำอธิบายเกี่ยวกับโลกและชีวิต รวมถึงสังคมที่พึงปรารถนาในทัศนะของคณะคามิลเลียน

1.1 การมองผู้สูงอายุในฐานะมนุษย์ที่ถูกสร้างมาตามภาพลักษณ์ (Image) ของพระผู้เป็นเจ้า

“โดยมนุษย์ถูกสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า และพระองค์ยังบอกไว้ว่า จะอยู่กับความเป็นจริงที่บิดเบี้ยวไปบ้าง หมายถึง สภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงทรุดโทรมลงไป แต่วัยสูงอายุก็คือ อีกจังหวะหนึ่งของชีวิต ซึ่งมีความสง่างามและมีศักดิ์ศรี

พระคัมภีร์ก็ยังคงมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับชีวิตไปในแง่ที่ดีงาม มนุษย์ยังคงถูกสร้างมา “ตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า” เสมอ และทุกจังหวะชีวิต ก็มีความสง่างามและหน้าที่เฉพาะ ที่จริงตามพระวาจาของพระเจ้านั้น วัยสูงอายุจะได้รับการกล่าวขานว่ามีอายุยืนยาวถือเป็นเครื่องหมายแสดงถึงความรักของพระเจ้า ในกรณีของอับราฮัมผู้ซึ่งได้รับการกล่าวขานว่ามีอายุยืนยาว ซึ่งสิทธิพิเศษนี้ก็คือพันธสัญญา “เราจะให้เจ้าเป็นชนชาติที่ยิ่งใหญ่เราจะอวยพรเจ้า จะให้เจ้ามีชื่อเสียงใหญ่โตเลื่องลือไป เราจะอวยพรผู้ที่อวยพรเจ้า เราจะสาปคนที่แช่งเจ้า บรรดาครอบครัวทั่วโลกจะได้รับพระพรเพราะเจ้า” ข้างกายของอับราฮัมคือนางซาราห์ สตรีผู้เห็นว่าตนเองแก่ชราลง แต่ด้วยข้อจำกัดของร่างกายที่แก่ชราลงไปในั้น ตนเองก็ได้พบกับพลาณภาพของพระเจ้า ผู้ทรงกระทำการดีในข้อบกพร่องทั้งหลายของมนุษย์” (จอห์น พอล ที่ 2. 2546 : 18)

“การเคารพชีวิตคนยังได้จากบทกลอน จากหนังสือพระปริชาญาณ ที่เขียนไว้ว่า

“ชีวิตดีใช้อยู่ที่เดือนปีมาก	นับถือจากเขาสร้างทางกุศล
เราเชิดชูผู้ที่เป็นวีรชน	เพียงได้ยลคุณคัมปลาบปลื้มใจ
คนชรามีปัญหาหน้าเคารพ	ผมหงอกพบลักษณะน่าเลื่อมใส
ท่านสัตย์ซื่อถือธรรมผ่องอำไพ	ควรรักใคร่นับถือสมชื่อชรา” (4 : 8-9)”

(จอห์น พอล ที่ 2. 2546 : 22)

ในอดีตนั้น มีการเคารพผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก โอวิด กวีชาวลาติน กล่าวไว้ว่า “ในอดีต มีการเคารพต่อผู้ที่มีผมหงอกเป็นอย่างสูง” หลายศตวรรษก่อนหน้านี้ กวีชาวกรีกที่ชื่อ โฟซีลีเดส เตือนสติเราว่า “จงเคารพ ผู้ที่มีผมหงอกขาว จงให้การเคารพต่อนักปราชญ์วัยชรา เช่นเดียวกับที่ท่านให้การเคารพต่อบิดาของท่านเอง”

ในวันนี้แล้วว่าหากเราหยุดพิจารณาสถานการณ์ในปัจจุบันเราจะเห็นว่าในบรรดา ประชาชาติบางส่วน ผู้สูงอายุจะได้รับการเคารพยกย่อง ในขณะที่ประชาชาติอื่น ไม่ค่อยมีการเคารพ ยกย่องกันเท่าใดนัก ทั้งนี้เนื่องจากทัศนคติที่ให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ และความสามารถในการผลิต ของมนุษย์เป็นหลัก ทัศนคติดังกล่าวมักจะนำไปสู่การถูกละเลยทอดทิ้งในช่วงปีท้าย ๆ ของชีวิต ในขณะที่ผู้สูงอายุเองก็จะรู้สึกแปลกใจว่าชีวิตของเขายังมีคุณค่าอยู่หรือไม่

ขณะนี้เรามาถึงจุดที่มีการเสนอให้ใช้การุณฆาตเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยถือว่าเป็น วิธีการสำหรับสถานการณ์ที่ยากลำบาก โชคไม่ดีที่ในไม่กี่ปีที่ผ่านมาความคิดเกี่ยวกับการกระทำ การุณฆาตทำให้หลาย ๆ คนมิได้รู้สึกถึงความโหดร้ายซึ่งเป็นความรู้สึกที่มักจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ในผู้ที่เคารพชีวิตแน่นอน อาจเป็นไปได้ว่าในกรณีที่มีความเจ็บป่วยรุนแรงที่ทำให้ทรมาณจนไม่อาจ ทนรับได้นั้น ผู้ป่วยมักจะรู้สึกสิ้นหวัง และผู้ที่เป็นที่รักหรือผู้ที่รับผิดชอบในการดูแลรักษาพวกเขาก็รู้สึกกดดันจากความสงสัยที่ผิด ๆ ทำให้เห็นว่าวิธี “ตายอย่างง่าย ๆ” เป็นสิ่งที่สมเหตุสมผล ตรงนี้เราจะต้องคำนึงถึงกฏศีลธรรมที่อนุญาตให้มีการคิด “ยาฆนานแรงเพื่อการรักษา” และจะถือว่า เฉพาะรูปแบบการรักษาตามความจำเป็นในการรักษาทางการแพทย์เป็นพันธะที่จะต้องกระทำ ซึ่งในกรณีของความเจ็บป่วยขั้นสุดท้ายซึ่งมุ่งเพียงเพื่อขจัดความเจ็บปวดเท่านั้น แต่การกระทำ การการุณฆาต ซึ่งเข้าใจกันดีว่าเป็นการทำให้ตายโดยตรงเป็นอีกเรื่องหนึ่ง โดยสิ้นเชิง โดยไม่ต้อง คำนึงถึงความตั้งใจและสถานการณ์แต่ประการใด การุณฆาตยังคงถือว่าการกระทำที่ชั่วร้าย อย่างแท้จริง เป็นการละเมิดบทบัญญัติของพระเจ้าและเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีของ ความเป็นมนุษย์ (คณะอนุกรรมการคาทอลิกเพื่อผู้สูงอายุ, 2546 : 24)

อธิบายเพิ่มการเคารพชีวิต เป็นตัวอย่าง ศาสนาคริสต์คู่มือที่เจตนาการการุณฆาต ให้ตายโดยตรง เป็นการตอกย้ำถึงแนวคิดการเคารพชีวิต (คณะคามิลเลียน, ม.ป.ป. : 24)

มนุษย์ในฉายาของพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้า มีชีวิตนิรันดร์หลังความตาย เชื่อในชีวิตนิรันดร์ ซึ่งชีวิตในแต่ละช่วงเป็นการเตรียมที่มีความหมาย วัยสูงอายุก็เช่นกัน ที่บทบาทที่เหมาะสม ในกระบวนการบรรลุวุฒิภาวะอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามเส้นทางมุ่งสู่ชีวิตนิรันดร์และกระบวนการ บรรลุวุฒิภาวะนี้ไม่อาจเป็นอย่างอื่นได้ นอกจากเป็นประโยชน์ต่อสังคมใหญ่ซึ่งผู้สูงอายุก็เป็น ส่วนหนึ่งของสังคมนี้ด้วย

ผู้สูงอายุช่วยให้เราได้มองกิจการของมนุษย์ด้วยปัญญาที่กว้างไกลขึ้นเพราะความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในชีวิต ทำให้พวกเขาเกิดความรู้และวุฒิภาวะ พวกเขาเป็นผู้พิทักษ์ความทรงจำร่วมของเรา ดังนั้นพวกเขาจึงเป็นผู้แปลความหมายของคําศัพท์และคุณค่าร่วม ซึ่งหนุนช่วยและชี้นำชีวิตในสังคมได้ดีกว่า ดังนั้นการเพิกเฉยต่อผู้สูงอายุก็คือการปฏิเสธอดีต ซึ่งเป็นรากฐานที่มั่นคงของปัจจุบัน เพราะการเชื่อมั่นในความทันสมัยโดยไม่คำนึงถึงความทรงจำในอดีตแต่ประการใด และเป็นเพราะว่าประสบการณ์ที่มีวุฒิภาวะของพวกเขานั้นเอง ผู้สูงอายุจึงสามารถให้คำปรึกษาและคำชี้แนะที่มีคุณค่าแก่เยาวชนได้

ด้วยเหตุผลนี้ ทัศนคติของความอ่อนแอของมนุษย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับอายุที่มากขึ้น ได้กลายเป็นเสียงเรียกให้มีการพึ่งพาอาศัยกันและสมานฉันท์ที่ขาดไม่ได้ ซึ่งเชื่อมโยงรุ่นต่าง ๆ เข้าด้วยกันตราบเท่าที่มนุษย์แต่ละคนยังต้องการผู้อื่นและเสริมสร้างความอุดมจากพระพรและพรสวรรค์ของทุกคน

ณ ตรงจุดนี้ การไตร่ตรองของกวีที่ข้าพเจ้าชื่นชอบก็สอดคล้องกันประเด็นนี้เป็นอย่างยิ่งคือ “มิใช่อนาคตเพียงเท่านั้นที่เป็นเรื่องนิรันดร์ ที่จริงอดีตก็เป็นยุคแห่งความเป็นนิรันดร์เช่นกัน ไม่มีอะไรที่เกิดขึ้นแล้วจะเกิดขึ้นในวันนี้ดังเช่นที่เกิดขึ้นในอดีตอีก มันจะเกิดขึ้นแค่เป็นความคิดเท่านั้น จะไม่หวนกลับมาเป็นจริงด้วยตัวของมันเองอีก” (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 24)

พระคริสต์เจ้าผู้ทรงก้าวข้ามธรณีแห่งความตายแล้ว ได้ทรงเผยแสดงให้เห็นชีวิตที่อยู่หลังเขตแดนนี้ ซึ่งเป็น “ดินแดน” ที่ไม่มีใครรู้จักนั่นคือชีวิตนิรันดร์ พระองค์เป็นบุคคลแรกที่เป็นประจักษ์พยานถึงชีวิตนิรันดร์ ในพระองค์นั้นความหวังของมนุษย์แสดงให้เห็นว่าเปี่ยมไปด้วยความไม่รู้จักตาย “ความโศกเศร้าจากความตายเปิดประตูไปสู่พันธสัญญาแห่งชีวิตอมตะที่รุ่งเรือง” เป็นคำภวานาในพิธีกรรมของพระศาสนจักรซึ่งเป็นการบรรเทาใจ ผู้ที่มีความเชื่อในขณะที่กำลังอำลาต่อผู้ที่ตนรัก ซึ่งติดตามมาด้วยถ้อยคำที่ประกาศถึงความหวังว่า “พระเจ้าข้า สำหรับผู้ที่เชื่อในพระองค์นั้น ชีวิตเปลี่ยนแปลงไป มิใช่สิ้นสุด เมื่อร่างกายบนแผ่นดินของเรานอนลงเพราะความตายเราก็จะได้เข้าไปสู่สถานที่พักอาศัย อันเป็นนิรันดร์ในสวรรค์” ในพระคริสต์เจ้านี้ความตายแม้ว่าจะนำโศกเศร้าและยุ่งเหยิงก็ตามแต่ก็ได้รับการไถ่กู้และเปลี่ยนแปลงความตายได้รับการเผยแสดง ในฐานะเป็น “พี่สาว” ที่นำเราไปสู่อ้อมอกของพระบิดาของเรา

ดังนั้น ความเชื่อทำให้เราเข้าใจธรรมชาติแห่งความตาย และนำความสงบมาสู่ผู้สูงอายุ ซึ่งบัดนี้จะไม่ถูกมองหรือใช้ชีวิตอย่างไม่ดีนรอนอีกแล้ว เพราะความคาดหวังว่าจะพบกับความหายณะ แต่จะถูกมองว่าเป็นหนทางที่เปี่ยมด้วยพันธสัญญาซึ่งมุ่งไปสู่เป้าหมายของวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ วันเวลาเหล่านี้จะต้องดำเนินไปด้วยความคิดที่สละตนเองด้วยความเชื่อมั่นให้อยู่ในพระหัตถ์ของพระเจ้า พระบิดาผู้ทรงพระญาณสอดส่องและเปี่ยมพระเมตตา เป็นเวลาที่เราจะต้องใช้

อย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ชีวิตจิตของเราลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยอาศัยคำภาวนาที่รื้อรรมมากยิ่งขึ้น และการอุทิศตนในการรับใช้พี่น้องชายหญิงของเราด้วยเมตตาธรรม (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 34)

ชีวิตเบื้องหลังความตาย ชีวิตในโลกใบนี้ไม่ใช่เป้าหมายหลัก แต่เป็นชีวิตที่อยู่กับพระเจ้า (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 36)

1.2 การมองผู้สูงอายุตามหลักการเคารพชีวิต

หลักการเคารพในชีวิต ดังจะเห็นได้จากข้อความของสารจากที่ประชุมสมัชชาใหญ่ว่าด้วยผู้สูงอายุของสหประชาชาติ สมเด็จพระสันตะปาปา จอห์น พอล ที่ 2 ทรงยืนยันว่า “ชีวิตเป็นของขวัญที่พระเจ้าทรงประทานให้แก่มนุษย์ ซึ่งถูกสร้างมาด้วยความรักตามภาพลักษณ์และความละม้ายกับพระเจ้า ความเข้าใจศักดิ์ศรีอันศักดิ์สิทธิ์ของมนุษย์เช่นนี้ จะทำให้เราเห็นคุณค่าชีวิตในทุกช่วงวัย นี่คือการประเด้นของความสอดคล้องต้องกันและความยุติธรรม เป็นไปไม่ได้ที่จะรองรับคุณค่าชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริงหากมนุษย์ยังไม่เห็นคุณค่าชีวิตของเด็กนับจากวินาทีที่เกิดปฏิสนธิ ไม่มีใครรู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นหากเรายังไม่เคารพชีวิตในฐานะที่เป็นสิ่งสร้างที่ไม่อาจแบ่งแยก และมีความศักดิ์สิทธิ์”

สังคมที่เราใฝ่ฝันจะเห็นมนุษย์วัยแตกต่างกัน จะเกิดเป็นจริงขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสังคมนั้นอยู่บนพื้นฐานของการเคารพชีวิตในทุกช่วงวัย เราต้องยอมรับว่าการที่สังคมมีผู้สูงอายุจำนวนมากในโลกสมัยใหม่นี้ เป็นของขวัญ เป็นศักยภาพของมนุษย์และชีวิตจิตที่ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นนิมิตหมายแห่งกาลเวลา ซึ่งหากได้รับการยอมรับและเข้าใจอย่างครบถ้วนแล้วก็จะช่วยให้มนุษย์ร่วมสมัยทั้งชายและหญิง ได้ค้นพบความหมายพื้นฐานของชีวิตเสียใหม่ซึ่งจะก้าวพ้นจากความหมายที่ไม่ถูกต้องที่เกิดจากการสร้างภาพของพลังการตลาด โดยรัฐ และโดยทัศนคติที่มีอยู่ในปัจจุบัน

การที่ผู้สูงอายุสามารถมีคุณภาพการต่อกระบวนการทำให้สังคมและวัฒนธรรมของเรามีความเป็นมนุษย์มากขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์ของพวกเขา มีคุณค่าเป็นพิเศษ เราจำเป็นต้องส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีคุณภาพนี้ โดยการส่งเสริมสิ่งที่ถือกันว่าเป็นพระพรพิเศษเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ นั่นคือ การไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตน วัฒนธรรมที่เป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันของเรา วัตถุประสงค์กิจการของเราตามเกณฑ์ประสิทธิผลและความสำเร็จทางวัตถุซึ่งละเลยมิติของการไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตน การให้วัตถุหรือการให้ตัวเอง โดยมีได้หวังผลตอบแทน ผู้สูงอายุซึ่งมีเวลาในมือของตน อาจเรียกร้องความสนใจของสังคมที่วุ่นวายเกินไปให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องขจัดอุปสรรคความไม่ใส่ใจที่ลดคุณค่า ไม่สนับสนุนและขัดขวางกระแสกิจการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 49)

การเคารพชีวิต สำคัญ 2 อันคือ หนึ่งเวลาเจอความทุกข์ทรมาน สองทำไมต้องยอมรับความตาย ถ้าทำลายชีวิตให้ตายง่าย ๆ ก็จะไม่เป็นการเคารพชีวิตมนุษย์ โดยมนุษย์ไม่สามารถเลือกชีวิตหรือความตายหรือตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตหรือความตายของผู้อื่นได้ตามอำเภอใจ เพราะนี่เป็นการตัดสินใจของพระเจ้า “ซึ่งเรามีชีวิต เคลื่อนไหว และดำรงอยู่ในพระองค์” การกีดกันหรือการปิดตาต่อมิติเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในยุคสมัยของเรานั้น กำลังส่งเสริมแนวโน้มที่จะชื่นชมชีวิตเพียงแค่ว่าหากชีวิตสามารถสร้างความยินดีและความสุขสบายเท่านั้น และถือว่าความทุกข์ทรมานเป็นภาระที่ไม่สามารถแบกรับได้ และจำเป็นต้องถูกจัดทิ้งเสียโดยทุกวิถีทาง ความตายจะถูกมองว่า “ไร้สาระ” หากความตายนั้นทำลายชีวิตที่ยังเปี่ยมด้วยความหวังและศักยภาพ อันน่าตื่นตาตื่นใจ แต่จะถูกมองว่าเป็น “การปลดปล่อย” โดยถือว่าเป็นสิทธิหากความตายนั้นทำลายชีวิตที่ถือว่าไม่มีความหมายเพราะต้องทนทุกข์ทรมาน ทักษณคดีนี้ที่เป็นตัวหล่อหลอมให้เกิดแนววัฒนธรรมแห่งการุณยฆาต ซึ่งพระศาสนจักรประณามว่าเป็น “การละเมิดกฎของพระเจ้าอย่างร้ายแรง” ทั้งนี้เพราะมันเป็นการฆ่ามนุษย์ตามอำเภอใจและผิดศีลธรรมอย่างไม่อาจยอมรับได้

1.3 การมองผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ

“วัยสูงอายุก็มีชีวิตที่ไม่มีประโยชน์ นักบุญแจโรมตั้งข้อสังเกตว่า เมื่ออารมณ์ลดน้อยถอยลงผู้สูงอายุก็ “มีปัญญาเพิ่มมากขึ้นและสามารถให้คำแนะนำที่มีเหตุผลมากยิ่งขึ้น” ในแง่หนึ่งนั้น เป็นฤดูกาลนี้เองที่ทำให้ปัญญาเกิดจากประสบการณ์ เนื่องจาก “เวลาเป็นครูผู้ยิ่งใหญ่” บทกวีจากบทเพลงสดุดีที่รู้จักกันดีก็คือ “ขอพระองค์ทรงสอนให้นับวันของข้าพระองค์ เพื่อข้าพระองค์ทั้งหลายจะมีจิตใจที่เปี่ยมด้วยปัญญา” (จอห์น พอล ที่ 2, 2546 : 17)

“ในฐานะที่เป็นผู้ให้ ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีศักยภาพในตัวเอง ซึ่งหลายครั้งเราจะต้องเป็นผู้ที่ช่วยสนับสนุน ทักษณคดีสังคมในปัจจุบันทำให้ผู้สูงอายุเองก็สับสน คิดว่าตัวเองยังมีคุณค่าและมีประโยชน์อยู่ไหม เราจึงต้องช่วยสนับสนุนท่าน และนำศักยภาพของท่านมาใช้ แต่เราจะสนับสนุนท่านอย่างไร พระสันตะปาปา ทรงเตือนว่าเพื่อจะเข้าใจถึงคุณค่าและบทบาทของผู้สูงอายุ เราจะต้องเข้าใจคุณค่าของชีวิตมนุษย์อย่างถูกต้องเสียก่อน ชีวิตมนุษย์เป็นของขวัญที่พระเจ้าประทานให้กับเราทุกคน ความเข้าใจในศักดิ์ศรีอันศักดิ์สิทธิ์ของมนุษย์จะทำให้เราเห็นคุณค่าในทุกช่วงวัย เป็นไปไม่ได้ที่เราจะยอมรับคุณค่าศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุอย่างแท้จริงถ้าเรายังไม่เห็นคุณค่าของเด็ก นับจากวินาทีแรกของการปฏิสนธิ และถ้าหากมองเห็นชีวิตเป็นของประทานจากพระเจ้าตั้งแต่แรกที่ปฏิสนธิ เมื่อถึงช่วงเวลาที่สุดท้ายของชีวิตก็ต้องมีคุณค่าซึ่งเป็นภาพรวมของชีวิต พระองค์มองว่าสังคมที่สมบูรณ์จะต้องประกอบด้วยชีวิตทุกช่วงวัย และสังคมจะอยู่ได้ ก็ต่อเมื่ออยู่บนพื้นฐานของการเคารพชีวิตในทุกช่วงวัยและความคิดนี้จะทำให้เรากันพบความหมายพื้นฐานที่แท้จริงของชีวิต ซึ่งถูกทำลายและบิดเบือนไปจากการสร้างภาพของสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน

ปัจจุบันอะไรที่ผลิตได้มีประโยชน์ก็มีความหมายมีคุณค่าบิดเบือนไปจากคุณค่าและความหมายที่แท้จริงของชีวิต พระสันตะปาปาบอกว่าการจะมองเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ก็จะช่วยให้ท่านมองเห็นคุณค่าของชีวิตท่าน ท่านสามารถให้ได้ในสิ่งที่ท่านมีและสิ่งที่ท่านเป็น ความทรงจำ ภูมิปัญญา ความเชื่อ ตัวอย่างที่ดีในการน้อมรับน้ำพระทัยของพระเจ้าและที่สำคัญก็คือการพลีกรรมและคำภาวนา ซึ่งพระสันตะปาปาทรงเปรียบเทียบไว้ว่าเปรียบได้กับขุมทรัพย์อันประมาธค่ามิได้ที่พระศาสนจักรสามารถนำมาใช้ได้โดยไม่รู้จักหมดสิ้น

ในฐานะผู้รับ ผู้สูงอายุเหมือนกับว่าเป็นวัยที่มีความสับสน มีความอ่อนแอ มีความอ่อนโรย เหน็ดเหนื่อย ไม่แน่ใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับความยากลำบาก ถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการยอมรับ ฉะนั้นผู้สูงอายุต้องการการการค้ำจุนจากเรา จากลูกหลาน จากสังคม ทั้งในเรื่องฝ่ายร่างกายและชีวิตจิต” (คณะภคินีผู้รับใช้คนป่วยแห่งนักบุญคามิลโล. 2546 : 86-94)

1.4 สังคมที่พึงปรารถนาสำหรับผู้สูงอายุ

“สังคมใฝ่ฝันของผู้สูงอายุ คือสังคมที่มนุษย์วัยแตกต่างกันอยู่ด้วยกัน และสังคมตั้งอยู่บนพื้นฐานการเคารพชีวิตในทุกช่วงวัย เราต้องยอมรับว่าการที่สังคมมีผู้สูงอายุจำนวนมากในโลกสมัยใหม่นี้ เป็นของขวัญ เป็นศักยภาพของมนุษย์และชีวิตจิตที่ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นนิมิตหมายแห่งกาลเวลา ซึ่งหากได้รับการยอมรับและเข้าใจอย่างครบถ้วนแล้วก็จะช่วยให้มนุษย์ร่วมสมัยทั้งชายและหญิงได้ค้นพบความหมายพื้นฐานของชีวิตเสียใหม่ ซึ่งจะก้าวพ้นจากความหมายที่ไม่ถูกต้องที่เกิดจากการสร้างภาพของพลังการตลาดโดยรัฐ และโดยทัศนคติที่มีอยู่ในปัจจุบัน” (สมณสภาเพื่อฆราวาส. 2546 : 50)

สังคมใฝ่ฝันของผู้สูงอายุ อีกประการก็คือสังคมที่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

“วัฒนธรรมที่เป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันของวัดเรา วัดคุณค่ากิจการของเราตามเกณฑ์ประสิทธิผลและความสำเร็จทางวัตถุซึ่งละเลยมิติของการไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตน การให้วัตถุ หรือการให้ตัวเอง โดยมีได้หวังผลตอบแทน ผู้สูงอายุซึ่งมีเวลาในมือของคุณอาจเรียกร้องความสนใจของสังคมที่วุ่นวายเกินไปให้เป็นความจำเป็นที่จะต้องจัดอุปสรรคความไม่ใส่ใจที่ลดคุณค่า ไม่สนับสนุนและขัดขวางกระแสกิจการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม” (สมณสภาเพื่อฆราวาส. 2546 : 50)

“ดังนั้นทำไมเราจึงไม่ให้ความเคารพต่อผู้สูงอายุต่อไป ตามประเพณีที่มีเหตุผลของวัฒนธรรมต่าง ๆ มากมายในทุก ๆ ทวีปที่ได้ให้คุณค่าอย่างสูงส่งเหลือเกิน สำหรับประชาชาติที่ปฏิบัติตามพระคัมภีร์ ข้อคำสอนที่ผ่านมาหลายศตวรรษก็คือพระบัญญัติสิบประการ “จงนับถือบิดามารดา” ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลการปฏิบัติตามบทบัญญัตินี้อย่างครบถ้วนและเหนียวแน่นนั้น มิได้เป็นเพียงข้อมเกดแห่งความรักของเด็กต่อพ่อแม่ของตนเท่านั้น แต่ยัง

ประสานเข้ากับสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างชนรุ่นต่าง ๆ ด้วย หากบทบัญญัตินี้ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามอย่างซื่อสัตย์ อันตรายจากการที่ผู้สูงอายุจะถูกมองว่าไร้ประโยชน์ และเป็นภาระที่ย่างยากก็จะมีเพียงเล็กน้อย

บทบัญญัตินี้ยังสอนให้เคารพผู้ที่จากไปก่อนหน้าเราและความดีที่พวกเขาได้กระทำ คำว่า “บิดามารดา” ซึ่งไปถึงอดีต เป็นสายสัมพันธ์ระหว่างชนรุ่นต่าง ๆ ที่ทำให้ประชาชาติหนึ่ง ๆ สามารถดำรงอยู่ได้ ในเนื้อหาสองตอนของพระคัมภีร์ พระบัญญัติของพระเจ้าประการนี้ ถูกสลักไว้เป็นลำดับแรกบนแผ่นหินแห่งที่สอง ซึ่งกล่าวถึงหน้าที่ของมนุษย์ที่มีต่อกันและกัน และต่อสังคม

นอกจากนั้น บทบัญญัติประการนี้ยังเป็นบทบัญญัติประการเดียวที่มีพันธะสัญญาตามด้วยคือ

“จงนับถือบิดามารดาของท่าน เพื่อว่าวันเวลาของท่านบนแผ่นดินที่พระเจ้าของท่านประทานให้นั้นจะได้ยืนยาว” “เจ้าจงลุกขึ้นค้ำับคนผมหงอก และเคารพคนชรา” การเคารพผู้สูงอายุประกอบด้วยหน้าที่สามประการคือ ต้อนรับพวกเขา ช่วยเหลือพวกเขา และนำความรู้ความสามารถของพวกเขามาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในหลาย ๆ แห่งนี้ การกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ อันเป็นผลมาจากขนบธรรมเนียมที่ยึดถือกันมายาวนาน ในที่อื่น ๆ โดยเฉพาะในประเทศที่เศรษฐกิจเจริญก้าวหน้ากว่านั้น จำเป็นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวโน้มที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อให้หลักประกันว่าผู้สูงอายุสามารถมีอายุยืนยาวด้วยศักดิ์ศรีโดยไม่ต้องหวาดกลัวพวกเขาจะจบชีวิตโดยไม่เกิดประโยชน์อันใดเลย เราจำเป็นจะต้องมีความสำนึกเพิ่มมากขึ้นว่าอารยธรรมของมนุษย์จะให้ความเคารพและความรักต่อผู้สูงอายุ เพื่อว่าแม้พวกเขาจะสูญสิ้นพลกำลังไป แต่พวกเขาก็ยังรู้สึกว่าเป็นส่วนสำคัญของสังคม ซีเซโรเองกล่าวไว้ว่า “ภาระของการมีอายุมากจะเบาลงหากผู้สูงอายู้สึกว่าได้รับการเคารพและความรักจากเยาวชน”

นอกจากนั้นในขณะที่สภาพจิตใจของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการที่ร่างกายมีอายุมากขึ้นนั้น สภาพจิตใจจะยังคงสดใส หากคนยังคงเดินหน้ามุ่งสู่ชีวิตนิรันดร์อย่างแน่วแน่ ประสบการณ์ของการคงความเป็นหนุ่มสาวนี้ จะมีพลังมากขึ้นเมื่อตระหนักแก่ใจตนดีว่าได้รับความห่วงใย ความเห็นอกเห็นใจและความรักที่กตัญญูจากผู้ที่ตนรัก ท่านนักบุญเกรกอรีแห่งนาซีอันซุสได้เขียนไว้ในทำนองเดียวกันว่า มนุษย์ “ไม่มีจิตใจที่แก่ชรา แต่เขาก็ยอมรับว่าเสรีภาพจะสิ้นสุดลงเมื่อถึงเวลาที่กำหนดเขาจะค่อย ๆ ก้าวข้ามพ้นไปในสถานที่ที่ไม่มีคามหนุ่มสาวหรือความชราอีกต่อไป แต่เป็นสถานที่ที่ทุกสิ่งทุกอย่างมีความสมบูรณ์ด้วยวุฒิภาวะทางจิตใจ” (จอห์น พอล ที่ 2.

2. จิตตารมณ์ของคณะคามิลเลียน

จิตตารมณ์ของคณะคามิลเลียนที่ได้สืบทอดมาจากนักบุญคามิโล ซึ่งเป็นคุณค่าทางสังคม ที่คณะคามิลเลียนนำมาใช้เป็นหลักในการทำงานกับผู้สูงอายุ สามารถสรุปได้ดังนี้ (คามิลเลียน โซเซียล แครร์. ออนไลน์. 2558)

2.1 หลักการนับถือบิดามารดา

2.2 หลักเมตตาจิต หลักเมตตาจิตนี้ทางคาทอลิกเรียกว่า จิตตารมณ์แห่งความรัก ซึ่งเป็นความเมตตาที่จะให้ต่อมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่ขัดสน ผู้เคราะห์ร้าย หรือผู้ที่มีความทุกข์ หลักเมตตาจิตตามจิตตารมณ์แห่งความรักดังกล่าวพัฒนาขึ้นมาจากคำสอนของพระเยซูที่ได้กล่าวไว้ว่า “ท่านทำอะไรเพียงเล็กน้อยต่อผู้ต่ำต้อย ท่านได้ทำต่อเราเอง”

เมตตาจิตของท่านนักบุญ เป็นไปแบบไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ท่านแสวงหาพระเยซูคริสต์เจ้า ท่านรักและรับใช้ทุกคนด้วยมาตรฐานเดียวกัน เพราะท่านไม่ได้หวังอะไรจากพวกเขา แต่จากพระเยซูคริสต์เจ้าเท่านั้น ท่านกล่าว “จงรับใช้ บรรเทาใจ และรักษาผู้ป่วย ทุกคนโดยไม่เลือกที่มีศักดิ์ศรี เพราะพระเจ้าทรงพอพระทัยเช่นนี้” ท่านพิจารณาตนเองว่า “ข้าพเจ้าขอสัญญาด้วยการปฏิญาณแบบเรียบง่ายว่า เท่าที่กระทำได้ ข้าพเจ้าจะไม่หาช่องทางหรือยินยอมด้วยประการใดให้คณะของเราจัดหาผลประโยชน์และดำเนินทางธุรกิจโรงพยาบาล ทั้งนี้จะได้อุทิศตนเองสิ้นเชิงในการปรนนิบัติผู้ป่วยทั้งกายและวิญญาณ โดยมีใจรักและบริสุทธิ์ใจยิ่ง ๆ ขึ้น”

2.3 หลักการปฏิบัติต่อผู้ป่วย เป็นเสมือนแม่ที่ปฏิบัติต่อลูกกรักคนเดียวที่กำลังป่วย หลักการนี้มาจากประสบการณ์การทำงานของนักบุญคามิโลผู้ก่อตั้งคณะคามิลเลียนที่มีการเล่าเรื่องไว้ว่า ผู้ป่วยท่านหนึ่งกล่าวแก่ท่านนักบุญว่า “คุณพ่อไปนอนเถิดครับ คุณพ่ออ่อนเพลียอย่างนี้” นักบุญคามิโล ตอบว่า “น้องชายเอ๋ย ฉันเป็นบ่าวของเธอ ฉันต้องอยู่ที่นี้เพื่อรับใช้เธอ” ขณะที่ท่านพยายามพยาบาลผู้เจ็บป่วยอยู่ที่โรงพยาบาลซาน โด สปีริโต มีผู้มาบอกว่า ผู้จัดการอยากพูดคุยกับท่าน ท่านนักบุญตอบว่า “โปรดบอกท่านว่า ฉันกำลังติดธุระอยู่กับพระเยซูคริสต์เจ้า เมื่อเสร็จธุระแล้วเราจะไปพบท่าน” ท่านกล่าว “ผู้ป่วยคนนี้เป็นเจ้านายของฉัน ฉันมีความยินดีและกระตือรือร้นที่จะรับใช้เขา” และเมื่อเสร็จแล้ว ท่านกล่าวว่า “ท่านทำงานเกือบจะเป็นการนมัสการกราบไหว้ผู้ป่วย... ถือว่าเป็นองค์พระคริสต์เจ้าเอง”

2.4 หลักการดูแลผู้ป่วยทุกมิติอย่างเท่าเทียมกัน หลักการนี้อาจถือได้ว่าเป็นการทำงานสุขภาพแบบองค์รวมทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านจิตวิญญาณ นักบุญคามิโล จึงสอนสมาชิกและเจ้าหน้าที่ให้ดูแลผู้ป่วยอย่างดี ในด้านร่างกายและภายนอก เช่น การจัดเตียง การอาบน้ำ การดูแลทำความสะอาด ในด้านจิตใจ โดยการให้กำลังใจผู้ป่วย ในด้านสังคมท่านไม่เคยปล่อยให้ผู้ป่วยอยู่ตามลำพังคนเดียว และในด้านมิติจิตวิญญาณ ทำให้ผู้ป่วยมีความเชื่อและรักพระเจ้ามากยิ่งขึ้น

2.5 หลักการเอาใจใส่เป็นพิเศษ ต่อผู้ป่วยที่ใครจะตาย คุณฟอนิกลี กล่าวว่า “ชีวิตทั้งชีวิตของท่านนักบุญคามิลโล ไม่ว่าจะเป็่่นกิจการหรือความคิด สรุปลงเป็นคำเดียวได้ว่า เมตตาจิต เพราะทุกสิ่งในตัวท่านได้รับคลบบันดาลและเกิดคุณธรรมประการนี้ เมตตาจิตเหล่านี้ ประสบผลสำเร็จอย่างใหญ่หลวง มิใช่ความสามารถของท่านนักบุญ แต่เป็นพระพรหรรษาของพระเจ้าได้เข้ามาเกื้อหนุนพลังตามธรรมชาติที่ท่านนักบุญเป็น และทรงทำให้ตามธรรมชาติเหล่านี้ ถูกยกขึ้นเป็นความรักอันสูงส่ง ตามที่นักบวชท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า “พระเจ้าทรงเป็นอาจารย์เอก สอนนักบุญคามิลโลให้มีเมตตาจิต”

การบริหารจัดการของบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี

การบริหารจัดการของบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โดยตรงของมูลนิธิคณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทย รวมถึงคณะคามิลเลียนในระดับสากลด้วย ดังนั้น ในการนำเสนอหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็นหัวข้อย่อยที่สำคัญดังนี้

1. การดำเนินงานของคณะคามิลเลียนในระดับสากล
2. การดำเนินงานของคณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทย
3. การดำเนินงานของบ้านพักผู้สูงอายุของคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี

1. การดำเนินงานของคณะคามิลเลียนในระดับสากล

ก่อนสังคายนาवादิกันครั้งที่ 2 พบว่าคณะคามิลเลียนได้มีการดำเนินงานตามภารกิจของคณะในเรื่องการดูแลผู้ป่วยของพระศาสนจักรคาทอลิกมาเป็นเวลาเกือบ 400 ปี ในการดำเนินงานภารกิจของคณะดังกล่าวถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการแต่สิ่งหนึ่งที่มีความต่อเนื่องที่ทำให้ยังคงรักษาอัตลักษณ์ของคามิลเลียนไว้ได้ก็คือ จิตตารมณ์หรือค่านิยมของคณะคามิลเลียน ดังนั้น ในหัวข้อการดำเนินงานของคามิลเลียนในระดับสากล ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ ๆ ก็คือ

- 1.1 จิตตารมณ์และภารกิจของนักบุญคามิลโล
- 1.2 การสืบทอดจิตตารมณ์และภารกิจของคณะคามิลเลียน (อาร์มันโด เทนุซโซ, 2517 :

1-6)

1.1 จิตตารมณ์และภารกิจของนักบุญคามิลโล นักบุญคามิลโล เด แลลลิส เกิดเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2093 ที่นุกเคียนีโก อันเป็นเมืองเล็ก ๆ ในแคว้นอาบรุสโซในพระราชอาณาจักรเนเปิลส์ บิดาของท่านชื่อ โยวันนี เป็นนายทหารมียศร้อยเอกประจำอยู่ในกองทัพของพระเจ้าซาลส์ที่ 5 แห่งประเทศสเปน ส่วนมารดาของท่านชื่อ คามิลลาเดคอมแปลลิส เป็นสตรีผู้มีฐานะและศรัทธาแก่กล้า มีภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองลอเรโต ในแคว้นอาบรุสโซ บุตรมีบุญผู้นี้เธอได้สวดขอด้วยใจเร่าร้อน

ทั้งได้คอยอยู่เป็นเวลานานและก่อนที่นักบุญคามิลโลจะเกิดมา ก็ได้แสดงท่วงท่าให้เห็นว่าต่อไป จะกระทำกิจการใหญ่โต กล่าวคือ ผู้เป็นมารดาได้ฝันเห็นลูกมีกางเขนบนหน้าอก และเป็นผู้นำ เด็กกลุ่มหนึ่งซึ่งมีเครื่องหมายกางเขนบนอกเช่นเดียวกัน

เมื่อยังอยู่ในปฐมวัย คามิลโล ได้แสดงให้เห็นว่า มีอุปนิสัยฮิกิเมิ ชอบเล่นการพนัน ไม่ชอบระเบียบวินัย ชอบขัดขืนและไม่มีแก่ใจจะเล่าเรียน ท่านได้สูญเสียมารดาเมื่อท่านอายุได้ 13 ปี และสูญเสียบิดาเมื่อท่านอายุได้ 19 ปี จึงสมัครเป็นทหาร และได้ดำรงชีวิตแบบนักผจญภัยถึงอายุ 25 ปี คือ เลี่ยงไปตามชะตากรรมชีวิตของการทำสงครามที่แคว้นคัลมาเซียและที่ทวีปแอฟริกา ในกองทัพของกรุงเวนิส แล้วต่อมาในกองทัพของประเทศสเปน ที่เลี่ยงไปเช่นนั้นเพราะหลงติด การพนันยิ่งกว่าเพราะอยากมีเกียรติยศชื่อเสียง ท่านขายทุกสิ่งทุกอย่างมาเล่น ไพ่ และเล่นเต๋า จนในที่สุดก็สูญเสียทุกอย่างที่มีคือ มรดก อาวุธ เสื้อผ้าและแม่ระทั่งเสื้อเจ็ดที่สวมใส่

คามิลโลมีนิสัยที่ไม่มีใครจะเหนี่ยวรั้งไว้ได้ เมื่อตั้งใจจะทำอะไรแล้ว ท่านจะต้อง ทำให้ได้โดยไม่ย่นย่อท้อทอย ไม่มีอะไรจะเปลี่ยนแปลงใจท่านได้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากท่าน มีแผลที่เท้าขวา จึงจำเป็นต้องเข้าโรงพยาบาลแห่งหนึ่งที่กรุงโรมคือ โรงพยาบาลอินกูราบีลี แต่ท่าน อยู่ได้ไม่นาน พอเห็นอาการดีขึ้นก็สมัคร ไปทำสงครามกับชาวตุรกีต่อไปอีก

ปลายปี พ.ศ. 2117 ท่านได้ถูกปลดออกจากกองทัพ และโดยที่หมดเนื้อหมดตัว ในการพนัน ท่านจึงต้องทำงานเป็นกรรมกรช่วยก่อสร้างอารามถาญี คณะกาปูวีนที่เมืองมันเพรโคเนีย ที่เมืองนี้ ท่านได้สำนึกตัวกลับใจ อันที่จริงท่านก็ได้ขัดสู้พระหรรษทานมาอย่างหนัก แต่ไม่สามารถ ขัดขืนพระหรรษทานต่อไปได้ จึงได้กลับใจอย่างเด็ดเดี่ยว เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2118 ตรงกับ วันฉลองแม่พระถือศีลชำระ (ในปัจจุบันเรียกว่าวันถวายพระกุมารในพระวิหาร)

ท่านได้ขอเข้าไปอยู่กับพวกถาญีกาปูชิน และได้เจริญชีวิตแบบใหม่ ซึ่งมีแต่การใช้ โทษบาป การภาวนา และการทำงาน แต่เสื้อถาญีที่ท่านสวมนั้นเสียดสีถูกไปถูมากับเท้าเปล่าของท่าน ทำให้แผลเก่าเปิดและกำเริบขึ้นมาอีก จึงต้องกลับไปโรงพยาบาลอินกูราบีลีที่กรุงโรมอีกครั้ง การที่พระเป็นเจ้าได้ทรงนำท่านกลับไปโรงพยาบาลครั้งนี้ ก็เพื่อให้ท่านคิดไตร่ตรองถึงกระแส เรียกให้ประกอบเมตตากิจของท่านอย่างถ่องแท้ เป็นเวลา 9 ปี (พ.ศ. 2118-2127)

อย่างไรก็ดี ท่านมิได้เลิกลึ้มความคิดจะเข้าคณะนักบุญฟรันซิส ท่านได้พยายาม หาทางจะเข้าอีกครั้งหนึ่ง แต่แล้วก็ต้องเลิกราไปเหมือนครั้งแรก ในที่สุด ท่านได้ตัดสินใจอย่างกล้าหาญ และเด็ดเดี่ยวว่า จะอุทิศตนทำการรับใช้คนเจ็บป่วยไม่คิดจะรักษาความเจ็บป่วยของตนเองต่อไปอีก เพราะนึกถึงแต่ความเจ็บป่วยของผู้อื่นเท่านั้น แม้ท่านมุ่งแต่เพียงจะปฏิบัติให้เป็นไปตามอุดมคติ อันสูงนี้ ท่านก็เจริญรุดหน้าในด้านคุณธรรมความดีอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้โดยมีนักบุญฟิลิป เนรี ผู้ฟัง แก้วบาปของท่านเป็นผู้คอยช่วยเหลือแนะนำ

ในปี พ.ศ. 2125 ท่านได้มีความคิดจะตั้ง “คณะผู้มีน้ำใจดี” คณะหนึ่ง ที่จะอุทิศตนรับใช้คนเจ็บป่วย “เพราะเห็นแก่พระเป็นเจ้าอย่างแท้จริง”

ในปี พ.ศ. 2127 ท่านได้รับศีลบวชเป็นพระสงฆ์ และในวันที่ 15 กันยายน ปีเดียวกัน ท่านได้ประกอบพิธีสวมเสื้อนักบวชให้เพื่อนร่วมคณะสองคนแรกของท่าน

ปี พ.ศ. 2129 ต้องนับเป็นปีสำคัญยิ่งสำคัญยิ่งสำหรับคณะที่ตั้งขึ้นใหม่ กล่าวคือ วันที่ 18 มีนาคม พระสันตะปาปาซีสโตที่ 5 ได้ทรงออกพระสมณสารรับรองคณะใหม่ และได้ตั้งชื่อเรียกสมาชิกในคณะเป็นทางการว่า “คณะผู้รับใช้คนป่วย” สามเดือนต่อมาพระสันตะปาปาองค์เดียวกันได้ทรงอนุมัติให้นักบุญคามิลโลกับเพื่อนร่วมคณะ ใช้ผ้าแดงทำกางเขนปักที่บนเสื้อห่อและเสื้อคลุม วันที่ 29 มิถุนายน ซึ่งเป็นวันสมโภชนักบุญเปโตรและเปาโล ชาวคณะนักบุญคามิลโลสวมเครื่องหมายใหม่ ออกเดินไปในกรุงโรมเป็นครั้งแรก ดั่งนั้นก็เท่ากับพระเป็นเจ้าโปรดให้สำเร็จเป็นไปตามที่มารดาของนักบุญคามิลโลได้ฝันนั้น ที่สุดในตอนปลายปี พ.ศ. 2129 นั้นเอง สำนักมักคาเลนา ก็ได้ตั้งขึ้นที่กรุงโรมและจะกลายเป็นสำนักใหญ่ของคณะทั้งหมดสืบต่อไป

คำสอนที่สำคัญของนักบุญคามิลโลนั้น นักบุญคามิลโลสอนให้นักบวชคามิลเลียน และบุคลากรที่ทำงานในสถาบันของนักบวชคามิลเลียน มีทัศนคติในการดูแลรับใช้ผู้ป่วย ดังนี้

1. จงดูแลรักษาผู้ป่วยด้วยความรักเดียวกับแม่ที่ดูแลลูกของตนคนเดียวที่กำลังเจ็บป่วย

2. ยึดถือผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางในการดูแลรักษาและรับใช้

3. มองเห็นพระเจ้าในตัวของผู้ป่วย ไม่ว่าผู้ป่วยนั้นจะเป็น โรคร้ายแรงหรือน่ารังเกียจเพียงใด ก็จงรักและรับใช้

แต่กิจกรรมของนักบุญคามิลโลยังต้องได้รับการรับรองขึ้นสมบูรณจากพระศาสนจักร พระสันตะปาปาเกรกอรีที่ 14 ทรงเป็นผู้ให้การรับรองขั้นสุดท้ายนี้ในปี พ.ศ. 2134 ซึ่งเป็นวันฉลองแม่พระปฏิสนธินิรมล นักบุญคามิลโลพร้อมด้วยศิษย์รุ่นแรก 25 คน ได้ประกาศอย่างสง่างว่าจะถือปฏิญาณ 4 ประการ คือ ความยากจน ความบริสุทธิ์ ความนบนอบเชื่อฟัง และการพยาบาลคนป่วย แม้ที่เป็นโรคติดต่อหรือแม้แต่กาฬโรคก็ตาม

ก่อนหน้านั้นคือในปี พ.ศ. 2131 นักบุญคามิลโลได้ไปตั้งสำนักสาขาแรกขึ้นแล้วที่เมืองเนเปิลส์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2137 ท่านได้ไปตั้งสาขาขึ้นอีกที่เมืองมิลานและที่เมืองเจนัว ครั้นแล้วได้ไปตั้งที่เมืองฟลอเรนซ์ เมืองโบโลญา เมืองมันโตวา เมืองเฟรรา เมืองเวสตีนา เมืองปาล์มโม เมืองวีเตรโบ เมืองคีเอนี เมืองบูกเคียนีโก เมืองบอร์โกนูโอโว โดยทุกแห่งที่มีคนรับท่านไปท่านจัดให้มีบริการของโรงพยาบาลครบทุกอย่าง และทุกแห่งยังเพิ่มให้มีบริการช่วยคนใกล้จะตายในบ้านของเอกชนด้วย

หลังจากได้ปกครองคณะเป็นเวลา 22 ปี นักบุญคามิลโลได้สละตำแหน่งมหาอธิการของคณะในปี พ.ศ. 2150 และในวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2157 ท่านก็ถึงแก่กรรมภาพที่สำนักมัทคาเลนาในกรุงโรม นับอายุได้ 64 ปี

พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 14 ได้ทรงประกาศแต่งตั้งท่านเป็นบุญราศีในปี พ.ศ. 2285 และพระสันตะปาปาองค์เดียวกันนี้ได้ประกาศท่านเป็นนักบุญในปี พ.ศ. 2289 ต่อมาในปี พ.ศ. 2429 สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 ได้ประกาศนักบุญคามิลโล เด แลลลิส เป็นนักอุปถัมภ์ของคนป่วยและของโรงพยาบาล และในปี พ.ศ. 2473 พระสันตะปาปาปิโอที่ 11 ได้ทรงประกาศแต่งตั้งท่านเป็นผู้อุปถัมภ์ ผู้พยาบาลทั้งชายและหญิง

1.2 การสืบทอดจิตตารมณ์และภารกิจของคณะคามิลเลียน

หลังจากท่านนักบุญคามิลโลถึงแก่กรรม คณะนักบุญคามิลเลียน มีสมาชิกเป็นจำนวน 299 คน เป็นพระสงฆ์ 154 องค์และภราดรฆราวาส 145 คน ในบ้านทั่วประเทศอิตาลีจำนวน 17 แห่ง (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 151) ในบรรดานักบวชเหล่านี้ มีนักบวชที่ทำงานร่วมกันตั้งแต่ นักบุญคามิลโลยังมีชีวิตอยู่จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ แบริร์นาดีโน นอร์ซีโน กูร์ซี โลดี และฟรานเชสโก ปรอเฟตา เมื่อคูที่ผลของ “จิตตารมณ์แห่งความรัก” ต่อเพื่อนมนุษย์อันเด็ดเดี่ยว ซึ่งอยู่ในตัวลูกศิษยานุศิษย์ ดังจะเห็นได้จากคุณพ่อ ฟรานเชสโก แบลลิกชีโอนี ซึ่งท่านเป็นที่รักใคร่ของนักบุญคามิลโลอย่างมาก ช่วงหนึ่งก่อนที่ท่านนักบุญจะถึงแก่กรรม ได้มีจดหมายถึงคุณพ่อองค์นี้ว่า

“คุณพ่อที่รัก ถ้าเราจะไม่มีวันได้พบกันอีกในโลกนี้ พ่อหวังว่าเราจะพบกันในชีวิตหน้าโดยพึงพระโลหิตของพระคริสต์เจ้าที่ ได้รับพระพรตลอดกาล ในระหว่างนี้เดชะพระนาม พระสวามีเจ้าของเรา พ่อขออวยพรคุณพ่อเป็นพัน ๆ ครั้ง และขอมอบคณะอันศักดิ์สิทธิ์ของเราไว้กับคุณพ่อ จงแสดงความกระตือรือร้นต่อคณะตามที่คณะสมควรจะได้รับเถิด ขอคุณพ่อตลอดจนทุกคนที่จะกระทำเช่นนั้นจงเป็นสุขเถิด”

จดหมายฉบับนี้ลงวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2157 เป็นเครื่องช่วยทำให้ความรักซึ่งได้แสดงต่อคนไข้อย่างเด็ดเดี่ยวอยู่แล้วได้ทวีขึ้นในหัวใจของคุณพ่อองค์นี้เป็นอย่างมาก ต่อมาเกิดโรคร้ายแรงขึ้นในเรือบของสเปนที่ทำเรือของเมืองเฮนัวในปี พ.ศ. 2168 คุณพ่อท่านนี้ได้ขอร้องให้นักบวชได้ไปช่วยเหลือพวกพลประจำเรือที่ติดโรคร้าย ท่านเดินทางไปที่นั่นด้วยความร้อนรนอย่างที่ทำให้ท่านไม่คำนึงถึงชีวิตของตนเองเลย แต่ว่าทั้งวันทั้งคืนที่ท่านได้ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่เพื่อนร่วมคณะของท่านโดยได้เตือนใจคนเจ็บป่วยให้เป็นทุกข์ถึงบาป และให้ถือเสียว่าโรคร้ายนี้เป็นมัจจุแห่งความรอด และโดยได้เตรียมพวกเขาเป็นการสารภาพบาปและรับศีลศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ ซึ่งท่านเป็นผู้โปรดให้เอง โดยความศรัทธาเป็นอย่างยิ่ง เช่นเดียวกับนักบุญคามิลโลผู้ก่อตั้งคณะ ท่านมิได้ละเลยต่อร่างกายของพวกเขา ท่านเตรียมยาไปให้พวกเขาบ้าง เตรียมอาหารอื่น ๆ

และน้ำซุปไปให้บ้าง และช่วยจัดให้พวกเขาได้นอนในท่าที่สะดวกบ้าง เพราะว่าที่ในเรือนั้นคับแคบมาก ในที่สุดท่านเองก็ติดโรคระบาดร้ายนั้นและถูกนำกลับไปเมืองเยนัว ซึ่ง ณ ที่นั้นท่านได้ถึงแก่กรรมในวันอัฐมวารของวันฉลองแม่พระรับเกียรติยกขึ้นสวรรค์เมื่ออายุได้ 46 ปี และดังที่พวกเราต้องเชื่อว่า ท่านได้ไปรับรางวัลในสวรรค์ เนื่องจากที่ได้ทุ่มเทชีวิตเพื่อความรอดของพวกคนจนโดยแท้จริง

คุณพ่อ บาโย เด โอเปร็ตติส สืบตำแหน่งอัคราธิการต่อจากคามิลโล เมื่อท่านลาออกนั้น คุณพ่อได้ทำงานอย่างหนักในการเอาใจใส่ดูแลคนยากจนในโรงพยาบาลที่ท่านอาศัยอยู่ ท่านไม่ค่อยได้ใส่ใจกับเสื้อผ้าที่ท่านใส่ที่มีสภาพขาด ผ่ารูที่นอนก็หยาบหนาเหมือนผ้ากระสอบ ห้องนอนของท่านทั้งแข็งและเล็ก ซึ่งท่านไม่เคยยอมพักนอนเกิน 3 หรือ 4 ชั่วโมงเลย ทางกลับกันท่านนำเสื้อผ้าที่สวยกว่าซึ่งบรรดาศาสนิกชนชั้นสูงและร่ำรวยจัดมาถวายให้ ทำกลับมาไปใช้ในการจัดพระแท่นห้องซาราคริสเตีย และให้แก่คนยากจนขัดสน โดยทั่วไปแล้วอาหารของท่านก็คือเศษอาหารที่เหลือจากผู้ป่วย และถ้าใครอยากจะทำให้ท่านทานอาหารที่ดีกว่านั้นท่านก็มักจะตอบว่าท่านไม่คู่ควรแก่การรับประทานอาหารเช่นนั้น เพราะท่านถือว่าเศษอาหารจากคนจนก็คือเศษพระกระยาหารของพระสวามีเจ้าของเราผู้ซึ่งท่านจำได้ในตัวคนยากจนของพระองค์

ในการสืบทอดจิตตารมณ์และภารกิจของนักบุญคามิลโล โดยการขับเคลื่อนของคณะคามิลเลียน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ เราสามารถแบ่งการดำเนินงานออก 3 ยุค ใหญ่ ๆ คือ

1. ยุคแห่งการต่อสู้กับโรคระบาดในศตวรรษที่ 17

ระหว่างพ.ศ. 2167-2173 เกิดกาฬโรคระบาดทั่วประเทศอิตาลี ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2167 มีการระบาดของโรคในเมืองปาแลร์โม ซึ่งคิดว่ามีสาเหตุมาจากการแวะเทียบท่าของเรือลำหนึ่งจากประเทศตุนิเซียที่บรรทุกสินค้าพร้อมด้วยคริสตชนจำนวนมากซึ่งได้รับการไถ่ตัวมาจากพวกแขกเติร์ก ในปี พ.ศ. 2173 เกิดการระบาดโดยชาวฝรั่งเศสและทหารของพระเจ้าหลุยส์ที่เข้ามาทำสงคราม โดยระบาดขึ้นที่เมืองมิลาน เมืองโบโลญา เมืองมันตัว โดยทุกที่ที่มีการระบาดมีนักบวชคณะคามิลเลียนอยู่ที่นั่นด้วยและได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยด้วยเต็มกำลังความสามารถและอุทิศตนอย่างมากแม้กระทั่งชีวิตของตนเอง โดยพบว่านักบวชคณะคามิลเลียนและฆราวาสอาสาสมัครบางส่วนได้เสียชีวิตไปในระหว่างปี พ.ศ. 2150-2177 จากการที่ดูแลผู้ป่วยตามเมืองต่าง ๆ และติดโรครมาจนเสียชีวิตถึง 68 ท่าน และในปี พ.ศ. 2199-2200 มีสมาชิกของคณะคามิลเลียนเสียชีวิตรวม 51 คน ในนี้รวมหนึ่งท่านที่เป็นมหาธิการที่กรุงโรมเอง คือ บาทหลวงมาร์โก อันโตนิโอ อาลบีตี

บาทหลวงวันตีเขียนไว้ว่า “กล่าวอีกนัยหนึ่งก็ว่าในระหว่างที่เกิดโรคระบาดนั้น คณะผู้รับใช้ผู้ป่วยให้ข้อพิสูจน์ที่เพียงพอและเร้าความรู้สึกถึงขีดความสามารถและทักษะที่คณะคามิลเลียนมี” ในสถานการณ์เช่นนี้ทางคณะคามิลเลียนได้เล็งเห็นคุณค่าของศีลข้อที่สี่ที่ได้

เตรียมความพร้อมของพระสงฆ์ไว้ และพร้อมที่จะเสียดสละเข้าไปช่วยเหลือผู้ป่วยในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคแม้จะรู้ว่ามียันตรายและพร้อมที่จะพุดออกมาว่า “ข้าพเจ้าสัญญา.....ว่าจะปรนนิบัติคนจนที่เจ็บป่วย แม้กระทั่งผู้ที่เป็นโรคระบาดไปตลอดชีวิต นี่คือการหลักของสถาบันของเรา” (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 158)

นักบวชคณะคามิลเลียน มีความเชื่อว่า พระเป็นเจ้าทรงบันดาลให้มีหมู่คณะเกิดขึ้นก็เพื่อจุดประสงค์ในการปรนนิบัติผู้ป่วยแต่อย่างเดียว ให้สมกับชื่อคณะคามิลเลียนที่มีความหมายว่า “ผู้รับใช้ผู้ป่วย” คณะนักบวชคามิลเลียนมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการที่ไม่เหมือนนักบวชคณะอื่นคือ

หนึ่ง ถ้ามองจากอุดมการณ์คณะผู้รับใช้ผู้ป่วยโดยเน้นการปฏิบัติงานต่อผู้ป่วย โดยทำงานด้วยความเมตตา และดูแลผู้ป่วยด้านร่างกายในโรงพยาบาล ในบ้านของนักบวชเอง และในเรือนจำ สมกับคำสัจต่อสมณโองการของนักบุญคามิลโลผู้ก่อตั้ง

สอง คณะคามิลเลียนนำเอาแนวทางที่เป็นทางเลือกใหม่ ๆ หรือดีกว่าของเดิมเข้ามาอย่างช้า ๆ และสม่ำเสมอ คือ แนวทางต่าง ๆ ในการรักษา “พละกำลังหลักของสถาบัน” ไว้ให้คงเหมือนเดิม การนี้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในบริการของพวกเขาไปจากแกนหลักอันเป็นที่ผู้ก่อตั้งได้วางคณะไว้ คณะได้รับความลำบากจากการเปลี่ยนแปลงไปในโรงพยาบาลซึ่งมีการปรับปรุงอยู่เสมอ ทำให้บางครั้งนักบวชคณะคามิลเลียนก็ไม่ค่อยเห็นด้วย เนื่องจากโรงพยาบาลมีระบบที่ได้รับการจัดระเบียบเป็นของตนเอง (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 160) จึงทำให้คณะนักบวชมีจำนวนน้อยลงเรื่อย ๆ จากจำนวนและมาตรฐานของภารดาฆราวาส ทำให้เสียสมดุลระหว่างส่วนประกอบขึ้นมูลฐานและจำเป็นอย่างยิ่งของหมู่คณะ โดยปลายศตวรรษที่ 18 มีภราดาอยู่เพียง 70 คนเท่านั้น เทียบกับช่วงที่นักบุญคามิลโลยังมีชีวิตอยู่ที่มีพระสงฆ์ 287 องค์และนักบวช 25 คน

2. ยุคแห่งการขยายตัวของคณะคามิลเลียนในช่วงศตวรรษที่ 17 ถึงถึงศตวรรษที่ 19

ในระหว่างศตวรรษที่ 17 หลังจากสมัชชาสามัญครั้งที่ 5 ในปี พ.ศ. 2156 และเป็นครั้งสุดท้ายที่นักบุญคามิลโลเข้าร่วมประชุมนั้นมีการประชุมสมัชชาเพิ่มอีกสิบสองครั้งจนถึงครั้งที่ 17 ปี พ.ศ. 2242

ในระยะเวลาที่ยาวนานถึง 86 ปีนี้ โรงพยาบาลมีความเป็น “บ้าน” สำหรับผู้รับใช้ผู้ป่วยน้อยลงกว่าเดิม คณะนักบวชซึ่งที่ยังรู้สึกว่าการกำลังได้รับการปฏิบัติเยี่ยง “แขก” มากขึ้น โดยสะท้อนจากข้อเขียนของบาทหลวงฮีลารี ในปี พ.ศ. 2175 ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่อยู่ตั้งแต่ก่อตั้งคณะคามิลเลียน ที่กล่าวว่า

“ที่นี่เราต้องมีความอดทนอย่างมหาบุรุษ โยบในการพยายามจะทำให้ถูกใจคน เป็นอันมาก เดียวก็เรื่องนี้เดียวก็เรื่องนั้น รวกรับว่าเรากำลังอาศัยอยู่ในบ้านของใครคนอื่นสักคน”

ซึ่งอันที่จริงก็ไม่ได้มีความขัดแย้งลึก ๆ แต่ประการใด ผู้บริหารของโรงพยาบาล ต่างเห็นคุณค่าของนักบวช แต่บางครั้งเรื่องเล็กน้อยได้ทำให้เกิดการ โต้เถียงและทะเลาะเบาะแว้ง จนถึงขั้นแตกหัก ซึ่งบาทหลวงวัลดีได้เขียนไว้ว่า “ถ้าการปฏิบัติตามศีลบนข้อที่สี่จะเปลี่ยนจาก ขอบข่ายโรงพยาบาล ไปเป็นที่อยู่อาศัยของเอกชน จากคนเป็นโรคและเจ็บป่วยไปเป็นผู้ที่กำลัง จะสิ้นใจ จากการให้ความช่วยเหลือฝ่ายกายไปเป็นการให้ความช่วยเหลือฝ่ายวิญญาณ”

ในสิ่งที่เกี่ยวกับการบริการช่วยเหลือผู้ป่วยในโรงพยาบาลและในที่อยู่อาศัย ของเอกชน

“คณะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ว่า หน้าที่มากมายที่เราจะต้องทำใน โรงพยาบาลในขณะนี้มามากเกินกว่าสติกำลังของบ้านของเรา ซึ่งบางส่วนเป็นเพราะสมาชิก ที่เจ็บป่วยและพิการที่เรามีอยู่เป็นจำนวนมาก บ้านของเราจึงไม่สามารถจัดหาจำนวนผู้คน สำหรับการบริการที่สมณโองการของเราระบุไว้ ซึ่งจะทำการพำนักอยู่ในโรงพยาบาลเหล่านี้ ประกอบไปด้วยการอบรมสั่งสอนและปลอดภัยจากอันตรายที่จะทำลายรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มี กฎเกณฑ์ของสมาชิกของเรา ด้วยเหตุผลประการนี้สมัชชาสามัญ ซึ่งระลึกถึงคำสั่งสอนของผู้ก่อตั้ง ของเราศักดิ์สิทธิ์ และปรารถนาจะยึดมั่นในสิ่งที่กำหนดไว้ในสมณโองการดังกล่าว ตามที่เห็นชัด ๆ จากหนังสือของสมณกระทรวงนักบวช จึงมีประกาศิตว่า เราจะคงไว้เฉพาะ โรงพยาบาลแห่งเดียว ที่เนเปิลเท่านั้น และ โรงพยาบาลที่วีแตรโบนั้นเราจะสูญเสีย ในแห่ง ๆ อื่นทั้งหมดจะมีการปฏิบัติ ตามสมณโองการ”

ประสบการณ์อันนี้ซึ่งถือว่าเป็นการนำทางของพระจิตเจ้าถูกมุ่งหมายเพื่อให้ นำพาคณะไปสู่การปรับตัวให้เกิดความสมดุลระหว่างภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ ระหว่างแนวคิด อันหนึ่งซึ่งไม่ควรจะมีวันมีดมัวลงกับงานภาคพื้นสนามจริงที่เต็มไปด้วยงานสถานการณ์เร่งด่วน “การนึกคิด” ของพระศาสนจักรตามที่ปรากฏในสมณโองการต้องไม่ถูกแยกไปไว้ต่างหากและ อยู่เป็นจุดสูงสุดในจิตใจของหมู่คณะเสมอ ทั้งโดยไม่ต้องพูดถึง “การนึกคิด” ของผู้ก่อตั้งก็ได้ อย่างไม่ก็ดี สถานการณ์แวดล้อมที่มีอยู่เป็นประจำและข้อที่ว่าทำอะไรจึงจะปฏิบัติต่อผู้ป่วย ในสภาพทางสังคม ทางสาธารณสุขที่มีอยู่ได้ดีที่สุดนั้น ทำให้พวกเขาเปิดโล่งสำหรับการเลือกวิถี ในการเข้าปัญหา ซึ่งทั้งหมดสมณ โครงการซูเปอร์นา ดิสโพสิชัน (Superna Dispositione) มองเห็น ล่วงหน้าเป็นส่วนมาก ไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอยู่แล้ว (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 163)

สมัชชาครั้งที่ 11 พ.ศ. 2189 ส่งสัญญาณเริ่มต้นของการปรับตัว โดยพบ ข้อเตือนใจที่ได้จากการบรรยายของบาทหลวงนิโคลาส กรานา ในเรื่องความจำเป็นที่จะต้องรับใช้

ผู้ป่วยในโรงพยาบาล และความจำเป็นที่จะต้องย้อนกลับไปสู่แนวทางเดิมในการรับใช้ตามที่กำหนดขึ้น โดยสมาชิกครั้งแรก ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาใหม่ไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ได้กำหนดไว้ในยุคต้น ๆ ของคณะคามิลเลียน และบาทหลวงกรานาได้เชิญให้พระสันตะปาปาอินโนเซนต์ที่ 10 ได้ส่งผู้มาตรวจเยี่ยมเรียกว่า “การตรวจเยี่ยมจากสันตะสำนัก” โดยให้เหตุผลว่า “ในคณะผู้รับใช้ผู้ป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบ้านของกรุงโรม อาจมีการขาดแคลนจิตตารมณ์และความร้อนรนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ไม่มีการแสดงความนบนอบต่อผู้ใหญ่ตามที่ควร และยังมีการกระทำที่สะดุดเกิดขึ้นเกี่ยวกับเหตุผลหลักของการมีตัวตนอยู่ของคณะคือ การช่วยเหลือผู้ที่กำลังสิ้นใจ และคณะเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอุปสรรคขัดขวางมากกว่านี้อีก”

หลังจากการตรวจเยี่ยมของสันตะสำนักซึ่งมองว่ามีการเบี่ยงเบนไปจากจุดประสงค์หลักของคามิลเลียนตั้งแต่ดั้งเดิม ทำให้เกิดความตึงเครียดเกิดขึ้นอย่างมาก ดังสะท้อนจากคำสั่งที่ออกมาหลังการตรวจเยี่ยมที่ให้พระสงฆ์ฟังก์แบปเฉพาะผู้ป่วยเท่านั้น ให้เคลื่อนย้ายที่ฟังก์แบปออกไปจากวัด เพื่อให้มีเวลาดูแลเฉพาะผู้ป่วยอย่างจริงจัง ซึ่งทางคณะคามิลเลียนก็ไม่ค่อยเห็นด้วย จากถ้อยคำของเรียกได้ว่า เป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเกิดขึ้น สมาชิกของพวกเราไม่เคยเลยในอันที่จะเยี่ยมเยียนโรงพยาบาลในภาคเช้าหรือภาคค่ำ อีกทั้งพวกเขาไม่เคยลงเฝ้าในอันที่จะรีบไปทันทีไม่ว่าจะถูกเรียกเมื่อไร เพื่อไปช่วยเหลือผู้ป่วยและผู้ที่กำลังจะสิ้นใจทั่วทั้งเมือง ดังจะเห็นได้จากสมุดทะเบียนซึ่งมีรายชื่อและวันที่พร้อมด้วยชื่อของคุณพ่อซึ่งไปเยี่ยมเยียนและช่วยเหลือผู้ป่วยที่เตียงนอนก่อนตาย ซึ่งหลังจากนั้นเห็นชัด ๆ ว่ามีการระบุเรื่องต่าง ๆ ขัดกับข้อเท็จจริง” (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 165)

สมาชิกสามัญครั้งที่ 12 ในปี พ.ศ. 2198 ได้มีถ้อยแถลงว่า “เนื่องจากจุดประสงค์ของสถาบันเราคือการปฏิบัติงานเมตตาทางฝ่ายวิญญาณและฝ่ายกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยในโรงพยาบาล ในเรือนจำ และในบ้านเรือนของพวกเขาทั่วเมือง สมาชิกของเราไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์หรือภราดาฆราวาสก็ตาม จึงควรจำไว้ว่าตนมีพันธะต้องยึดถือแก่นแท้ของจุดประสงค์ข้อนี้ ซึ่งประกอบด้วย การช่วยเหลือผู้ป่วยในความต้องการฝ่ายวิญญาณและฝ่ายกายของพวกเขา โดยเยี่ยมเยียนพวกเขาในลักษณะตามปรกติ อยู่กับพวกเขาในเวลากลางวันหรือกลางคืน และปฏิบัติหน้าที่ที่ดีอื่นใดก็ตามที่ได้รับคำสั่ง”

“ดังนั้น ทุกคนที่ประสงค์จะปรนนิบัติพระเป็นเจ้าในสถาบันนี้ไม่ว่าในฐานะพระสงฆ์หรือภราดาฆราวาสก็ตาม หลังจากที่ได้ปฏิบัติตัวถือศีลบนแบบสงฆ์อีกศีลหนึ่งเป็นศีลบนประการที่สี่ สัญญาต่อพระเป็นเจ้าว่าจะปรนนิบัติผู้ป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยในโรงพยาบาล โดยจัดหาในสิ่งที่เป็นการต้องการฝ่ายกายและฝ่ายวิญญาณของพวกเขา ในลักษณะที่บรรยายไว้ข้างต้น ศีลบนนี้เป็นรากฐานอันเป็นที่ตั้งของสถาบันของเราทั้งสถาบัน”

ทั้งนี้เป็นการแถลงข่าวหลักการและรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มาถึงตอนจบสิ้นของความเจ็บปวดแสนสาหัส หมู่มณะมุ่งแสวงที่จะรับรองตนเอง พระศาสนจักร และสังคมใหม่ อีกว่าหมู่มณะไม่มีเจตนาจะเบี่ยงเบนไปจาก “พื้นฐาน” ที่หมู่มณะได้รับการก่อตั้งขึ้นบนนั้น และว่า “จิตใจ” ของผู้ก่อตั้งและเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ในสมณโองการก่อตั้งเป็นเส้นทางแต่เพียงเส้นเดียวที่คณะตั้งใจจะเดิน

ข้อพิสูจน์ว่าหมู่มณะเอาจริงเอาจังกับศิลาบนข้อที่สี่ของคนเพียงใดนั้นมีมาในระหว่างการเกิดโรคระบาดในปี พ.ศ. 2199-2200 ซึ่งระบาดหนักที่เมืองเนเปิล โรม และเจนัว โดยเฉพาะซึ่งในที่ดังกล่าวสมาชิกได้พลีชีพในการพยาบาลผู้เป็นโรคระบาดไปเป็นจำนวนมากกว่าห้าสิบลคน (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 249)

ปี พ.ศ. 2221 การประชุมสมัชชาสามัญครั้งที่ 15 เป็นสมัชชาครั้งสุดท้ายที่กราดามราวาสมีพิธีมีเสียง ทำให้มีการลดลงของกราดามราวาส และมาตรฐานการกราดามราวาส ซึ่งได้ถูกตัดออกไปจากคณะที่ปรึกษาใหญ่ของคณะ

ในราวปลายศตวรรษที่ 17 คณะคามิลเลียนได้ยกเลิกงานในโรงพยาบาลทุกแห่งและกำลังค้นหาแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ เพื่อรักษาไว้ซึ่งจิตตารมณ์ที่เป็นแรงดลใจพวกเขา ในอดีตเนื่องจากกิจการของพวกเขาบัดนี้มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่การออกไปช่วยเหลือผู้ที่กำลังจะสิ้นใจในบ้านของพวกเขาเอง พวกเขาจึงกำหนดขอบเขตให้กับงานของตนและประสิทธิภาพของตน แต่โดยสาระสำคัญแล้วพวกเขายังคงเป็นหมู่มณะที่ช่วยเหลือผู้ป่วยอยู่

ในศตวรรษที่ 18 คณะผู้รับใช้ผู้ป่วยทำให้ความโน้มเอียงที่ชอบแก้ไขปรับปรุงธรรมเนียมอยู่เป็นนิจ อันเป็นลักษณะของงานสมัชชาของยุคศตวรรษที่ 17 ยุติลงในที่สุด ระหว่าง “การตรวจเยี่ยมจากสันตะสำนัก” ที่มีขึ้นในปี 2239-2240 พระคาร์ดินัลเปโตรซซี ชี้ให้เห็นว่ามีสาเหตุมาจาก

“ผู้ใหญ่ให้ความสำคัญมากเกินไปกับถ้อยคำของคำสัญญาที่สมาชิกให้ไว้ เมื่อปฏิญาณตัวว่า “จะปฏิบัติตามธรรมเนียมที่มีอยู่แล้วและที่จะเขียนขึ้นในอนาคต” มากจนว่าพอเริ่มวาระของตำแหน่งสมัชชาแต่ละสมัชชาจะบัญญัติธรรมเนียมใหม่ขึ้น โดยเปลี่ยนทดแทนฉบับเก่าที่มีอยู่ก็โดยดัดแปลงฉบับเก่า ๆ นับแต่ที่ปฏิบัติเช่นนี้เป็นต้นมา ความล้าสนและความไม่เป็นระเบียบเข้าครอบงำคณะ และปัญหานี้จำเป็นต้องแก้ไขโดยยุติธรรมเนียมชนิดนี้ลงเสียและอาศัยอำนาจของสมณกระทรวงพระสังฆราชและนักบวชที่ร่างพระธรรมนูญใหม่ที่ตายตัวและเปลี่ยนแปลงไม่ได้ นอกจากอำนาจของสันตะสำนัก แต่พร้อมกันนี้ก็ไม่ขัดกัน หรือพระธรรมนูญที่ผู้ก่อตั้งบัญญัติขึ้นแล้วให้แก่คณะ”

ในปี พ.ศ. 2248 สมัชชาสามัญครั้งที่ 18 ดำเนินการจำกัดความข้อเสนอแนะของพระคาร์ดินัลเปโตรซซี และมอบอำนาจให้คณะที่ปรึกษาใหญ่และสมาชิกสี่คนที่สมัชชาเดียวกันเป็นผู้เลือกเพื่อร่างและเรียบเรียงหนังสือคู่มือธรรมนูญและปรับปรุงคู่มือนี้ให้ทันสมัยด้วยธรรมนูญใหม่ ซึ่งหมวดที่น่าสนใจคือ บทนำที่มีการเล่าเรื่องของคณะคามิลเลียนและ Institutum ของคณะ และหมวดที่ว่าด้วยการปฏิบัติตามศีลบทข้อที่สี่ของคณะคามิลเลียนอย่างถูกต้อง (คณะคามิลเลียน. ม.ป.ป. : 208)

หมวดที่ว่าด้วยการปฏิบัติตามศีลบทข้อที่สี่ของคณะคามิลเลียนอย่างถูกต้อง นำมาซึ่งแนวทางที่จะดำเนินตามเพื่อพยาบาลผู้ป่วย ตามแนวทางที่ประกาศว่า

“เจตนาหลักของความรักอันร้อนรนของผู้ก่อตั้งที่เคารพพวกเราคือ จะให้ความช่วยเหลือฝ่ายวิญญาณ และฝ่ายกายที่เป็นไปได้ทุกอย่างแก่ผู้ป่วยในโรงพยาบาล โดยให้สมาชิกของเราเข้าไปพำนักอยู่ในโรงพยาบาลอย่างถาวร และนอกจากนั้นยังจะไปช่วยเหลือผู้ป่วยในเรือนจำหรือในบ้านของเราเองและ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนแปลกหน้าในที่พัก”

และธรรมนูญใหม่ยังได้เตือนใจถึงศีลบทข้อที่สี่ในการรับใช้ผู้ป่วยไว้อย่างชัดเจน ในการที่จะต้องรับใช้ประชาชนที่เจ็บป่วย ที่ยากจนเหล่านี้

และสมัชชาก็ยังเตือนใจให้สมาชิกต้องยอมรับความจริงสองประการคือ ประการที่หนึ่ง การพำนักอยู่ในโรงพยาบาลกลายเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติเพราะการต่อต้านและความขัดแย้งที่ผู้บริหาร โรงพยาบาลมีต่อสมาชิกของคณะนักบวช และประการที่สอง ให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของงานเมตตาฝ่ายวิญญาณต่อประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่กำลังจะสิ้นใจ ตามสมณโองการซูพินา ดิสโพสิชัน (Superna Dispositione) ที่กำหนดให้พระสงฆ์อยู่เพื่อมอบวิญญาณของผู้ที่กำลังจะสิ้นใจแก่พระเป็นเจ้าไม่ว่าในระหว่างกลางวันหรือกลางคืน

ต้นฉบับแรกนี้เป็นแนวทางที่หมู่คณะจะยึดถือแม้ว่าธรรมนูญเหล่านี้ไม่เคยพิมพ์ขึ้นเลย แต่ทางคณะก็ได้ปฏิบัติตาม

หลังจากนั้นมีการปรับปรุงอย่างถาวรตลอดจนโคนและในปี พ.ศ. 2254 ได้พิมพ์กฎและระเบียบข้อบังคับของนักบวชผู้รับใช้ผู้ป่วยต่อบรรดาคณะพ่อ และภราดาของคณะ ซึ่งต่อมาได้มีการปรับปรุงอีกสองครั้งเพราะไม่ได้บรรจุ -nihil- ที่เกี่ยวข้องกับอินสตีตูดัม (Institutum) และหน้าที่ที่เกิดจากศีลบทข้อที่สี่ จนกระทั่งมีธรรมนูญที่จัดพิมพ์ขึ้นเป็นภาษาละตินโดยคุณพ่อ กัสปาร์ ริชชีโอลี ในปี พ.ศ. 2255 เขียนสั้น ๆ แต่มีประโยชน์และธรรมนูญนี้ได้นำมากำหนดทิศทางของคณะคามิลเลียนและเป็นแกนหลักที่ไม่เปลี่ยนแปลงจนถึงยุคของสังคายนาวาดิกันที่ 2 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสิ่งที่เกี่ยวกับศีลบทข้อที่ 4 โดยท่านให้เหตุผลที่เขียนเป็นภาษาละตินแทนภาษาอิตาลีว่า เพื่อให้ผู้คนที่มิใช่ชาติอื่นจะได้พบว่าธรรมนูญเหล่านี้มีประโยชน์ โดยต้นฉบับ

แบ่งออกเป็น 12 บท โดยมีการเรียงลำดับอย่างดี และมีการบรรจุอินสติตูตัม (Institutum) ไว้ด้วยถึง 4 บท โดยเป็นบทเกี่ยวกับอินสติตูตัม (Institutum) ของเราและแก่นสารของสถาบันอินสติตูตัม (Institutum) ของเราในโรงพยาบาลอินสติตูตัม (Institutum) ของเราที่อยู่อาศัยของเอกชนและเรือนจำ และอินสติตูตัม (Institutum) ของเราในยามเกิดโรคระบาด

3. ยุคแห่งการฟื้นฟูจิตตารมณ์และการกิจกลางศตวรรษที่ 19

บุรุษใหม่ในคณะผู้รับใช้ผู้ป่วย ในวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2385 ได้มีการลงนามในคำสั่งของจักรพรรดิให้สามารถ “เปิดบ้านผู้รับใช้ผู้ป่วยขึ้นใหม่ที่เมืองเวโรนา” นับเป็นการเปิดบ้านที่เกิดขึ้นถึง 60 ปีหลังจากบ้านสุดท้ายที่เคยมีอยู่ในแคว้นบอมบาร์โด-เวนิส ได้ถูกปิดลง โดยการฟื้นฟูของคุณพ่อคามิลโล เซซาเรอา เบรสซิอานี ซึ่งท่านได้รู้จักชีวิตและจิตตารมณ์ของนักบุญคามิลโล และได้เรียกร้องให้สืบตำแหน่งจิตตาคิบาลของสถานพักฟื้นและโรงพยาบาลต่อที่เมืองเวโรนา ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่สำคัญมากสำหรับการทำกิจกรรมด้านศูนย์เยาวชนซึ่งได้รับความนิยมนมาก ในเมืองเวโรนา และหน้าที่ด้านการเป็นผู้ให้การศึกษาอื่น ๆ แต่ศูนย์กลางความสนใจของชีวิต และสนามงานของท่านกลับเป็น โรงพยาบาล ดังคำพูดของท่านที่ว่า

“แปดปีที่ผ่านมา ไปหลังจากข้าพเจ้ามีชีวิตอยู่ท่ามกลางคนจนที่มาพักฟื้นและผู้ป่วย จากวิธีการดำเนินชีวิตแบบใหม่ในที่ข้าพเจ้าเลือกเองด้วยใจอิสระ สิ่งที่ดีสุดข้าพเจ้าให้กระทำ ดังนั้น ไม่มีสิ่งอื่นใด นอกจากความปรารถนาที่จะช่วยเหลือแก่พี่น้องที่ยากจนมากกว่าผม โดยทางนี้ซึ่งเปิดให้ข้าพเจ้าเป็นเพียงทางเดียว ที่จะเฝ้าดูแลเอาใจใส่ความดีฝ่ายจิตของพวกเขา ดังนั้นแม้จะมีเหตุการณ์ที่น่าเศร้า มีความอดอยาก ความตายซึ่งคุกคามสองบ้านแห่งความเมตตาที่ไม่มากก็น้อย ต้องตกอยู่ในความวุ่นวาย ข้าพเจ้ายังคงรักษาความตั้งใจของข้าพเจ้าไว้และข้าพเจ้าถือตัวเองว่าในช่วงพายุรุนแรงนี้ ข้าพเจ้าอยู่ในท่าที่ปลอดภัย”

ซึ่งท่านยังได้สรุปไว้อีกสองประการคือ

1. เพื่อนำกำลังใหม่ให้มีประสิทธิภาพต่อการฟื้นฟูมายัง โรงพยาบาลจำเป็นต้องอาศัยอยู่ในโรงพยาบาลและให้มีบุคคลอยู่ประจำซึ่งจะอุทิศตัวเองทั้งสิ้นเพื่องานของความรัก

2. สำหรับวิธีดำเนินการเพื่อเปลี่ยนไปยังวิธีใหม่ ท่านอ่านพบในหนังสือและการรำพึงถึงชีวิตของนักบุญคามิลโล เดลเลลีส แบบอย่างของนักบุญคามิลโลและคณะทำให้ท่านถือว่าเป็นจุดอ้างอิงบังคับที่ขาดไม่ได้

บุคคลกลุ่มแรกได้รวมตัวกันขึ้น โดยท่านเป็นผู้นำ ประกอบด้วย “ฆราวาสหกคน นักศึกษาปรัชญาสองคนและพระสงฆ์สามองค์” ซึ่งเห็นด้วยกับงานและข้อเสนอแนะ ดังที่มีเขียนไว้ในจดหมายฉบับแรกที่ส่งถึงคุณพ่อลูอีจิ โดญี มหาอธิการของคณะผู้รับใช้ผู้ป่วยเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2380

2. การดำเนินงานของคณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทย

จุดเริ่มต้นโดยมิชชันนารี คณะนักบวชคามิลเลียน มีเป้าหมายที่ประเทศจีน เมื่อจีนขับต่างชาติออกมา นักบวชคามิลเลียน จึงเดินทางไปได้หัวกลุ่มหนึ่ง และอีกกลุ่มหนึ่งเดินทางมายังประเทศไทย โดยเดินทางในปี พ.ศ. 2494 (บาทหลวงเกรียงไกร สุขจิต. สัมภาษณ์. วันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2563) จึงเป็นจุดเริ่มต้นของนักบวชคามิลเลียน และได้จัดตั้งมูลนิธิคณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทยขึ้นมา หลังจากนั้นเริ่มต้นก่อตั้งสถานพยาบาลเล็ก ๆ ที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งต่อมาโดยอาศัยความช่วยเหลือของนายแพทย์เลิศ ศรีจันทร์ จากกรุงเทพฯ ดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งโรงพยาบาลให้เป็นการถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ จนได้รับอนุญาตจากกระทรวงสาธารณสุขเป็นที่เรียบร้อย ในชื่อของ “โรงพยาบาลซานคามิลโล” ในที่สุดคณะนักบวชคามิลเลียน ได้จดทะเบียนขึ้นเป็นมูลนิธินักบุญคามิลโล ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรเพื่อกิจกรรมกุศล โดยมีฐานในการดูแลสุขภาพและความเป็นอยู่ของคนไทย และปรับเข้ากับสังคมของประเทศไทย ที่เป็นสังคมที่นับถือศาสนาพุทธ

ปัจจุบันการดำเนินงานของคณะนักบุญคามิลโลในประเทศไทย ประกอบไปด้วยสถาบันหลักทั้งสิ้น 17 สถาบันในหน่วยงานที่แตกต่างกันและสัมพันธ์กับหลายร้อยโครงการ (มูลนิธิคณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทย. ออนไลน์. 2557) ได้แก่

1. โรงพยาบาล 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลซาน คามิลโล บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และโรงพยาบาลคามิลเลียน
2. บ้านพักผู้สูงอายุ 5 แห่ง ได้แก่ บ้านพักผู้สูงอายุปราจีนบุรี บ้านพักผู้สูงอายุพัฒนาการ กรุงเทพฯ บ้านพักผู้สูงอายุสามพราน จังหวัดนครปฐม บ้านพักผู้สูงอายุ จันทบุรี และบ้านพักผู้สูงอายุราชสีมา
3. บ้านสำหรับเด็ก เด็กป่วย เด็กกำพร้า และบ้านพักเด็กพิการ ทั้งหมด 6 แห่ง ได้แก่ จังหวัดระยอง 3 แห่ง ลาดกระบัง ตะกั่วป่า บ้านสิทธิดา-ศูนย์พัฒนาการเด็กพิการ
4. โรงพยาบาลสำหรับโรคเอดส์ 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์คามิลเลียนระยอง
5. ศูนย์ดูแลสำหรับชาวเขา 1 แห่ง จังหวัดเชียงราย
6. ศูนย์การศึกษาสำหรับสมาชิกคามิลเลียนใหม่ 3 แห่ง

มูลนิธินักบุญคามิลโลสามารถดำเนินงานเป็นองค์กรเพื่อดูแลสุขภาพความเป็นอยู่ของคนไทยในรูปแบบที่ไม่แสวงหาผลกำไรนั้น เกิดจากการทำงานอย่างเป็นระบบ (System) โดยมีส่วนย่อย (Part) ในระบบเป็นสถาบันหลักที่แต่ละสถาบันมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนระบบของมูลนิธินักบุญคามิลโลดังนี้

1. โรงพยาบาลซานคามิลโลบ้านโป่ง (Sancamillo Hospital) เป็นกิจการแรกของคณะนักบวชคามิลเลียนในประเทศไทย ในการดูแลรักษาผู้ป่วยทุกคน ได้รับการอนุญาตเปิดเป็นโรงพยาบาลอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2490 ในฐานะผู้ทำงานด้านสุขภาพอนามัยต่อผู้ป่วย ได้ยึดถือหลักปฏิบัติตามแบบอย่างของท่านนักบุญคามิลโล จากสถานพยาบาลเล็ก ๆ คณะมิชชันนารีได้ปรับปรุงกิจการสถานพยาบาลให้พัฒนาก้าวหน้าตามลำดับ มีการก่อสร้างอาคารเพิ่มเติม จัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์เพิ่มขึ้น เพื่อให้บริการแก่ผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ จนพัฒนาเป็นโรงพยาบาล 100 เตียงในปัจจุบัน และสามารถรองรับผู้ป่วยจากภายนอกกว่า 30,000 รายต่อปี นอกจากนี้ยังมีบุคลากรทางการแพทย์และเจ้าหน้าที่อย่างครบครันในการให้บริการ นอกจากนี้จะมีกิจกรรมภายในโรงพยาบาลแล้ว บรรดานักบวชคามิลเลียน แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ยังได้ร่วมมือออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ตามแนวชายแดนและหมู่บ้านที่ห่างไกลร่วมกับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเสมอมา

จากการวิเคราะห์บทบาทของโรงพยาบาลซานคามิลโลบ้านโป่งในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า โรงพยาบาลซานคามิลโลบ้านโป่งมีบทบาทสำคัญ (Function) ก็คือโรงพยาบาลซานคามิลโลบ้านโป่งเป็นหน่วยย่อยที่ทำงานเพื่อช่วยรักษาผู้เจ็บป่วยเป็นการทั่วไป โดยสามารถบริหารจัดการได้โดยไม่ขาดทุนแต่ก็ไม่สามารถสร้างรายได้ให้กับมูลนิธินักบุญคามิลโลมากนักเนื่องจากต้นทุนการรักษาดูแลผู้ป่วยค่อนข้างสูง (บาทหลวงไพรัช ศรีประเสริฐ. สัมภาษณ์. 2563)

2. โรงพยาบาลคามิลเลียน กรุงเทพฯ (Camillian Hospital) เป็นกิจการโรงพยาบาลแห่งที่สองในประเทศไทย เปิดให้บริการ พ.ศ. 2499 โดยเปิดบริการเพื่อรับใช้และเอาใจใส่ต่อสุขภาพของประชาชนชาวไทย โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “เราจะเป็นผู้นำในการอภิบาล ดูแลรักษา ส่งเสริมสุขภาพด้วยความรักและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้วยมาตรฐานวิชาชีพ” อีกทั้งมีพันธกิจคือ “มุ่งมั่นในการให้การอภิบาลผู้ป่วย โดยเน้นการส่งเสริมสุขภาพ ตลอดจนให้การดูแลรักษาในทุกช่วงเวลาของชีวิต ด้วยบุคลากรที่มีคุณภาพปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง” และมีค่านิยมในด้านการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคม การทำงานเป็นทีม มีจริยธรรม ความเชี่ยวชาญในอาชีพ และการบริการที่ดี

โรงพยาบาลคามิลเลียนจึงเป็นโรงพยาบาลที่มีความครบครันทั้งทางด้านเครื่องมือการรักษาที่ทันสมัย และมีบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในทุกสาขาในการรักษา ดูแลเอาใจใส่ เปิดให้บริการรักษาผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยกึ่งผู้ป่วยใน ทั้งนี้เพราะโรงพยาบาลคามิลเลียนตระหนักถึงการให้ความสนใจต่อสุขภาพของประชาชนและเป็นการให้ความร่วมมือกับทางรัฐบาลในการให้ความคุ้มครองสุขภาพของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากโรงพยาบาลจะให้การรักษาด้านร่างกายที่เต็มเปี่ยมด้วยมาตรฐานคุณภาพแล้ว ยังให้ความช่วยเหลือในด้านมิติจิตวิญญาณ สักดิ์ศรีของความเป็นบุคคลมนุษย์ มนุษยธรรม และคุณภาพทางสังคม เป็นประเด็นสำคัญที่คอยกำกับมาตรฐานของวิชาชีพในการดูแลรักษาผู้ป่วยในทุก ๆ ด้านแบบบูรณาการ

จากการวิเคราะห์บทบาทของโรงพยาบาลคามิลเลียน กรุงเทพฯ ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า โรงพยาบาลคามิลเลียน กรุงเทพฯ มีบทบาทสำคัญ ก็คือ โรงพยาบาลคามิลเลียน กรุงเทพฯ เป็นการทำงานเพื่อช่วยรักษาผู้ป่วยในเขตกรุงเทพฯ และสามารถบริหารจัดการได้อย่างดีแม้จะมีต้นทุนการรักษาพยาบาลที่ค่อนข้างสูง (บาทหลวงไพรัช ศรีประเสริฐ, สัมภาษณ์, 2563)

3. คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ ปราจีนบุรี (Camillian Social Center Prachinburi)

ตั้งอยู่ที่ ตำบลโคกปี่ อำเภอสรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2508 เดิมชื่อสถานพักฟื้นโรคเรื้อน โควัด (นิคมนักบุญคามิลโล) ดำเนินกิจการดูแลรับใช้ผู้ป่วยที่เป็นโรคเรื้อนและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยที่พิการ เช่น อวัยวะแขน ขาเทียม เป็นต้น นอกจากนั้นยังส่งเสริมให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ เช่น แกะสลักไม้ ทอผ้า เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผักสวนครัว ทำสวน และยังสนับสนุนบุตรหลานของผู้ป่วย ให้ได้รับการศึกษาตามความสามารถ แต่ปัจจุบันเนื่องจากความต้องการของสังคมสูงอายุ ประกอบกับผู้ป่วยโรคเรื้อนได้รับการรักษาหายหมดแล้ว จึงได้เริ่มปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ โดยได้ทำการสร้างตึกใหม่เปลี่ยนชื่อเป็น “คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ ปราจีนบุรี” เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 โดยดำเนินงานให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากไร้ ถูกทอดทิ้งไม่สามารถอยู่ในครอบครัวหรือชุมชนได้ และเมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2548 ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ให้เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ทะเบียนเลขที่ 0369 ศูนย์ช่วยเหลือผู้ทุพพลภาพ และสงเคราะห์ผู้ยากไร้ สงเคราะห์ผู้สูงอายุขาดที่พักพิงและถูกทอดทิ้งโดยไม่ได้คิดค่าใช้จ่าย นับเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและมูลนิธิคณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทย

ปัจจุบันประกอบด้วยกิจการหลัก 3 โครงการคือ โครงการนวกสถานนักบุญคามิลโล โครงการศูนย์ช่วยเหลือผู้ทุพพลภาพและสงเคราะห์ผู้ยากไร้ และโครงการออกเยี่ยมชุมชน

1. โครงการนวกสถานนักบุญคามิลโล เป็นสถานที่ฝึกอบรมและเตรียมความพร้อมสำหรับ “นวกชน (โนวิช หรือ Novic) รับการอบรมธรรมนุญและวินัยของคณะข้อปฏิญาณทั้ง 4 ของคณะ ความรู้ทั่วไปและฝึกงานอภิบาลผู้สูงอายุเพื่อเตรียมตัวพร้อมเป็นสมาชิกของนักบวชคามิลเลียน

2. โครงการศูนย์ช่วยเหลือผู้ทุพพลภาพและสงเคราะห์ผู้ยากไร้ ให้การช่วยเหลือ สงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาต่าง ๆ ขาดที่พึ่งพิง ถูกทอดทิ้ง ทุพพลภาพ ด้วยโอกาสทางสังคม ช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีที่พักพิงอาศัยภายในศูนย์ ในปี พ.ศ. 2561 มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในบ้านทั้งสิ้น 94 คน เป็นชาย 47 คน หญิง 47 คน โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่รับดูแลคือ หน่วยงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปราจีนบุรี ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดปราจีนบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี เทศบาลตำบลโคกปีบ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และโรงพยาบาลศรีมโหสถ

ผู้สูงอายุที่เข้ามาอยู่ในศูนย์สงเคราะห์ จัดให้เป็นไปตามมาตรฐานในการดูแล เอาใจใส่อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้มีคุณค่าในด้านการดำเนินชีวิต ขั้นพื้นฐาน ด้านสุขอนามัย ด้านการพัฒนาคุณค่าของผู้สูงอายุอย่างมีศักดิ์ศรี ด้านนันทนาการ

3. โครงการออกเยี่ยมชุมชน การเยี่ยมผู้สูงอายุในชุมชนละแวกใกล้เคียง โดยจัดทีม เพื่อออกเยี่ยมตามแผนการปฏิบัติงานประจำปี ออกเยี่ยมอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการประสานงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.) แต่ละหมู่บ้าน โดยวัดความดันโลหิต ให้คำปรึกษาสุขภาพผู้สูงอายุ ในบางพื้นที่สภาพแวดล้อมไม่ถูกสุขลักษณะที่ดี การถนอมอาหารตามวิถีชาวบ้าน ยังขาดความรู้ด้านสุขภาพอนามัยที่ดี ทีมศูนย์คามิลเลียน ให้คำแนะนำเพื่อส่งเสริมสุขภาพ การรับประทานอาหาร การบริหารร่างกาย การป้องกันโรค มอบบิงจัย สิ่งอุปโภคบริโภค เช่น เตียงผู้ป่วย รถนั่งเข็น ไม้เท้า วอร์คเกอร์ ฯลฯ ทำให้ผู้สูงอายุ ในชุมชนได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งตามวิถีไทย ภายในชุมชน (คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ ปราจีนบุรี, 2560 : 1-21)

จากการวิเคราะห์บทบาทของคามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ ปราจีนบุรีในฐานะ ที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ ปราจีนบุรี มีบทบาทสำคัญก็คือคามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ ปราจีนบุรี เป็นหน่วยย่อยที่ทำงานเพื่อการสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุและคนพิการที่หายจากโรคเรื้อน โดยเป็นการบริการที่ผู้รับบริการ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเลย โดยสามารถหาทุนได้จากการเขียนโครงการขอเงินจากภาครัฐ จากเงินบริจาค ของภาคประชาชนและภาคเอกชน และบางส่วนจากมูลนิธินักบุญคามิลโล ทำให้สามารถดำเนินการ ได้อย่างต่อเนื่อง (บาทหลวงปริดา เวียงชัย, สัมภาษณ์, 2563)

4. คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ สามพราน (Camillian Social Center Sampran) ตั้งอยู่ที่ ตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เมื่อปี พ.ศ. 2520 ประกอบไปด้วยกิจการหลัก 2 กิจการ คือ กิจการบ้านพักผู้สูงอายุที่ให้การดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ด้วยความรักและรับใช้ตามจิตตารมณ์ของท่านนักบุญคามิลโล และกิจการ

บ้านนักบวชคามิลเลียน สำหรับการอบรมผู้ที่เตรียมตัวเป็นนักบวชคามิลเลียน ในการรับใช้พระเจ้าและพระศาสนจักร โดยผ่านการรับใช้เพื่อนมนุษย์แม้ต้องเสี่ยงภัยต่อชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบรรดาผู้ป่วย

จากการวิเคราะห์บทบาทของคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ สามพราน ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ สามพราน มีบทบาทสำคัญ ก็คือ คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ สามพราน เป็นสถานที่ดูแลผู้สูงอายุ โดยเฉพาะสามารถดูแลผู้สูงอายุที่มีสมองเสื่อมที่ต้องการการดูแลก่อนข้างเฉพาะทาง และสามารถสร้างรายได้ให้กับมูลนิธินักบุญคามิลโลได้อย่างดี (บาทหลวงปิยะศักดิ์ ว่องไว, สัมภาษณ์, 2563)

5. ศูนย์อบรมเยาวชนคามิลเลียน ศรีราชา (Camillian Youth Formation Center) เป็นศูนย์อบรมเยาวชนที่สนใจในกระแสเรียกของคณะนักบวชคามิลเลียนที่จะอุทิศตนเองต่อพระเจ้าเพื่อการรับใช้เพื่อนพี่น้องผู้เจ็บป่วย ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2532 โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่ชั้น ม.1-ม.6 หลังจากนั้นจะได้รับการฝึกอบรมต่อเนื่อง เพื่อเตรียมตัวเป็นนักบวชคามิลเลียน ตามแผนทุกคนจะได้รับการศึกษาทางด้านคำสอน ข้อความเชื่อ และออกไปเยี่ยมผู้ป่วย เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ เพื่อช่วยให้พวกเขาสามารถเรียนรู้ถึงงานเมตตาจิต และมีประสบการณ์ในการรับรู้ถึงความต้องการของเพื่อนพี่น้องในสังคม

จากการวิเคราะห์บทบาทของศูนย์อบรมเยาวชนคามิลเลียน ศรีราชา ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า ศูนย์อบรมเยาวชนคามิลเลียน ศรีราชา มีบทบาทสำคัญ ก็คือ ศูนย์อบรมเยาวชนคามิลเลียน ศรีราชา เป็นศูนย์ที่ใช้อบรมเยาวชนตามกระแสเรียกของนักบุญคามิลโล ช่วยทำให้สามารถเพิ่มกำลังสำคัญในการทำงานของมูลนิธิในอนาคต และบริหารจัดการโดยใช้เงินจากมูลนิธินักบุญคามิลโล

6. คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ ระยอง (Camillian Social Center Rayong) ตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เริ่มเปิดดำเนินงานปี พ.ศ. 2538 ภายในศูนย์มีลักษณะการบริหารดำเนินงาน 7 โครงการในภาคตะวันออก คือ โครงการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์แบบประคับประคอง โครงการบ้านพักเด็กกำพร้าที่ติดเชื้อเอชไอวี และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ โครงการส่งเสริมการดำรงชีวิตโดยอิสระของเยาวชน โครงการทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์ โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ภาคตะวันออก และโครงการสวนเอเดนที่เน้นการดำเนินชีวิตอยู่อย่างเศรษฐกิจพอเพียง

จากการวิเคราะห์บทบาทของคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ ระยอง ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ ระยอง มีบทบาทสำคัญ ก็คือ คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ ระยอง เป็นสถานที่สงเคราะห์เด็กที่ได้รับ

ผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการบริหารจัดการโดยตัวของตัวเองจากเงินบริจาคจากภาคเอกชนในพื้นที่ทั้งหมด ไม่ได้ใช้เงินจากมูลนิธิ รวมถึงการระดมทุนผ่านกิจกรรมการวิ่งเพื่อระดมทุนเข้าสู่ศูนย์ฯ

7. คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี (Camillian Social Center Chanthaburi) เป็นบ้านพักผู้สูงอายุที่มีความสวยงามในทุกด้าน มีสภาพอากาศและธรรมชาติที่รื่นรม สามารถรับใช้และบริการเปิดดำเนินการเมื่อ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ผู้สูงอายุได้ 120 คน โดยนักบวช พยาบาล และเจ้าหน้าที่ ที่ผ่านการอบรมในด้านการดูแลผู้สูงอายุเป็นพิเศษ ในการดูแลและรับใช้สังคม ดังปฏิธานที่ว่า “บริการคุณาติมิตร สร้างเสริมชีวิตให้ผู้สูงวัย”

จากการวิเคราะห์บทบาทของคามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี มีบทบาทสำคัญ ก็คือ คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี เป็นสถานที่ดูแลผู้สูงอายุ โดยสามารถบริหารจัดการทำให้สามารถช่วยเสริมทำให้มูลนิธินักบุญคามิลโลมีรายได้มากขึ้น

8. คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ เชียงราย (Camillian Social Center Chiangrai) ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าสุค อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เมื่อ พ.ศ. 2547 แรกเริ่มดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มาจากครอบครัวที่เป็นผู้ป่วยโรคเรื้อนภายในหมู่บ้านศรีวิเชียร ต่อมาเนื่องจากความต้องการที่มากขึ้น จึงได้เริ่มรับเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมาจากหมู่บ้านใกล้เคียงมาเลี้ยงดูและให้การอบรม

ในปัจจุบันสามารถรับรองได้ทั้งหมด 150 คน เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เช่น ด้านการศึกษา คือให้ได้รับการศึกษาตามแนวทางของคณะนักบวชคามิลเลียน และตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และนอกจากนี้ยังได้เปิดบ้านอบรมสำหรับเยาวชนจากภาคเหนือ ผู้ที่สนใจกระแสเรียกของคณะนักบวชคามิลเลียน เข้ารับการอบรมเป็นสามเณรตั้งแต่ชั้น ม.1-ม.6 โดยรับการอบรมด้านคำสอน ข้อความเชื่อ จิตตารมณ์ของคณะคามิลเลียน และเติบโตขึ้นในการอุทิศตนเป็นผู้รับใช้ผู้ป่วย บ้านเด็กคามิลเลียนเชียงราย เป็นศูนย์ช่วยเหลือเด็กกำพร้า และเด็กพิเศษที่ด้อยโอกาส

จากการวิเคราะห์บทบาทของคามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ เชียงราย ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ เชียงราย มีบทบาทสำคัญ ก็คือ คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ เชียงราย เป็นการทำงานเพื่อการสงเคราะห์เด็กที่ด้อยโอกาส และเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ และเป็นสถานที่ใช้อบรมเพื่อกระแสเรียกของเยาวชนเขตภาคเหนือ

9. คามิลเลียน โซเชียล เซ็นเตอร์ ตะกั่วป่า (Camillian Social Center Takuapa) เป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต ตะกั่วป่า เป็นโครงการพัฒนาพื้นที่และฟื้นฟูชีวิตแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ

หลังสิ้นปี ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2551 ซึ่งดูแลทางด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้ได้รับผลกระทบให้กลับมาใช้ชีวิตอย่างปกติ และมีคุณค่า หลังเกิดความสูญเสียในด้านต่าง ๆ ทั้งชีวิต และทรัพย์สิน โดยการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน พร้อมทั้งทำงานร่วมกับ พระศาสนจักรท้องถิ่นและพระศาสนจักรสากล ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต คามิลเลียน ตะกั่วป่า ได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ ดังนี้ โครงการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ โครงการทุนการศึกษา โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และโครงการหน่วยปฐมพยาบาลเพื่อแรงงานต่างด้าว

จากการวิเคราะห์บทบาทของคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ ตะกั่วป่า ในฐานะที่เป็น ส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ ตะกั่วป่า มีบทบาทสำคัญ ก็คือ คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ ตะกั่วป่า เป็นการทำงานของศูนย์ที่มีการผสมผสานงานหลายงานเริ่มจากการช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิ และปรับเป็นการช่วยเหลือตามโครงการ เช่น ช่วยเหลือเด็กเอชไอวี/เอดส์ในเขตภาคใต้ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และเป็นหน่วยปฐมพยาบาลเพื่อแรงงานต่างด้าว โดยเป็นการบริหารจัดการด้วยการระดมทุนจากพื้นที่ และส่วนกลาง

10. บ้านคามิลเลียนเพื่อคนพิการ ลาดกระบัง (Camillian Home for Living with Disabilities) เป็นสถานที่พักอาศัยสำหรับเด็กพิการที่ยากจนและถูกทอดทิ้ง ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2551 ตั้งอยู่แขวงชุมทอง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ เพื่อเสริมสร้างให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีบนพื้นฐานของคุณค่า และศักดิ์ศรีของความเป็นบุคคลมนุษย์ โดยเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตในสังคมให้กับคนพิการ ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแบบบูรณาการในทุกมิติของความเป็นบุคคลมนุษย์ เป็นศูนย์ส่งเสริมสิทธิ คุณค่า ศักดิ์ศรี และประสานงานด้านเครือข่ายคนพิการในเขตกรุงเทพฯ

จากการวิเคราะห์บทบาทของ บ้านคามิลเลียนเพื่อคนพิการ ลาดกระบัง ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า บ้านคามิลเลียนเพื่อคนพิการ ลาดกระบัง มีบทบาทสำคัญ ก็คือ บ้านคามิลเลียนเพื่อคนพิการ ลาดกระบัง ให้บริการการดูแลคนพิการในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลแบบบูรณาการประสานกับหน่วยงานที่ให้ ความช่วยเหลือจากภาครัฐและองค์กรเอกชน

11. บ้านสิทธิคา-ศูนย์พัฒนาการเด็กพิการ (Sitthida Home-Home for Children Living with Disabilities) บ้านสิทธิคาเป็นศูนย์พัฒนาการเด็กพิการตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2554 ตั้งอยู่ที่ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยทำหน้าที่พัฒนาการด้านคุณภาพชีวิตและเพิ่มศักยภาพให้แก่เด็กพิการที่กำพร้า และยากไร้ เป็นบ้านที่อบอุ่นสำหรับครอบครัวจิตอาสา ให้ความช่วยเหลือด้านการสังคมสงเคราะห์ และส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาการเด็กพิการให้มีคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น บ้านสิทธิคา ส่งเสริมพัฒนาเพิ่มศักยภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม เพื่อเตรียมความพร้อมสู่โลกภายนอก กระตุ้นพัฒนาการเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกายให้ใกล้เคียงปกติมากที่สุด

โดยกระตุ้นกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็ก ประสาทสัมผัส ระหว่างสายตากับมือ การมองเห็น การได้ยิน การพูด การสัมผัส การช่วยเหลือตนเองตามวัยสมอง และสติปัญญา เพื่อการปรับปรุงแก้ไข พฤติกรรมและภาวะทาง อารมณ์ โดยการฝึกสมาธิ บำบัดฟื้นฟูร่างกาย เด็กพิการทางการเคลื่อนไหว และเด็กพิการซ้ำซ้อน พร้อมทั้งกิจกรรมบำบัด การพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม การฝึกอบรมความรู้ในการดูแลเด็กให้ผู้ปกครอง กิจกรรมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และจัดทำอุปกรณ์ช่วยเหลือเด็กพิการ กิจกรรมอาสาสมัครเยาวชนช่วยเหลือเด็กพิการ และเยี่ยมชมครอบครัวเด็กพิการที่ยากไร้ในพื้นที่ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

จากการวิเคราะห์หัตถบาทของบ้านสิทธิธิดา-ศูนย์พัฒนาการเด็กพิการ ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า บ้านสิทธิธิดา-ศูนย์พัฒนาการเด็กพิการ มีบทบาทสำคัญ ก็คือ บ้านสิทธิธิดา-ศูนย์พัฒนาการเด็กพิการ เป็นศูนย์ที่ดูแลเด็กพิการที่ราชบุรี เพื่อดูแลและพัฒนาเด็ก อีกทั้งครอบครัวให้สามารถดูแลเด็กพิการได้ ถือว่าการบริหารจัดการที่ต้องพึ่งพาเงินจากมูลนิธิและจากการบริจาค

12. บ้านผู้สูงอายุคามิลเลียน พัฒนาการ กรุงเทพฯ (Camillian Home for the Aged, Pattanakan) บ้านผู้สูงอายุคามิลเลียน พัฒนาการ กรุงเทพฯ เป็นบ้านพักผู้สูงอายุในเครือโรงพยาบาลคามิลเลียน กรุงเทพฯ และเป็นหน่วยงานภายใต้มูลนิธิคณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรสาธารณกุศล ที่ไม่แสวงหาผลกำไร บริหารงานโดยนักบวชคณะคามิลเลียน เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2557 ตั้งอยู่บนบ้านเลขที่ 1546 ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ บนพื้นที่ประมาณ 15 ไร่ ซึ่งพื้นที่และอาคารได้รับการบริจาคจากคุณจันทราวดี เคียงศิริ เพื่อใช้เป็นคลินิกรักษาผู้สูงอายุ โดยทีมสุขภาพ เช่น พยาบาล นักกายภาพ ผู้ช่วยพยาบาล พี่เลี้ยง ที่มีความรู้ความชำนาญด้านการดูแล และการฟื้นฟูผู้สูงอายุ “ดูแลรับใช้ผู้ป่วยด้วยความรัก ดูแลมารดาที่มีต่อบุตรคนเดียวที่กำลังเจ็บป่วย” (บ้านผู้สูงอายุคามิลเลียน พัฒนาการ กรุงเทพฯ. 2560 : 3)

จากการวิเคราะห์หัตถบาทของบ้านผู้สูงอายุคามิลเลียน พัฒนาการ กรุงเทพฯ ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่า บ้านผู้สูงอายุคามิลเลียน พัฒนาการ กรุงเทพฯ มีบทบาทสำคัญ ก็คือ บ้านผู้สูงอายุคามิลเลียน พัฒนาการ กรุงเทพฯ เป็นศูนย์ที่ใช้ดูแลผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล สามารถบริหารจัดการช่วยเสริมทำให้มูลนิธินักบุญคามิลโลมีรายได้มากขึ้น

13. บ้านผู้สูงอายูราชสีมา (Home for Aged Ratchasima) บ้านพักสูงอายูราชสีมา เกิดจากการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ คามิลเลียน โฆเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี ของพระสังฆราช ยอแซฟ ชุศักดิ์ ลิริสุทนต์ มุขนายกสังฆมณฑลนครราชสีมาเมื่อต้นปี พ.ศ. 2554 ทำให้ท่านเกิดแนวความคิด

และจะเชิญชวนให้คณะนักบวชคามิลเลียน และต้องการที่จะให้โครงการนี้ เป็นเครื่องหมายแห่งการแพร่ธรรมของพระศาสนจักรคาทอลิก ในการแสดงถึงความเมตตาและความรักต่อผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ดังนั้นพระสังฆราช ได้มองที่ดินจำนวน 18 ไร่ และมีพื้นที่ประมาณ 28,800 ตารางเมตร ที่อยู่ใจกลางเมืองโคราชและเป็นผู้ระดมทุนบริจาคในการก่อสร้าง รวมถึง งบประมาณส่วนอื่นนั้นมาจากมูลนิธิคณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทยและสังฆมณฑลนครราชสีมา (บ้านพักสูงอายุราชสีมา. ออนไลน์. 2562)

นอกจากนี้บ้านผู้สูงอายุราชสีมา ยังได้มีการนำแนวความคิดการนำประโยชน์จากศิลปะแขนงต่าง ๆ เป็นสื่อเพื่อใช้ในการสนับสนุนส่งเสริมการวาดภาพและเพื่อการบำบัดทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ความรู้สึกรวมทั้งการมีคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ในโครงการ Art Therapy Gallery/Elders Korat จะมีทั้งส่วน Art Gallery แสดงผลงานศิลปะผู้สูงอายุ เพื่อเผยแพร่ความสามารถและเพื่อเป็นการส่งเสริมทางด้านจิตใจแก่ผู้สูงอายุอีกด้วย และมีส่วนของการทำกิจกรรมศิลปะ (Art Activity) หลากหลายแขนง (Visual Arts) เช่น Art & Music-Dramatic Art Therapy และยังมี Art Workshop for Community กิจกรรมเพื่อชุมชน และมีส่วน Crafts DIY Therapy เพื่อเป็นกิจกรรมยามว่าง เพื่อการบำบัด เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพและเพื่อการต่อยอดสู่อาชีพต่อไป อีกส่วนคือศิลปะบำบัด (Art Therapy) โดยส่วนนี้จะไม่เน้นที่ผลงานศิลปะแต่เน้นที่กระบวนการและผลลัพธ์ที่ผู้รับบริการจะได้ประโยชน์ทางด้านร่างกาย จิตใจ และด้านที่เกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกมากกว่า นอกจากนี้ในบริเวณพื้นที่ของโครงการ Art Therapy Gallery/Elders Korat ยังได้จัดทำโครงการสวนสุขภาพ เพื่อประโยชน์ให้ผู้สูงอายุได้สัมผัสบรรยากาศธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สงบ และได้มีโอกาสที่จะได้หวนสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีและได้รับความเพลิดเพลินกับชีวิต ในขณะที่อยู่ในภาวะสุขภาพที่ต้องได้รับการดูแลใส่ใจรักษาทางกายภาพเป็นพิเศษ เหมือนดังเช่นการเกิดมาใหม่ด้วยจิตวิญญาณใหม่ที่สามารรถชื่นชมช่วงสุดท้ายของชีวิตได้อย่างสันติสุขและสงบสุข

จากการวิเคราะห์บทบาทของบ้านผู้สูงอายุราชสีมา ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบบการดำเนินงานมูลนิธินักบุญคามิลโลจะพบว่าบ้านผู้สูงอายุราชสีมา มีบทบาทสำคัญ ก็คือบ้านผู้สูงอายุราชสีมา เป็นศูนย์ที่ใช้ดูแลผู้สูงอายุที่จังหวัดนครราชสีมาโดยการบริหารงานโดยใช้ประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุจากที่อื่นพร้อมบูรณาการการดูแลผู้สูงอายุโดยใช้ศิลปะบำบัด แต่การบริหารงานในปัจจุบันยังต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้ช่วยเหลือตัวเองให้มากขึ้น

ในฐานะที่คณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทยมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบในลักษณะที่เป็นองค์ภาพเดียวกัน (Organism) เราสามารถจัดกลุ่มหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ของคณะที่ทำหน้าที่ในลักษณะเดียวกันออกเป็น 6 กลุ่มด้วยกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มมีบทบาทแตกต่างกัน ในลักษณะ

ที่เกื้อหนุนให้คณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทยทั้งระบบสามารถดำเนินงานได้ตามจิตตารมณ์ และภารกิจของคณะดังนี้

1. หน่วยที่มีบทบาทในการทำงานเพื่อสงเคราะห์ให้กับประชาชนโดยตรง ได้แก่ คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ ปราจีนบุรี คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ เชียงราย คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ ตะกั่วป่า บ้านคามิลเลียนเพื่อคนพิการ ลาดกระบัง บ้านสิทธิดา-ศูนย์พัฒนาการเด็กพิการ

2. หน่วยงานการพัฒนาบุคลากรของคณะคามิลเลียน ซึ่งหมายถึง การเตรียมโดยให้ การศึกษาอย่างเป็นทางการแก่บุคลากรที่จะมาทำหน้าที่เป็นบาทหลวงเพื่อบริหารมูลนิธิต่อไป ได้แก่ ศูนย์อบรมเยาวชนคามิลเลียน ศรีราชา คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ ปราจีนบุรี คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ สามพราน

3. หน่วยโรงพยาบาลเพื่อรักษาผู้ป่วยทั่วไป โดยดำเนินการในรูปของเป็นภาคเอกชน ในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยทั่วไป ได้แก่ โรงพยาบาลคามิลเลียน กรุงเทพฯ โรงพยาบาลซานคามิล โลบ้านโป่ง

4. หน่วยสำหรับให้บริการแบบการประกอบการเพื่อสังคม ได้แก่ คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ สามพราน คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี บ้านผู้สูงอายุคามิลเลียน พัฒนาการ กรุงเทพฯ บ้านผู้สูงอายูราชสีมา

5. หน่วยสำหรับการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสจากเงินบริจาค ได้แก่ คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ ระยอง บ้านคามิลเลียนเพื่อคนพิการ ลาดกระบัง

6. บ้านพักผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือรายได้ของมูลนิธินักบุญคามิลโล ได้แก่ คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ สามพราน คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี บ้านผู้สูงอายุคามิลเลียน พัฒนาการ กรุงเทพฯ บ้านผู้สูงอายูราชสีมา

3. การดำเนินงานของบ้านพักผู้สูงอายุของคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี

บ้านพักผู้สูงอายุ คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี ได้เริ่มก่อตั้งเพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการของพระศาสนจักรในสังฆมณฑลจันทบุรี พระสังฆราช ลอเรนซ์ เทียนชัย สมานจิต มุขนายกสังฆมณฑลจันทบุรีได้แสดงความประสงค์เชิญคณะนักบวชคามิลเลียนให้มา เปิดบ้านพัก ผู้สูงอายุขึ้นที่จังหวัดจันทบุรี โดยมอบสิทธิ์ในการใช้ที่ดินของสังฆมณฑลจันทบุรีจำนวน 18 ไร่ สำหรับใช้ในกิจการดังกล่าวเมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2539 การก่อสร้างบ้านพักผู้สูงอายุดังกล่าว ได้เริ่มต้นในปีเดียวกันโดยคุณพ่อชานเต โดเก็ตโต ในปี พ.ศ. 2541 คุณพ่อไพรัช ศรีประเสริฐ เจ้าคณะแขวงและคณะที่ปรึกษาได้มอบหมายให้คุณพ่อริโน เมตริณี เป็นผู้รับผิดชอบการก่อสร้าง จนสำเร็จในปี พ.ศ. 2542 และได้มีพิธีเปิดบ้านพักผู้สูงอายุ อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่

27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ปัจจุบันบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี สามารถรับใช้และบริการผู้สูงอายุได้ 120 คน โดย นักบวช พยาบาล และเจ้าหน้าที่ ที่ผ่านการอบรมในด้านการดูแลผู้สูงอายุเป็นพิเศษในการดูแล

กรณีบ้านพักผู้สูงอายุที่จันทบุรีของคณะนักบวชคามิลเลียนมีการพัฒนาระบบบริหารจัดการในระดับนโยบายหรือเป้าประสงค์ที่เรียกว่าอภิบริหารจัดการ (Metagovernance) ไว้ดังนี้ (บ้านพักผู้สูงอายุ คามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี. ออนไลน์. 2562)

คำขวัญ “บริการดูแลผู้สูงอายุ สืบสานวัฒนธรรมชีวิตไทย ยกย่องคุณค่าผู้สูงอายุ”

คติพจน์ “ใส่ใจบริการ ทำงานอดทน ฝึกตนมีน้ำใจ”

วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นผู้นำในการดูแลผู้สูงอายุช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีบทบาทในชุมชนและสังคมด้วยความเคารพยกย่อง”

ส่วนพันธกิจบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี ที่สำคัญมีดังนี้

1. บริการดูแลรับใช้ผู้สูงอายุ ด้วยอุดมการณ์แห่งความรักและอุทิศตนอย่างแท้จริง เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตในปัจจุบันได้อย่างมีความสุข
2. แนะนำช่วยเหลือ และส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของผู้สูงอายุในบ้านพักผู้สูงอายุ และในชุมชน ให้ได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในสังคม
3. ส่งเสริม อบรมพัฒนาบุคลากรและผู้ที่มีความสนใจในการดูแลผู้สูงอายุให้มีความรู้ความเข้าใจและความเชี่ยวชาญเพื่อการดูแลผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ
4. สร้างบรรยากาศให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านพักผู้สูงอายุ ทั้งพนักงานและผู้สูงอายุได้มีจิตใจที่ดีงาม มีศีลธรรมตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ

บ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซ็นเตอร์ จันทบุรี มีลักษณะโดดเด่นก็คือเป็นบ้านพักที่เงียบสงบ โลงสบาย ถูกออกแบบเป็นพิเศษ มีบริเวณกว้างขวาง อากาศถ่ายเทสะดวก ช่วยให้สุขภาพและสภาพร่างกายของผู้ป่วย และผู้สูงอายุดีขึ้น มีพนักงานคอยดูแลบริการในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการดูแลผู้ป่วยผู้สูงอายุ โดยตรง หรือการอำนวยความสะดวกเรื่องต่าง ๆ เช่น บริการซักรีด บริการรถรับ-ส่ง โรงพยาบาล ส่งเสริมโภชนาการที่ถูกสุขอนามัย มีห้องพักผ่อน จัดซื้อของใช้ส่วนตัวที่จำเป็น เป็นต้น นอกจากนี้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ภายในบ้านพักแห่งนี้มุ่งเน้นให้พนักงานทุกคนปฏิบัติงานตามแนวทางการพัฒนาแบบองค์รวม โดยดูแลเอาใจใส่ผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ในมิติด้านต่าง ๆ ของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกมิติดังต่อไปนี้

1. ด้านร่างกาย บ้านพักมีพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่กิจวัตรประจำวัน เช่น อาบน้ำ แปรงฟัน ป้อนข้าว ทั้งผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้และไม่ได้ อีกทั้งให้ความสำคัญในเรื่องความสะอาดของร่างกาย ด้านอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ การออกกำลังกาย กายภาพบำบัดและเน้นให้ผู้สูงอายุดูแลสุขภาพของตนเอง โดยมีพนักงานคอยให้การช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

2. ด้านจิตใจ ทางบ้านพักได้พยายามให้ผู้ป่วย ผู้สูงอายุทุกท่าน ได้พักผ่อน และผ่อนคลายอารมณ์ มีการพบปะพูดคุยกับเพื่อนผู้ป่วย ผู้สูงอายุด้วยกัน มีมุมอ่านหนังสือ คู่มือวีดิทัศน์ เพลงเสียงตามสาย ร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งทางบ้านพักจัดขึ้นเป็นประจำ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น นอกจากนี้ทุก ๆ วันจะมีพระสงฆ์ นักบวช พนักงานเจ้าหน้าที่คอยเยี่ยมเยียน พบปะพูดคุยให้กำลังใจ เพื่อช่วยให้ผู้ป่วย ผู้สูงอายุได้รับความบรรเทาใจ และมีความสุขสงบในจิตใจ

3. ด้านสังคม ทางบ้านพักเปิดโอกาสให้ผู้ป่วย ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมเมื่อมีงานต่าง ๆ ในชุมชน หรือมีการแข่งขันประเพณีต่าง ๆ เมื่อมีคณะองค์กรต่าง ๆ มาเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุ และพบปะพูดคุย ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น ทานอาหาร ออกกำลังกาย จัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกัน เป็นต้น

4. ด้านจิตวิญญาณ บ้านพักรับผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ทุกศาสนา โดยให้ความเคารพในความแตกต่างของศาสนา และส่งเสริมให้ผู้ป่วย ผู้สูงอายุ และเจ้าหน้าที่พนักงานได้ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือ เช่น ผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ที่เป็นคริสตชน จะมีพระสงฆ์บริการศีลมหาสนิท ให้เป็นประจำทุกวัน ผู้ที่เป็นพุทธศาสนิกชนทางบ้านพักได้นิมนต์พระสงฆ์มาเทศนาธรรม และให้ผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่พนักงาน ทำบุญ ตักบาตร ในวันสำคัญ ๆ ทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้น

ในการดำเนินงานของบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน มีนโยบายในการดำเนินการตามรูปการประกอบการเพื่อสังคมมาตั้งแต่แรก แนวทางดังกล่าวเริ่มมีมาในการดำเนินงานศูนย์คามิลเลียนที่สามพราน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 แต่ในการดำเนินงานที่ศูนย์คามิลเลียน มีเงื่อนไขทางสังคมที่ไม่สามารถดำเนินนโยบายการประกอบการเพื่อสังคมได้ทันที ดังนั้นในการคลี่คลายการทำงานของคณะคามิลเลียน ที่จันทบุรี ออกเป็น 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 การทำงานบ้านพักผู้สูงอายุที่ต้องอาศัยกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคาทอลิก

ระยะที่ 2 การทำงานบ้านพักผู้สูงอายุที่สามารถเปิดกว้างกลุ่มเป้าหมาย ทั้งที่เป็นคาทอลิกและไม่เป็นคาทอลิก

โดยการดำเนินงานบ้านพักคามิลเลียน จุดแรกสุดก็ต้องมีการคัดกรองผู้สูงอายุเพื่อให้สอดคล้องกับการประกอบการเพื่อสังคมทั้งสองระยะ ซึ่งทางบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน ได้จัดเจ้าหน้าที่สำนักงาน ให้ผู้ป่วยและญาติได้ทำการลงทะเบียนประวัติผู้ป่วยและญาติ โดยคำนึงถึงมิติต่าง ๆ ดังนี้

1. มิติด้านผู้สูงอายุเอง ก็ต้องดูว่าผู้ป่วยช่วยเหลือตัวเองได้หรือไม่ หรือช่วยเหลือตัวเองได้บางส่วน กรณีที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ก็ต้องผ่านการทดสอบเรื่องการดูแลตนเองและการประเมินเบื้องต้นว่ามีภาวะสมองเสื่อมร่วมด้วยหรือไม่ ถ้ามีอาจจะไม่สามารถรับเข้ามาดูแลภายในบ้านพักผู้สูงอายุได้

2. มิติด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากผู้สูงอายุและญาติต้องออกค่าใช้จ่ายเอง ก็ต้องมีการประเมินว่าจะสามารถจ่ายเงินค่าบริการให้แก่บ้านพักผู้สูงอายุได้หรือไม่ กรณีมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายต้องติดต่อกับใคร เป็นต้น โดยผู้สูงอายุบางท่านอาจได้รับส่วนลดค่าใช้จ่ายลงบ้าง แต่ไม่ได้เป็นการให้บริการโดยปราศจากค่าใช้จ่าย

3. มิติด้านครอบครัว ต้องมีการซักประวัติและลงทะเบียนว่า เป็นความต้องการของผู้สูงอายุเองที่จะเข้ามาอยู่ในบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน หรือเป็นความประสงค์ของทางญาติ และเวลามีปัญหาจะให้ติดต่อกับผู้ใด เรียงลำดับก่อนหลัง ในกรณีที่ทางศูนย์ต้องการติดต่อกับญาติ

ในการดำเนินงานระยะที่ 1 ที่ยังต้องอาศัยกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคาทอลิก ก็เนื่องจากการทำงานบ้านพักผู้สูงอายุที่ต้องอาศัยกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคาทอลิก สืบเนื่องจากผู้สูงอายุ มีจำนวนมากขึ้นและต้องการที่อยู่อาศัยและการดูแลจากครอบครัว ประกอบกับครอบครัวสมัยใหม่ที่มีขนาดเล็กลง ทำให้ขาดผู้ที่จะดูแลผู้สูงอายุเหล่านั้น ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจก็ตอบสนองต่อปัญหานี้ ในการให้การดูแลผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ แต่ก็คิดว่าให้การดูแลเหล่านั้นต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเข้าใจในผู้สูงอายุ ตามมาด้วยค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง ทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถใช้บริการจากภาคเอกชนได้นาน ๆ และลูกหลานก็ไม่สามารถช่วยให้ผู้สูงอายุเหล่านั้นได้อีกทั้งจิตตามธรรมของท่านนักบุญคามิลโลในการดูแลผู้อื่นเหมือนแม่ดูแลลูก ทำให้ก่อเกิดกิจการบ้านพักผู้สูงอายุที่ให้การดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณขึ้น ในระยะแรกผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการจะยังไม่ค่อยมาก ทั้งที่ทางศูนย์คามิลเลียน ได้เตรียมสถานที่ดูแลผู้สูงอายุโดยมองการให้บริการที่ครบวงจรที่อาจจะไม่สามารถดำเนินการได้โดยภาคเอกชนเนื่องจากต้นทุนสูงค่าตอบแทนต่ำ แต่กิจการที่เพิ่งเปิดดำเนินงานจะไม่มีผู้สูงอายุสนใจเข้ามาใช้บริการมากนักเพราะยังอาจไม่เชื่อมั่นในการดูแล และอาจจะไม่ทราบข้อมูลของศูนย์คามิลเลียนผ่านการประชาสัมพันธ์ จึงทำให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะเป็นคนรู้จักหรือญาติ ๆ ของพระสงฆ์ หรือ

พนักงาน หรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนรอบ ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคาทอลิก เมื่อเปิดดำเนินการ ไปสักระยะหนึ่งก็จะมีปัญหากิจการดูแล เนื่องจากผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น

หลังจากปี พ.ศ. 2560 มีการคลี่คลายเข้าสู่ระยะที่ 2 เมื่อบ้านพักคามิลเลียน เป็นที่รู้จัก ของคนทั่วไปทำให้ผู้สูงอายุที่ไม่ใช่คาทอลิกมารับบริการเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการดำเนินงานของ คณะคามิลเลียน จึงสามารถที่จะเปิดกว้างให้กับคนทั่วไปได้เต็มที่ตามรูปแบบของการประกอบการ เพื่อสังคม ตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน ในการดำเนินงานตามรูปแบบการประกอบการเพื่อสังคม บ้านพักผู้สูงอายุจันทบุรี ได้จัดกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

1. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุโดยตรง
2. กิจกรรมทางสังคม
3. กิจกรรมทางศาสนา

1. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุโดยตรง

กิจกรรมที่เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุโดยตรงนั้นถือเป็นกิจกรรมหลักของ การดำเนินงานบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน ซึ่งจะครอบคลุมตั้งแต่ การจัดอาหาร การเช็ดตัวผู้สูงอายุ การทำความสะอาดเสื้อผ้า การจัดให้มีการออกกำลังกาย การจัดทำกายภาพบำบัด จนถึงการป้องกันการ ลักขโมยที่อาจจะเกิดขึ้น

ในการจัดอาหารให้กับผู้สูงอายุในบ้านพักนั้นทางศูนย์คามิลเลียนนอกจากจะจัด อาหารที่ให้ถูกปากแล้วยังต้องเน้นการเสริมคุณค่าทางโภชนาการ โดยการจัดอาหารจะจัดให้มี อาหาร 3 มื้อต่อวัน และมีอาหารว่างวันละ 2 ครั้ง

การเช็ดตัวผู้สูงอายุ ทางศูนย์คามิลเลียนได้จัดให้ผู้สูงอายุอาบน้ำตอนเช้าและตอนเย็น โดยผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองได้น้อยจะมีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการอาบน้ำ

การทำความสะอาดเสื้อผ้า ทางศูนย์คามิลเลียนได้จัดแผนกเสื้อผ้าไว้สำหรับ ทำความสะอาดแก่ผู้ป่วยโดยเฉพาะ โดยมีชุดเปลี่ยนให้ทั้งเช้าและเย็น

การจัดให้มีการออกกำลังกาย ผู้สูงอายุที่แข็งแรงดีสามารถออกกำลังกายโดยการเดิน รอบศูนย์คามิลเลียน ผู้ที่ไม่สะดวกจะมีการออกกำลังกายโดยยืดเหยียดขาหน้าห้องนอนของ ผู้ป่วยเองเป็นประจำทุกเช้าและทุกเย็น

การจัดทำกายภาพบำบัด เพื่อให้ผู้สูงอายุมีการยืดหยุ่นที่ดี และเคลื่อนไหวได้อย่าง เหมาะสม ทางศูนย์คามิลเลียนได้จัดให้มีการทำกายภาพบำบัดที่ห้องกายภาพทุกวัน โดยผู้สูงอายุ ที่ประสงค์จะใช้บริการสามารถมารับบริการได้ที่ห้องกายภาพบำบัดในช่วงเช้าทุกวัน

การป้องกันการลักขโมยที่อาจจะเกิดขึ้นภายในศูนย์คามิลเลียน โดยมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดภายในอาคาร ระหว่างทางเดิน และระเบียง

2. กิจกรรมทางสังคม

กิจกรรมทางสังคมของบ้านพักคามิลเลียน ตั้งอยู่หลักการของคณะคามิลเลียน ที่ถือว่าผู้สูงอายุมีฐานะ การมองผู้สูงอายุในฐานะที่มีความชอบธรรมทางสังคมและครอบครัว ผู้สูงอายุมีสิทธิที่จะมีฐานะในสังคม และที่สำคัญก็คือฐานะที่มีเกียรติอย่างยิ่งภายในครอบครัว ครอบครัวเป็นศูนย์รวมของมนุษย์หลาย ๆ คน ครอบครัวจะต้องยื่นมือถึงพันธกิจพิเศษของตน ที่จะต้องส่งเสริมแสดงและสื่อความรัก และหน้าที่ที่จะต้องให้ความช่วยเหลือสมาชิกผู้อ่อนแอ ของตน โดยเฉพาะผู้สูงอายุและอยู่รอบตัวพวกเขาด้วยความรัก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ครอบครัว สามารถได้รับการสนับสนุนด้านวัตถุอย่างเพียงพอ โดยการจัดความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ การสงเคราะห์ และบริการด้านสุขภาพอนามัย รวมทั้งที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม บำนาญ และสวัสดิการ สังคมให้แก่ครอบครัว

กิจกรรมทางสังคมที่คณะคามิลเลียนได้จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่บ้านพักผู้สูงอายุจันทบุรี เช่น การทำกิจกรรมรวมหมู่ของผู้สูงอายุ การจัดงานวันลอยกระทง การจัดงานวันพ่อ และงานวันแม่ การจัดงานวันสงกรานต์ การจัดงานวันคริสต์มาส เป็นต้น

โดยการทำกิจกรรมรวมหมู่ของผู้สูงอายุ ทางศูนย์คามิลเลียน ได้จัดให้มีกิจกรรมรวม ของผู้สูงอายุในบ้านพักเป็นประจำทุกวันพฤหัสบดีช่วงเช้า โดยมีการออกกำลังกาย สันทนาการ กิจกรรมเสริมพิเศษ รับประทานอาหารว่างและจบด้วยการรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน

การจัดงานวันลอยกระทง ทางศูนย์คามิลเลียน ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีไทย โดยการจัดงานวันลอยกระทง เป็นประจำทุกปีโดยจัดทำอ่างน้ำจำลองให้ผู้สูงอายุได้นำกระทง มาลอยได้อย่างสะดวก

การจัดงานวันพ่อและวันแม่ ทางศูนย์คามิลเลียนได้จัดให้มีการแสดงความระลึกถึง พระคุณคุณพ่อและคุณแม่เป็นประจำทุกปี ในวันที่ 5 ธันวาคม และวันที่ 12 สิงหาคม โดยจะมี ตัวแทนของทั้งคุณพ่อและคุณแม่เข้าร่วมงานทุกปี

การจัดงานวันสงกรานต์ ถือเป็นประเพณีที่ปฏิบัติมานาน โดยศูนย์คามิลเลียน ได้จัดให้มีพิธีงานวันสงกรานต์โดยผู้สูงอายุแต่งตัวแบบไทย ๆ ประพรมน้ำ และรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ ที่อาวโศและบาทหลวง

การจัดงานวันคริสต์มาส ทางศูนย์คามิลเลียน ได้จัดงานในวันที่ 24 ธันวาคม เป็นประจำทุกปีโดยจัดให้มีกิจกรรมภายในศูนย์คามิลเลียนเอง ผู้สูงอายุจะได้รับของขวัญเป็นพิเศษ

จากบาทหลวง และมีกิจกรรมนอกศูนย์คามิลเลียน โดยผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนจากวัดแม่พระปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ได้จัดตารางจำนวน 2 กันพาผู้สูงอายุไปเที่ยวที่วัด และร่วมงานคริสต์มาสในบริเวณวัดที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

3. กิจกรรมทางศาสนา

กิจกรรมทางศาสนาของบ้านพัก คณะคามิลเลียน ได้ปฏิบัติตามคำสอนของสังคายนาว่าติกันที่ 2 ซึ่งมองว่าการทำงานของพระศาสนจักรนั้นต้องให้บริการไม่ใช่เฉพาะผู้นับถือคาทอลิก แต่จะต้องครอบคลุมมนุษย์ทุกคน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดก็ตาม ดังปรากฏเป็นแนวปฏิบัติในการดูแลผู้สูงอายุที่ว่า (เสรี พงศ์พิศ. 2531 : 223)

“การดูแลผู้ที่มีความเชื่อ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาอื่น ด้วยจิตตารมณ์แห่งเมตตาธรรมและการเสวนาเพื่อช่วยให้พวกเขาปฏิบัติตามความเชื่อของตน และคริสตชนก็ไม่ควรอายุที่จะเป็นประจักษ์พยานถึงความเชื่อของตนเองต่อผู้สูงอายุที่ไม่ใช่คริสตชน ทั้งนี้ด้วยจิตตารมณ์แห่งภราดรภาพและสมานฉันท์”

กิจกรรมทางศาสนาของบ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน ได้แบ่งตามผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักก็คือผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาพุทธ และผู้สูงอายุที่นับถือคาทอลิกดังนี้

3.1 กิจกรรมทางศาสนาของผู้นับถือศาสนาพุทธ การจัดกิจกรรมที่เน้นวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ออกพรรษา

3.2 กิจกรรมทางศาสนาของผู้นับถือคาทอลิก ในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุที่นับถือคาทอลิกนั้น เนื่องจากการจัดกิจกรรมของผู้นับถือคาทอลิกนั้นมีการวางอย่างเป็นระบบไว้สำหรับคาทอลิกทั่วโลกโดยการวางแนวทางจากวาติกันที่เรียกว่างานอภิบาล ดังนั้นที่บ้านพักจึงได้จัดกิจกรรมตามกรอบแนวทางดังกล่าวคือ

3.2.1 การปลูกจิตสำนึก พระศาสนจักรควรเสริมสร้างจิตสำนึกต่อความต้องการของผู้สูงอายุโดยเฉพาะต้องการมีส่วนร่วมในชีวิตของชุมชน โดยการดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพของพวกเขา จิตสำนึกนี้จะช่วยให้มีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่มีคุณภาพ การสร้างจิตสำนึกยังช่วยปลูกเร้าความหวังใจและการมีส่วนร่วมของชุมชนวัดและชุมชนประชาสังคมและมุ่งเน้นความสนใจในทางเลือกที่ได้รับการเปิดเผยว่าถูกต้องตามพระคัมภีร์และวัฒนธรรมและด้วยทัศนคติที่จะฟื้นฟูงานเมตตาธรรมของพระศาสนจักรและรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือ ผู้สูงอายุที่แข็งแรงก็ไปเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุด้วยตนเองในบางโอกาส

3.2.2 การเผชิญกับทัศนคติของการถอนตัวจากโลก ผู้สูงอายุจึงต้องได้รับความช่วยเหลือให้อาชนะความเพิกเฉยและความไม่ไว้ใจวางใจที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันและสมานฉันท์ เป็นงานทางด้านการให้คำปรึกษาไม่ให้ผู้อยู่คนเดียว

3.2.3 ส่งเสริมการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนพระศาสนจักร ผู้สูงอายุไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดเมื่อเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนคริสตชนแล้ว จะไม่มีการเลือกปฏิบัติว่าผู้สูงอายุท่านนั้นเคยได้รับศีลล้างหรือไม่ ในทุกเวลาของชีวิตจะต้องสามารถฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของพระพรหทานแห่งศีลล้างของตน และดำเนินชีวิตตามพระพรหทานได้อย่างครบถ้วน ไม่มีใครจะถูกกีดกันจากพระพรหทานของพระเจ้า การประกาศพระวจนาตถ์ การภาวนาเพื่อบรรเทาใจหรือการเป็นประจักษ์พยานด้วยกิจเมตตาได้ ผู้สูงอายุบางท่านเมื่อเข้ามาอยู่ในบ้านพักแล้วก็มีความเลื่อมใสศรัทธาในคำสอนเรื่องการช่วยเหลือกัน แล้วก็อยากจะเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ แม้จะเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้วก็ไม่จำเป็นต้องย้ายมานับถือศาสนาคริสต์ โดยต้องดูขนบธรรมเนียมประเพณีและการปฏิบัติหลังผู้สูงอายุเสียชีวิตไปแล้ว อาจจะทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ทางญาติได้ (บาทหลวงเกรียงไกร สุขจิต. สัมภาษณ์. 2563)

3.2.4 การมีส่วนร่วมในศีลศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักร ผู้สูงอายุที่เป็นคาทอลิกจะต้องได้รับความช่วยเหลือให้มีส่วนร่วมในศีลศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักร เช่น ศีลมหาสนิท การจาริกแสวงบุญ การเข้าเฝ้าและการสวดภาวนา เช่น บ้านพักสูงอายุคามิลเลียน จันทบุรี ได้จัดกิจกรรม เช่น การร่วมพิธีบูชามิสซา เป็นประจำทุกวันอาทิตย์ และวันสำคัญทางศาสนา

3.2.5 การจัดพิธีศีลศักดิ์สิทธิ์สำหรับผู้ป่วยและผู้ใกล้ตาย ในกรณีของผู้สูงอายุที่เป็นคาทอลิก การโปรดศีลเจมคนไข้และการโปรดศีลมหาสนิทสำหรับคนใกล้ตายจะต้องได้รับการส่งเสริมเป็นพิเศษ ในภาคปฏิบัติบ้านพักผู้สูงอายุได้มีการจัดบาทหลวงช่วยเหลือผู้สูงอายุที่เจ็บป่วย และผู้สูงอายุที่ใกล้จะตายโดยจะจัดห้องพักให้ผู้ป่วยได้มีความสะดวกสบาย และมีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิดไม่ให้ผู้สูงอายุรู้สึกโดดเดี่ยว พร้อมทั้งให้มีการภาวนาและสงฆ์บอย ๆ จนกระทั่งถึงวาระสุดท้าย

3.2.6 การจัดกิจกรรมการปลอบประโลมผู้ป่วยในวาระสุดท้าย ควรใช้ความพยายามที่จะต่อต้านแนวโน้มที่จะทอดทิ้งผู้ที่กำลังใกล้ตายและปล่อยพวกเขาโดยไม่ให้ความช่วยเหลือทางด้านศาสนาและไม่ปลอบประโลมใจแต่ประการใด ตัวอย่างการดำเนินงานของบ้านพักผู้สูงอายุ กรณีผู้ป่วยมะเร็งมดลูกระยะสุดท้าย ที่ไม่สามารถรักษาด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันและมีอาการปวดจากโรคมะเร็งต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด พระสงฆ์ก็ประชุมและตัดสินใจกับญาติที่จะนำผู้สูงอายุท่านนี้กลับมารับการดูแลภายในศูนย์คามิลเลียน โดยศาสนาคริสต์เชื่อว่า

การตายเป็นจุดเปลี่ยนผ่านสำคัญจากโลกนี้สู่โลกหน้า ความตายในความหมายของคาทอลิก มีความหมายคือ มีความเชื่อว่าชีวิตหลังความตายนำสู่สิ่งที่ดี

3.2.7 การสร้างสมานฉันท์ระหว่างชนวัยต่างกัน สมาชิกรุ่นเยาว์ สมาคม หรือ ขบวนการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในวัดจะต้องได้รับการเรียนรู้เพื่อแสดงสมานฉันท์ต่อสมาชิกผู้สูงอายุ ในชุมชน การสมานฉันท์ระหว่างชนวัยต่างกันนี้ ยังสามารถแสดงออกได้โดยการเป็นเพื่อน ซึ่งผู้เยาว์สามารถมอบให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้เยาว์ที่มีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมกับผู้สูงอายุ จะชื่นชมคุณค่า ประสพการณ์การอบรมหล่อหลอมซึ่งพวกเขาได้รับจากวุฒิภาวะ และได้รับการช่วยเหลือให้พัฒนา จิตสำนึกของผู้อื่นที่ยังคงอยู่กับพวกเขาตลอดชีวิตของพวกเขา วัตถุประสงค์ นิยม บริโภคนิยม และเครื่องมือ การสื่อสารซึ่งช่วยขจัดความโดดเดี่ยวที่เพิ่มมากขึ้นนั้นให้ลดลงได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น คุณค่าของการไม่เห็นแก่ตัว การอุทิศตน มิตรภาพ การยอมรับ และการเคารพ เปรียบได้กับการทำทนายสำหรับผู้ที่พยายามสร้างสรรค์ให้ความเป็นมนุษยชาติใหม่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเยาวชน มีความร่วมมือกับ โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์และ โรงเรียนลาซาลในการจัดให้เยาวชนที่กำลังศึกษาได้มีโอกาสพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุในบ้านพัก

3.2.8 การหาหนทางสร้างหลักประกันให้มีส่วนร่วมของงานอาสาสมัคร การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและพิธีกรรมทางศาสนา ประการหลังนี้มีความสำคัญในฐานะของ ส่วนร่วมในการเฉลิมฉลองวันของพระเจ้า จะต้องมีการโปรดศีลมหาสนิทแก่ผู้สูงอายุ เพื่อเป็น เครื่องหมายถึงพระเจ้าผู้ทรงเป็นบิดาและความอุดมสมบูรณ์ของชีวิต การทรมานอาจนำไปสู่ ความโศกเศร้าและกระทั่งความสิ้นหวังหากพวกเขาไม่ได้รับแสงสว่างจากการบรรเทาใจจาก พระเจ้า ทางศูนย์คามิลเลียนจึงได้จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้เล่าประสบการณ์ของตนเองแก่ อาสาสมัครที่เข้าร่วมกิจกรรม งานวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น งานวันลอยกระทง โดยผู้สูงอายุทั้งที่นับ ถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ จะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี